

Opinion of the Board (Art. 70.1.s)

**Γνώμη 5/2023 σχετικά με το σχέδιο εκτελεστικής
απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επαρκή
προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει
του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ**

Εκδόθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2023

Στις 13 Δεκεμβρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σχέδιο απόφασης επάρκειας (στο εξής: σχέδιο απόφασης) το οποίο περιλαμβάνει παραρτήματα που συνιστούν ένα νέο πλαίσιο για τις διατλαντικές ανταλλαγές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και συγκεκριμένα το πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ (στο εξής: ΠΠΔ), το οποίο προορίζεται να αντικαταστήσει την προϋσχύσασα ασπίδα προστασία της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ, την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ) κήρυξε ανίσχυρη, στις 16 Ιουλίου 2020, με την απόφασή του στην υπόθεση *Schrems II*. Η βασική συνιστώσα του ΠΠΔ είναι οι αρχές του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών αρχών (από κοινού στο εξής: αρχές του ΠΠΔ).

Σύμφωνα με το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ιθ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ (στο εξής: ΓΚΠΔ), η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (στο εξής: ΕΣΠΔ) σχετικά με το σχέδιο απόφασης.

Το ΕΣΠΔ αξιολόγησε την επάρκεια του επιπέδου προστασίας που παρέχουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, βάσει της εξέτασης του σχεδίου απόφασης. Το ΕΣΠΔ αξιολόγησε τόσο τις εμπορικές πτυχές όσο και την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από δημόσιες αρχές της Ένωσης στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη χρήση των εν λόγω δεδομένων.

Το ΕΣΠΔ έλαβε επίσης υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο της Ένωσης για την προστασία δεδομένων, όπως καθορίζεται στον ΓΚΠΔ, καθώς και τα θεμελιώδη δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έλαβε επίσης υπόψη το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθώς και τη νομολογία που σχετίζεται με τα διάφορα θεμελιώδη δικαιώματα.

Επιπλέον, το ΕΣΠΔ έλαβε υπόψη τις απαιτήσεις των σημείων αναφοράς για την επάρκεια που εξέδωσε το ΕΣΠΔ².

Βασικός στόχος του ΕΣΠΔ είναι να παράσχει στην Επιτροπή τη γνώμη του σχετικά με την επάρκεια του επιπέδου προστασίας που παρέχεται στα φυσικά πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι το ΕΣΠΔ δεν αναμένει ότι το πλαίσιο προστασίας δεδομένων των Ηνωμένων Πολιτειών θα αναπαραγάγει το ευρωπαϊκό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων.

Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να θεωρηθεί ότι η νομοθεσία της τρίτης χώρας παρέχει επαρκές επίπεδο προστασίας, το άρθρο 45 του ΓΚΠΔ και η νομολογία του ΔΕΕ επιτάσσουν η νομοθεσία αυτή να παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων επίπεδο προστασίας ουσιαστικά ισοδύναμο με εκείνο που διασφαλίζεται στην ΕΕ.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

² Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, [Σημεία αναφοράς για την επάρκεια, WP 254 rev.01, 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018, εγκρίθηκε από το ΕΣΠΔ στις 25 Μαΐου 2018 \(στο εξής: σημεία αναφοράς για την επάρκεια\)](#).

1.1. Γενικές πτυχές προστασίας των δεδομένων

Το ΠΠΔ προβλέπει ότι η τήρηση των αρχών του ΠΠΔ από τους οργανισμούς του ΠΠΔ μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη συμμόρφωση με δικαστική απόφαση ή για την εκπλήρωση απαιτήσεων δημόσιου συμφέροντος). Για τον καλύτερο προσδιορισμό του αντικτύπου των εν λόγω εξαιρέσεων στο επίπεδο προστασίας που παρέχεται στα υποκείμενα των δεδομένων, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να συμπεριλάβει στο σχέδιο απόφασης διευκρίνιση σχετικά με την έκταση των εξαιρέσεων, μεταξύ άλλων σχετικά με τις ισχύουσες εγγυήσεις βάσει της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών.

Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η διάρθρωση των παραρτημάτων και η αρίθμησή τους δυσχεραίνει την αναζήτηση πληροφοριών και την παραπομπή σε αυτές. Τούτο καθιστά συνολικά πολύπλοκη την παρουσίαση του νέου πλαισίου, το οποίο συγκεντρώνει στα παραρτήματά του έγγραφα διαφορετικού νομικού κύρους και μπορεί να μην διευκολύνει την ευχερή κατανόηση των αρχών του ΠΠΔ από τα υποκείμενα των δεδομένων, τους οργανισμούς ΠΠΔ και τις αρχές προστασίας των δεδομένων της ΕΕ. Το ΕΣΠΔ τονίζει επίσης ότι η ορολογία θα πρέπει να χρησιμοποιείται με συνεπή τρόπο στο σύνολο του ΠΠΔ. Ομοίως, απουσιάζει ο ορισμός μερικών βασικών όρων³.

Το ΕΣΠΔ εκφράζει μεν την ικανοποίησή του για τις επικαιροποιήσεις των αρχών του ΠΠΔ⁴, οι οποίες θα αποτελέσουν το δεσμευτικό νομικό πλαίσιο για τους οργανισμούς ΠΠΔ, πλην όμως επισημαίνει ότι, παρά τις αλλαγές και τις πρόσθετες επεξηγήσεις στις αιτιολογικές σκέψεις του σχεδίου απόφασης, οι αρχές του ΠΠΔ τις οποίες πρέπει να τηρούν οι οργανισμοί ΠΠΔ παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες σε σχέση με τις εφαρμοζόμενες στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής (στις οποίες βασίστηκαν οι ετήσιες κοινές επανεξετάσεις της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 και του ΕΣΠΔ). Εξάλλου, οι αρχές του ΠΠΔ είναι σε μεγάλο βαθμό ίδιες με εκείνες του σχεδίου απόφασης για την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, στο οποίο βασίστηκε η γνώμη που εξέδωσε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 το 2016⁵. Για τις αρχές του ΠΠΔ οι οποίες παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες, το ΕΣΠΔ δεν θεωρεί αναγκαίο να επαναλάβει όλες τις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε στο παρελθόν η ομάδα εργασίας του άρθρου 29. Το ΕΣΠΔ αποφάσισε να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες πτυχές οι οποίες έχουν, κατά τη γνώμη του, ακόμη μεγαλύτερη σημασία σήμερα, λόγω της εξέλιξης του νομικού και του τεχνολογικού περιβάλλοντος.

Για παράδειγμα, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι ορισμένα ζητήματα προβληματισμού τα οποία είχαν επισημάνει στο παρελθόν η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 και το ΕΣΠΔ σε σχέση με τις αρχές της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής δεν έχουν αντιμετωπιστεί. Ειδικότερα, πρόκειται για ζητήματα που αφορούν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων (π.χ. ορισμένες εξαιρέσεις από το δικαίωμα πρόσβασης καθώς και τον χρόνο και τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος εναντίωσης), την απουσία βασικών ορισμών, την έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών του ΠΠΔ στους εκτελούντες την επεξεργασία και την ευρεία εξαίρεση για τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες⁶.

³ Συγκεκριμένα, δεν ορίζονται οι όροι «αντιπρόσωπος» και «εκτελών την επεξεργασία». Επιπλέον, η έννοια των «δεδομένων ανθρώπινου δυναμικού» πρέπει να συζητηθεί με τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών.

⁴ Για παράδειγμα, τη διευκρίνιση ότι τα κωδικοποιημένα δεδομένα είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

⁵ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Γνώμη 01/2016 σχετικά με το σχέδιο απόφασης περί επάρκειας της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ, εκδόθηκε στις 13 Απριλίου 2016 (στο εξής: γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29).

⁶ EU.U.S. Privacy Shield - Third Annual Joint Review (Ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ — Τρίτη ετήσια κοινή επανεξέταση), έκθεση του ΕΣΠΔ, εκδόθηκε στις 12 Νοεμβρίου 2019, σημείο 11.

Το ΕΣΠΔ επιθυμεί να επαναλάβει επίσης ότι το επίπεδο προστασίας που παρέχεται στα φυσικά πρόσωπα τα δεδομένα των οποίων διαβιβάζονται δεν πρέπει να υπονομεύεται λόγω περαιτέρω διαβιβάσεων από τον αρχικό αποδέκτη των διαβιβασθέντων δεδομένων⁷. Το ΕΣΠΔ καλεί εκ νέου την Επιτροπή να αποσαφηνίσει ότι οι εγγυήσεις που επιβάλλει ο αρχικός αποδέκτης στον εισαγωγέα στην τρίτη χώρα πρέπει να είναι αποτελεσματικές υπό το πρίσμα της νομοθεσίας της τρίτης χώρας, πριν από την περαιτέρω διαβίβαση βάσει του ΠΠΔ.

Οι ταχείες εξελίξεις στον τομέα της αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων και κατάρτισης προφίλ —ολοένα και περισσότερο μέσω τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης— απαιτούν την επίδειξη ιδιαίτερης προσοχής. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις παραπομπές της Επιτροπής σε συγκεκριμένες εγγυήσεις που παρέχονται από τη σχετική νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών σε διάφορους τομείς⁸. Ωστόσο, το επίπεδο προστασίας που παρέχεται στα φυσικά πρόσωπα φαίνεται να διαφέρει ανάλογα με τους τομεακούς κανόνες που, ενδεχομένως, έχουν εφαρμογή σε κάθε περίπτωση. Το ΕΣΠΔ φρονεί ότι απαιτούνται συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων προκειμένου να παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος του φυσικού προσώπου να γνωρίζει τη λογική που ακολουθείται, να προσβάλει την απόφαση και να εξασφαλίσει ανθρώπινη παρέμβαση, όταν η απόφαση το επηρεάζει σημαντικά.

Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει τη σημασία της αποτελεσματικής εποπτείας και επιβολής του ΠΠΔ, θεωρεί δε ότι οι έλεγχοι συμμόρφωσης, όσον αφορά τις ουσιαστικότερες απαιτήσεις, είναι καθοριστικής σημασίας. Το ΕΣΠΔ θα παρακολουθεί στενά τα ζητήματα αυτά, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των περιοδικών επανεξετάσεων. Το ΕΣΠΔ λαμβάνει υπό σημείωση τις ανανεωμένες δεσμεύσεις που περιέχονται στις επιστολές της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου (Federal Trade Commission, στο εξής: FTC)⁹ και του Υπουργείου Μεταφορών (Department of Transportation, στο εξής: Υπουργείο Μεταφορών)¹⁰ όσον αφορά την επιβολή, π.χ. την κατά προτεραιότητα διερεύνηση εικαζόμενων παραβάσεων του ΠΠΔ.

Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι τα υποκείμενα δεδομένων που είναι πολίτες της Ένωσης έχουν στη διάθεσή τους επτά μέσα προσφυγής, σε περίπτωση που η επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση του ΠΠΔ. Οι εν λόγω μηχανισμοί προσφυγής είναι ίδιοι με εκείνους που περιλαμβάνονταν στην προϊσχύσασα ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και σχετικά με τους οποίους η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 διατύπωσε παρατηρήσεις¹¹. Το ΕΣΠΔ θα παρακολουθεί στενά την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μηχανισμών προσφυγής, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των περιοδικών επανεξετάσεων.

1.2. Πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από δημόσιες αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες και χρήση των εν λόγω δεδομένων

Στο σχέδιο απόφασης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «κάθε επέμβαση χάριν του δημόσιου συμφέροντος, ειδικότερα για σκοπούς επιβολής της ποινικής νομοθεσίας και σκοπούς εθνικής ασφάλειας, από δημόσιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών στα θεμελιώδη δικαιώματα των φυσικών προσώπων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες βάσει του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ, θα περιορίζεται στον

⁷ Σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, 3.Α.9.

⁸ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 35.

⁹ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα IV.

¹⁰ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα V.

¹¹ Βλ. ειδικότερα γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, τμήμα 2.2.6 στοιχείο α).

απολύτως αναγκαίο βαθμό για την επίτευξη του εν λόγω νόμιμου σκοπού και ότι υφίσταται αποτελεσματική δικαστική προστασία από τέτοιου είδους επέμβαση»¹².

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμά της κατόπιν διεξοδικής αξιολόγησης του εκτελεστικού διατάγματος 14086 σχετικά με τη βελτίωση των εγγυήσεων για τις δραστηριότητες των Ηνωμένων Πολιτειών που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων (Executive Order 14086, στο εξής: ΕΟ 14086). Το ΕΟ 14086 εκδόθηκε από τον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών στις 7 Οκτωβρίου 2022, κατόπιν διαπραγματεύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών μετά την κήρυξη ως ανίσχυρης, από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ), της προϊσχύσας απόφασης επάρκειας, με την ονομασία ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε όχι μόνον η θέση σε ισχύ αλλά και η έκδοση της απόφασης να εξαρτηθούν, μεταξύ άλλων, από την κατάρτιση επικαιροποιημένων πολιτικών και διαδικασιών για την εφαρμογή του ΕΟ 14086 από όλες τις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών. Το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να αξιολογήσει τις εν λόγω επικαιροποιημένες πολιτικές και διαδικασίες και να κοινοποιήσει την εν λόγω αξιολόγηση στο ΕΣΠΔ.

Όσον αφορά την πρόσβαση κρατικών φορέων σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, η ανάλυση του ΕΣΠΔ επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση του νέου ΕΟ 14086, καθώς αυτό προορίζεται ουσιαστικά να αντιμετωπίσει και να καλύψει τις ελλείψεις που το ΔΕΕ προσδιόρισε με την απόφαση Schrems II, όταν κήρυξε ανίσχυρη την προϊσχύσασα απόφαση επάρκειας.

Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι το νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών για τις δραστηριότητες που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων τροποποιήθηκε με την έκδοση του ΕΟ 14086 και θεωρεί σημαντική βελτίωση τις πρόσθετες εγγυήσεις που περιέχονται στο εν λόγω εκτελεστικό διάταγμα. Το ΕΟ 14086 εισάγει τις έννοιες της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας στο νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών για τις δραστηριότητες που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων και προβλέπει νέο μηχανισμό προσφυγής για τα φυσικά πρόσωπα που είναι πολίτες της Ένωσης, σε περίπτωση που η Ένωση οριστεί οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι ο νέος μηχανισμός προσφυγής είναι σημαντικά βελτιωμένος σε σύγκριση με τον προγενέστερο μηχανισμό του Διαμεσολαβητή (Ombudsperson, στο εξής: Διαμεσολαβητής) της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Αντίθετα προς το προϊσχύσαν νομικό πλαίσιο, το οποίο δεν πρόβλεπε δικαιώματα για τα φυσικά πρόσωπα από την Ένωση, όπως ρητώς επισήμανε το ΔΕΕ, το νέο ΕΟ 14086 προβλέπει τέτοια δικαιώματα και παρέχει περισσότερες εγγυήσεις για την ανεξαρτησία του Δικαστηρίου Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court) και αποτελεσματικότερες εξουσίες επανόρθωσης των παραβάσεων.

Κατά τη σύγκριση των πρόσθετων εγγυήσεων που περιλαμβάνονται στο ΕΟ 14086 με τις ευρωπαϊκές βασικές εγγυήσεις που διατύπωσε το ΕΣΠΔ, ως το πρότυπο που κατάρτισε βάσει της νομολογίας του ΔΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), το ΕΣΠΔ προσδιόρισε στην αξιολόγησή του ορισμένα ζητήματα για τα οποία εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω διευκρινίσεις ή επίδειξη προσοχής ή τα οποία δημιουργούν προβληματισμό. Τα ζητήματα αυτά αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι, μολονότι το ΕΣΠΔ στήριξε τη γνώμη του στην απόφαση Schrems II, η έκταση της αξιολόγησης του ΕΣΠΔ περιλαμβάνει κατ' ανάγκη παρατηρήσεις οι οποίες βαίνουν πέραν των συγκεκριμένων διαπιστώσεων της απόφασης Schrems II.

¹² Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 195.

Το ΕΣΠΔ εκτιμά ότι απαιτούνται περαιτέρω διευκρινίσεις ειδικότερα όσον αφορά την «προσωρινή μαζική συλλογή» δεδομένων καθώς και την περαιτέρω διατήρηση και διάδοση των δεδομένων που συλλέγονται (μαζικά) όπως προβλέπονται στο νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Καθώς ο έλεγχος της ουσιαστικής ισοδυναμίας δεν είναι έλεγχος ταύτισης και καθώς οι εγγυήσεις που περιλαμβάνονται στο νέο νομικό πλαίσιο σχετικά με τις πληροφορίες σημάτων ενισχύθηκαν, η προσοχή και ο προβληματισμός του ΕΣΠΔ επικεντρώνονται κυρίως στην αξιολόγηση των εγγυήσεων στο σύνολό τους, μέσω της εφαρμογής ολιστικής προσέγγισης η οποία καλύπτει τις εγγυήσεις σε ολόκληρο τον κύκλο επεξεργασίας, από τη συλλογή των δεδομένων έως τη διάδοση των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων της εποπτείας και της προσφυγής.

Συναφώς, το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει τις ακόλουθες διαπιστώσεις.

Μολονότι το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι το ΕΟ 14086 εισάγει τις έννοιες της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας στο νομικό πλαίσιο σχετικά με τις πληροφορίες σημάτων, υπογραμμίζει την ανάγκη στενής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των σχετικών τροποποιήσεων στην πράξη, συμπεριλαμβανομένης της επανεξέτασης των εσωτερικών πολιτικών και διαδικασιών που εφαρμόζουν τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ σε επίπεδο υπηρεσίας.

Το ΕΣΠΔ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το ΕΟ 14086 περιέχει κατάλογο συγκεκριμένων σκοπών για τους οποίους επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται η συλλογή δεδομένων, με την επισήμανση ότι οι σκοποί μπορούν να επικαιροποιηθούν με πρόσθετους —όχι οπωσδήποτε δημόσιους— σκοπούς λαμβανομένων υπόψη νέων επιταγών εθνικής ασφάλειας.

Ως έλλειψη στο ισχύον πλαίσιο, το ΕΣΠΔ προσδιόρισε ειδικότερα το γεγονός ότι το νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών, όταν επιτρέπει τη μαζική συλλογή δεδομένων βάσει του εκτελεστικού διατάγματος 12333 (Executive Order 12333, στο εξής: ΕΟ 12333), δεν προβλέπει την απαίτηση προηγούμενης έγκρισης από ανεξάρτητη αρχή, όπως απαιτείται από την πρόσφατη νομολογία του ΕΔΔΑ, ούτε προβλέπει συστηματικό ανεξάρτητο εκ των υστέρων έλεγχο από δικαστήριο ή ισοδύναμο ανεξάρτητο όργανο. Όσον αφορά την προηγούμενη ανεξάρτητη έγκριση παρακολούθησης βάσει του άρθρου 702 του νόμου περί παρακολούθησης επικοινωνιών αλλοδαπών υπηρεσιών πληροφοριών (Foreign Intelligence Surveillance Act, στο εξής: FISA), το ΕΣΠΔ εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι το δικαστήριο FISA (στο εξής: FISC), κατά την πιστοποίηση προγράμματος βάσει του οποίου επιτρέπεται η στόχευση προσώπων που δεν είναι Αμερικανοί πολίτες, δεν ελέγχει την αίτηση του προγράμματος όσον αφορά τη συμμόρφωσή του με το ΕΟ 14086, μολονότι οι υπηρεσίες πληροφοριών που υλοποιούν το πρόγραμμα δεσμεύονται από το ΕΟ 14086. Κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, οι πρόσθετες εγγυήσεις που περιέχονται στο συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα θα πρέπει, παρ' όλα αυτά, να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων και από το FISC. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι εκθέσεις της Επιτροπής Εποπτείας της Ιδιωτικής Ζωής και των Ατομικών Ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Oversight Board, στο εξής: PCLOB) θα είναι ιδιαιτέρως χρήσιμες προκειμένου να αξιολογηθεί ο τρόπος υλοποίησης των εγγυήσεων του ΕΟ 14086 και ο τρόπος εφαρμογής των εν λόγω εγγυήσεων όταν τα δεδομένα συλλέγονται βάσει του άρθρου 702 του FISA και του ΕΟ 12333.

Όσον αφορά τον μηχανισμό προσφυγής, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει τις σημαντικές βελτιώσεις που σχετίζονται με τις εξουσίες του Δικαστηρίου Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court, στο εξής: DPRC) και την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του σε σύγκριση με εκείνη του Διαμεσολαβητή. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης τις πρόσθετες εγγυήσεις που προβλέπονται στον νέο μηχανισμό προσφυγής, όπως ο ρόλος των ειδικών συνηγόρων, ο οποίος περιλαμβάνει την προάσπιση του συμφέροντος του καταγγέλλοντος καθώς και την επανεξέταση του μηχανισμού προσφυγής από την PCLOB. Το ΕΣΠΔ λαμβάνει υπόψη τη φύση της εθνικής ασφάλειας και τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086, ωστόσο προβληματίζεται τόσο σχετικά με τη γενική εφαρμογή της

τυποποιημένης απάντησης του DPRC με την οποία ο καταγγέλλων ενημερώνεται είτε ότι δεν εντοπίστηκαν καλυπτόμενες παραβάσεις είτε ότι εκδόθηκε απόφαση με την οποία επιβάλλεται υποχρέωση εύλογης αποκατάστασης, όσο και σχετικά με την αδυναμία άσκησης ένδικων μέσων κατά της εν λόγω απάντησης. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του μηχανισμού προσφυγής, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά την πρακτική λειτουργία του συγκεκριμένου μηχανισμού.

Το ΕΣΠΔ αναμένει από την Επιτροπή να υλοποιήσει τη δέσμευση αναστολής, κατάργησης ή τροποποίησης της απόφασης επάρκειας για λόγους επείγουσας ανάγκης, ειδικότερα εάν η εκτελεστική εξουσία στις Ηνωμένες Πολιτείες αποφασίσει να περιορίσει τις εγγυήσεις που περιέχονται στο εκτελεστικό διάταγμα¹³.

Συνολικά, το ΕΣΠΔ θεωρεί θετικές τις σημαντικές βελτιώσεις που επιφέρει το εκτελεστικό διάταγμα σε σύγκριση με το προϊσχύσαν νομικό πλαίσιο, ειδικότερα όσον αφορά την εισαγωγή των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας και τον ατομικό μηχανισμό προσφυγής για τα υποκείμενα των δεδομένων που είναι πολίτες της ΕΕ. Λόγω των προβληματισμών που διατυπώθηκαν και των διευκρινίσεων που απαιτούνται, το ΕΣΠΔ εκτιμά ότι πρέπει να δοθούν απαντήσεις στους εν λόγω προβληματισμούς και προτείνει στην Επιτροπή να παράσχει τις ζητούμενες διευκρινίσεις προκειμένου να εδραιώσει την αιτιολογία του σχεδίου απόφασης και να διασφαλίσει στενή παρακολούθηση της συγκεκριμένης εφαρμογής του νέου αυτού νομικού πλαισίου, ιδίως δε των εγγυήσεων που προβλέπονται σε αυτό, κατά τις μελλοντικές κοινές επανεξετάσεις.

¹³ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 212.

Πίνακας περιεχομένων

1	INTRODUCTION	10
1.1	US data protection framework.....	10
1.2	Scope of the EDPB's assessment	13
1.3	General comments and concerns	15
1.3.1	Assessment of the domestic law.....	15
1.3.2	International commitments entered into by the U.S.	15
1.3.3	Progress in the area of US data protection legislation	16
1.3.4	Scope of the Draft Decision.....	17
1.3.5	Limitations to the duty to adhere to the DPF Principles.....	17
1.3.6	Changes with regard to the 'Privacy Shield'	18
1.3.7	Lack of clarity in the documents of the DPF	18
2	GENERAL DATA PROTECTION ASPECTS.....	19
2.1	Content principles.....	19
2.1.1	Concepts.....	19
2.1.2	The purpose limitation principle	19
2.1.3	Rights of access, rectification, erasure and objection	20
2.1.4	Restrictions on onward transfers	22
2.1.5	Automated decision-making and profiling.....	23
2.2	Procedural and Enforcement Mechanisms.....	24
2.3	Redress mechanisms	25
3	ACCESS AND USE OF PERSONAL DATA TRANSFERRED FROM THE EUROPEAN UNION BY PUBLIC AUTHORITIES IN THE US.....	26
3.1	Access and use for criminal law enforcement purposes	26
3.1.1	Access by law enforcement authorities to personal data should be based on clear, precise and accessible rules	27
3.1.2	Necessity and proportionality with regard to the legitimate objectives pursued need to be demonstrated	28
3.1.3	An independent oversight mechanism should exist	29
3.1.4	Effective remedies need to be available to the individual	30
3.1.5	Further use of the information collected.....	31
3.2	Access and use for national security purposes.....	32
3.2.1	Guarantee A - Processing should be in accordance with the law and based on clear, precise and accessible rules	33
3.2.2	Guarantee B - Necessity and proportionality with regard to the legitimate objectives pursued need to be demonstrated	38

3.2.3	Guarantee C - Oversight	49
3.2.4	Guarantee D - Effective remedies need to be available to the individual.....	54
4	IMPLEMENTATION AND MONITORING OF THE DRAFT DECISION.....	64

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) εξέδωσε την ακόλουθη δήλωση:

Έχοντας υπόψη το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ιθ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (στο εξής: ΓΚΠΔ)¹,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον ΕΟΧ, και ιδίως το παράρτημα XI και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση αριθ. 154/2018 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ της 6ης Ιουλίου 2018²,

Έχοντας υπόψη τα άρθρα 12 και 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΗ:

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Το πλαίσιο προστασίας δεδομένων των Ηνωμένων Πολιτειών

1. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζουν διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Ενώ στην Ένωση ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και η προστασία των δεδομένων είναι θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις Ηνωμένες Πολιτείες η προστασία των δεδομένων προσεγγίζεται συνήθως από την άποψη της προστασίας των καταναλωτών. Κατά συνέπεια, οι κανονιστικές προσεγγίσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ένωση διαφέρουν³.
2. Αντίθετα προς τη προσέγγιση για το σύνολο της Ένωσης η οποία υιοθετείται με τον ΓΚΠΔ, στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν υφίσταται συνολική γενική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων σε

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

² Οι αναφορές σε «κράτη μέλη» σε όλη την παρούσα γνώμη θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

³ Βλ. επίσης European Commission Draft Implementing Decision pursuant to Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council on the adequate level of protection of personal data under the EU-US Data Privacy Framework [Σχέδιο εκτελεστικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ], που εκδόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2022 (στο εξής: σχέδιο απόφασης), παράρτημα Ι τμήμα Ι.

ομοσπονδιακό επίπεδο. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η προστασία της ιδιωτικής ζωής υλοποιείται, αντιθέτως, μέσω τομεακής και πολιτειακής προσέγγισης. Για παράδειγμα, ορισμένοι συγκεκριμένοι τομείς καλύπτονται από συγκεκριμένες πράξεις, π.χ.:

- ο νόμος για τη φορητότητα και τη λογοδοσία όσον αφορά την ασφάλιση υγείας (Health Insurance Portability and Accountability Act, στο εξής: HIPAA)⁴
- ο νόμος για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των παιδιών στο διαδίκτυο (Children's Online Privacy Protection Act, στο εξής: COPPA)⁵
- ο νόμος Gramm-Leach-Bliley (Gramm-Leach-Bliley Act, στο εξής: GLBA)⁶

3. Όσον αφορά την πρόσβαση κρατικών αρχών στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες, προβλέπονται διάφορες νομικές βάσεις, περιορισμοί και εγγυήσεις. Οι νομικές διαδικασίες για την πρόσβαση σε πληροφορίες για σκοπούς επιβολής του νόμου απορρέουν είτε απευθείας από το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών (τέταρτη τροποποίηση) και από κανόνες ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου είτε από κατευθυντήριες γραμμές και πολιτικές του Υπουργείου Δικαιοσύνης σε ομοσπονδιακό ή πολιτειακό επίπεδο. Η πρόσβαση σε πληροφορίες για σκοπούς εθνικής ασφάλειας διέπεται από διάφορες νομικές πράξεις και ειδικότερα από τον νόμο περί παρακολούθησης επικοινωνιών αλλοδαπών υπηρεσιών πληροφοριών (Foreign Intelligence Surveillance Act, στο εξής: FISA), το εκτελεστικό διάταγμα 12333 (Executive Order 12333, στο εξής: EO 12333), το πρόσφατα εκδοθέν εκτελεστικό διάταγμα 14086 (Executive Order 14086, στο εξής: EO 14086) καθώς και τον κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης (Attorney General Regulation,

⁴ Ο νόμος του 1996 για τη φορητότητα και τη λογοδοσία όσον αφορά την ασφάλιση υγείας (HIPAA) είναι ομοσπονδιακός νόμος των Ηνωμένων Πολιτειών. Θεσπίζει εθνικά πρότυπα για την προστασία των ευαίσθητων πληροφοριών που αφορούν την υγεία των ασθενών. Στόχος του HIPAA είναι να επιτύχει την επαρκή προστασία των πληροφοριών για την υγεία των φυσικών προσώπων, καθιστώντας παράλληλα δυνατή τη ροή πληροφοριών για την υγεία με σκοπό την παροχή και την προώθηση υψηλού επιπέδου υγειονομικής περίθαλψης. Ο HIPAA ρυθμίζει τη χρήση και την κοινολόγηση πληροφοριών για την υγεία από φορείς που υπόκεινται στον κανόνα της προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Περιλαμβάνει επίσης πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων που αφορούν την κατανόηση και τον έλεγχο του τρόπου χρήσης των πληροφοριών για την υγεία τους.

<https://www.hhs.gov/hipaa/for-professionals/privacy/index.html>· <https://www.justice.gov/opcl/privacy-act-1974>.

⁵ Πρωταρχικός στόχος του COPPA είναι να παρέχεται στους γονείς η δυνατότητα ελέγχου των πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται σχετικά με τα παιδιά τους, ηλικίας κάτω των 13 ετών, από φορείς εκμετάλλευσης ιστοτόπων και διαδικτυακών υπηρεσιών για παιδιά (συμπεριλαμβανομένων εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας ή συσκευών διαδικτύου των πραγμάτων, όπως έξυπνα παιχνίδια) ή ιστοτόπων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Ο COPPA απαιτεί από τους εν λόγω φορείς εκμετάλλευσης να παρέχουν ειδοποίηση στους γονείς και να εξασφαλίζουν επαληθεύσιμη συναίνεση των γονέων. Τούτο ισχύει επίσης για τα δεδομένα παιδιών που βρίσκονται εκτός Ηνωμένων Πολιτειών, εάν οι ιστοτόποι ή οι υπηρεσίες λειτουργούν στις Ηνωμένες Πολιτείες και υπόκεινται στον COPPA. Συγχρόνως, οι κανόνες ισχύουν επίσης για ιστοτόπους και υπηρεσίες εγκατεστημένες στο εξωτερικό, εάν απευθύνονται σε παιδιά που βρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βλ.: <https://www.ftc.gov/business-guidance/resources/complying-coppa-frequently-asked-questions#A.%20General%20Questions> και σχέδιο απόφασης, παράρτημα IV, σ. 3.

⁶ Ένας από τους στόχους του νόμου Gramm-Leach-Bliley είναι η προστασία της ιδιωτικής ζωής των καταναλωτών στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Ο GLBA απαιτεί από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να εξηγούν στους πελάτες τους τις πρακτικές που εφαρμόζουν όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και να θεσπίζουν εγγυήσεις για την προστασία των πληροφοριών των πελατών τους (π.χ. για εταιρείες που υπόκεινται σε ρύθμιση από την FTC βάσει του κανόνα εγγυήσεων της FTC). <https://www.ftc.gov/business-guidance/privacy-security/gramm-leach-bliley-act>

στο εξής: κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης)⁷ για τη σύσταση Δικαστηρίου Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court, στο εξής: DPRC).

4. Στις 13 Δεκεμβρίου 2022 η Επιτροπή εξέδωσε το σχέδιο εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ (στο εξής: σχέδιο απόφασης), το οποίο περιέχει στο παράρτημά του το πλαίσιο προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ (στο εξής: ΠΠΔ). Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, το σχέδιο απόφασης δεν βασίζεται σε συγκεκριμένο και συνολικό ομοσπονδιακό νομικό πλαίσιο, αλλά στο ΠΠΔ.
5. Το ΠΠΔ έχει ως εξής: «*Το Υπουργείο Εμπορίου των Ηνωμένων Πολιτειών (Department of Commerce, στο εξής: Υπουργείο Εμπορίου) εκδίδει τις αρχές του πλαισίου προστασίας δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών αρχών (από κοινού στο εξής: αρχές) και το παράρτημα Ι των αρχών (στο εξής: παράρτημα Ι), βάσει της κανονιστικής εξουσίας του για την προώθηση, την προαγωγή και την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου (15 U.S.C. § 1512)*»⁸.
6. Οι αρχές (στο εξής: αρχές του ΠΠΔ) καταρτίστηκαν κατόπιν διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: Επιτροπή), τον κλάδο και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την επίτευξη του στόχου της διευκόλυνσης των συναλλαγών και του εμπορίου ΕΕ-ΗΠΑ⁹, διασφαλίζοντας συγχρόνως ότι στα υποκείμενα των δεδομένων παρέχεται επίπεδο προστασίας το οποίο είναι ουσιαστικά ισοδύναμο με εκείνο που διασφαλίζεται στην Ένωση.
7. Οι αρχές του ΠΠΔ περιγράφονται ως «βασική συνιστώσα» του ΠΠΔ. Αφενός, παρέχουν έναν έτοιμο προς χρήση μηχανισμό για τις διαβιβάσεις δεδομένων από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αφετέρου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες διασφαλίζονται και προστατεύονται όπως απαιτείται από το δίκαιο της Ένωσης.
8. Το ΠΠΔ εφαρμόζεται μόνο σε οργανισμούς των Ηνωμένων Πολιτειών που έχουν υποβληθεί σε αυτοπιστοποίηση σύμφωνα με τις απαιτήσεις του πλαισίου (στο εξής: οργανισμοί του ΠΠΔ). Επί του παρόντος, η δυνατότητα αυτή προβλέπεται μόνο για τους οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου (Federal Trade Commission, στο εξής: FTC) ή του Υπουργείου Μεταφορών (Department of Transportation, στο εξής: Υπουργείο Μεταφορών). Στο μέλλον, ενδέχεται να προστεθούν, σε νέο παράρτημα, άλλοι κανονιστικοί φορείς — με αρμοδιότητα εποπτείας της εφαρμογής των αρχών του ΠΠΔ.
9. Σύμφωνα με τις αρχές του ΠΠΔ, οι όροι του πλαισίου είναι εκτελεστοί i) από την FTC βάσει του άρθρου 5 του νόμου για την Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (Federal Trade Commission Act, στο εξής: FTCA), που απαγορεύει αθέμιτες ή παραπλανητικές πράξεις στο εμπόριο ή πράξεις οι οποίες επηρεάζουν το εμπόριο¹⁰, ii) από το Υπουργείο Μεταφορών βάσει του τίτλου 49 U.S.C. § 41712, που απαγορεύει σε μεταφορέα ή τουριστικό πράκτορα να εφαρμόζει αθέμιτες ή παραπλανητικές πρακτικές στις αεροπορικές μεταφορές ή για την πώληση υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών, ή iii) βάσει οποιουδήποτε άλλου νόμου ή κανονισμού που απαγορεύει τέτοιες πράξεις.

⁷ Διάταγμα του υπουργού Δικαιοσύνης αριθ. 5517-2022 (Attorney General Order No. 5517-2022), με το οποίο τροποποιούνται κανονισμοί του Υπουργείου Δικαιοσύνης των Ηνωμένων Πολιτειών, κατ' εφαρμογή του ΕΟ 14086.

⁸ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα Ι.

⁹ Ο.π.

¹⁰ 15 U.S.C. § 45 (a).

10. Στις αρχές του ΠΠΔ επισημαίνεται ότι οι εν λόγω αρχές δεν επηρεάζουν την εφαρμογή του ΓΚΠΔ ούτε περιορίζουν τις ισχύουσες υποχρεώσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικότητας, οι οποίες εφαρμόζονται κατά τα άλλα βάσει της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών.

1.2 Έκταση της αξιολόγησης του ΕΣΠΔ

11. Το σχέδιο απόφασης αντικατοπτρίζει την αξιολόγηση, από την Επιτροπή, του ΠΠΔ, το οποίο είναι αποτέλεσμα συζητήσεων με την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών. Σύμφωνα με το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ιθ) του ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΔ παρέχει γνώμη σχετικά με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής όσον αφορά την επάρκεια του επιπέδου προστασίας σε τρίτη χώρα και, εφόσον είναι αναγκαίο, διατυπώνει προτάσεις για την αντιμετώπιση κάθε ζητήματος.
12. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις επικαιροποιήσεις των αρχών του ΠΠΔ¹¹, οι οποίες θα αποτελέσουν το δεσμευτικό νομικό πλαίσιο για τους οργανισμούς του ΠΠΔ. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι οι αρχές ΠΠΔ παραμένουν ουσιαστικά ίδιες με τις προβλεπόμενες στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής¹² (στις οποίες βασίστηκαν οι ετήσιες κοινές επανεξετάσεις της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 και του ΕΣΠΔ). Εξάλλου, οι αρχές του ΠΠΔ είναι σε μεγάλο βαθμό ίδιες με εκείνες του σχεδίου απόφασης για την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, στο οποίο βασίστηκε η γνώμη που εξέδωσε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 το 2016¹³ (στο εξής: γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29). Για τις αρχές του ΠΠΔ οι οποίες παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες, το ΕΣΠΔ δεν θεωρεί αναγκαίο να επαναλάβει όλες τις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε στο παρελθόν η ομάδα εργασίας του άρθρου 29. Το ΕΣΠΔ αποφάσισε να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες πτυχές οι οποίες έχουν, κατά τη γνώμη του, ακόμη μεγαλύτερη σημασία σήμερα, λόγω της εξέλιξης του νομικού και του τεχνολογικού περιβάλλοντος.
13. Επιπλέον, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ¹⁴, εκτενές μέρος της ανάλυσης αφορά το νομικό καθεστώς της πρόσβασης κρατικών υπηρεσιών σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διαβιβάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες.
14. Κατά την αξιολόγησή του, το ΕΣΠΔ έλαβε υπόψη το ισχύον ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 7, 8 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), τα οποία κατοχυρώνουν το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, αντίστοιχα, και του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ), το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Επιπλέον των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ έλαβε

¹¹ Για παράδειγμα, τη διευκρίνιση ότι τα κωδικοποιημένα δεδομένα είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

¹² Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1250 της Επιτροπής, της 12ης Ιουλίου 2016, βάσει της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ, ΕΕ L 207 της 1.8.2016, σ. 1.

¹³ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Γνώμη 01/2016 σχετικά με το σχέδιο απόφασης περί επάρκειας της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ, εκδόθηκε στις 13 Απριλίου 2016 (στο εξής: γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29).

¹⁴ Ειδικότερα: Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2015, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner, C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650, και απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

υπόψη τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, τη σχετική νομολογία και τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια που ενέκρινε το ΕΣΠΑ (στο εξής: σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ)¹⁵.

15. Στόχος της διαδικασίας αυτής είναι να παρασχεθεί στην Επιτροπή γνώμη σχετικά με την αξιολόγηση της επάρκειας του επιπέδου προστασίας που παρέχει το ΠΠΔ. Η έννοια του «επαρκούς επιπέδου προστασίας», η οποία υφίστατο ήδη στο πλαίσιο της οδηγίας 95/46 (αποδιδόμενη με τον όρο «ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας»), έχει αναπτυχθεί περαιτέρω από το ΔΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ο κανόνας που έθεσε το ΔΕΕ με τις αποφάσεις του Schrems I¹⁶ (με την οποία κηρύχθηκαν ανίσχυρες οι αρχές του ασφαλούς λιμένα) και Schrems II¹⁷ (με την οποία κηρύχθηκε ανίσχυρη η ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής).
16. Με την απόφαση Schrems I, το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι, ενώ το «επίπεδο προστασίας» στην τρίτη χώρα πρέπει να είναι «ουσιαστικά ισοδύναμο» με αυτό που εξασφαλίζεται στην Ένωση, «τα μέσα που χρησιμοποιεί η χώρα αυτή για να εξασφαλίσει αυτό το επίπεδο προστασίας μπορούν να διαφέρουν από αυτά που εφαρμόζονται εντός της Ένωσης»¹⁸. Επομένως, στόχος δεν είναι να αντικατοπτριστεί σημείο προς σημείο η ευρωπαϊκή νομοθεσία, αλλά να καθοριστούν οι ουσιώδεις και βασικές απαιτήσεις της υπό εξέταση νομοθεσίας. Η επάρκεια μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός συνδυασμού δικαιωμάτων για τα υποκείμενα των δεδομένων, υποχρεώσεων για όσους επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή ασκούν έλεγχο επί τέτοιας επεξεργασίας και εποπτείας από ανεξάρτητους φορείς. Ωστόσο, οι κανόνες για την προστασία των δεδομένων είναι αποτελεσματικοί μόνο αν μπορούν να επιβληθούν και αν τηρούνται στην πράξη. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξετάζεται όχι μόνο το περιεχόμενο των κανόνων που ισχύουν για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό, αλλά και το σύστημα που ισχύει για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κανόνων αυτών. Οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί επιβολής είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την αποτελεσματικότητα των κανόνων για την προστασία των δεδομένων¹⁹.
17. Στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ έκρινε ότι οι νόμοι βάσει των οποίων οι υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες (άρθρο 702 του FISA / ΕΟ 12333) περιορίζουν σε δυσανάλογο βαθμό τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και, επομένως, οι περιορισμοί δεν οριοθετούνται με τέτοιον τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται σε απαιτήσεις ουσιαστικά ισοδύναμες με εκείνες που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης με το άρθρο 52 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος του Χάρτη²⁰.
18. Επιπλέον, το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι το προϊσχύσαν πλαίσιο δεν παρείχε εγγυήσεις ουσιαστικά ισοδύναμες με εκείνες που απαιτούνται από το άρθρο 47 του Χάρτη καθώς ο μηχανισμός του Διαμεσολαβητή δεν μπορούσε να αντισταθμίσει το γεγονός ότι ούτε η προεδρική οδηγία πολιτικής 28 (Presidential Policy Directive 28, στο εξής: PPD-28) ούτε το ΕΟ 12333 παρέχουν δικαίωμα

¹⁵ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, [Σημεία αναφοράς για την επάρκεια](#), WP 254 rev.01, 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018, εγκρίθηκε από το ΕΣΠΑ στις 25 Μαΐου 2018 (στο εξής: [σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ](#)).

¹⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2015, Maximillian Schrems κατά Data Protection Commissioner, C-392/14, ECLI:EU:C:2015:650 (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ Schrems I).

¹⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 2020, Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland Limited και Maximillian Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559 (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ Schrems II).

¹⁸ Απόφαση ΔΕΕ Schrems I, σκέψεις 73 και 74.

¹⁹ [Σημεία αναφοράς για την επάρκεια](#) του ΓΚΠΔ, σ. 4.

²⁰ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψεις 184 και 185.

αποτελεσματικής προσφυγής σε πρόσωπα που δεν είναι Αμερικανοί πολίτες²¹. Ο Διαμεσολαβητής δεν ήταν ανεξάρτητος από την εκτελεστική εξουσία και δεν είχε την εξουσία να εκδίδει αποφάσεις δεσμευτικές για τις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών²².

19. Το ΕΟ 14086, το οποίο αντικαθιστά γενικά την PPD-28, θέσπισε δύο νέες απαιτήσεις στο πλαίσιο της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες απηχούν την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Schrems II: αφενός, ότι οι δραστηριότητες που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων πρέπει να ασκούνται μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την προώθηση επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών και μόνο στο μέτρο και με τρόπο αναλογικό προς την επικυρωμένη προτεραιότητα συλλογής πληροφοριών και, αφετέρου, έναν μηχανισμό προσφυγής.
20. Στην παρούσα γνώμη, το ΕΣΠΑ αξιολογεί ειδικότερα τον βαθμό στον οποίο το ΠΠΔ καθώς και το πρόσφατα εκδοθέν ΕΟ 14086 παρέχουν ουσιαστική απάντηση στις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το ΔΕΕ στην απόφασή του.

1.3 Γενικές παρατηρήσεις και ανησυχίες

1.3.1 Αξιολόγηση του εσωτερικού δικαίου

21. Το ΕΣΠΑ αντιλαμβάνεται ότι η αξιολόγηση που περιέχεται στο σχέδιο απόφασης αφορά τις αρχές του ΠΠΔ. Ωστόσο, το ΕΣΠΑ θα επιθυμούσε να διέθετε ορισμένες πληροφορίες σχετικά με το νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών, εντός του οποίου δραστηριοποιούνται οι οργανισμοί του ΠΠΔ. Τούτο θα διευκόλυνε την κατανόηση της αλληλεπίδρασης του ΠΠΔ με τη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών. Για παράδειγμα, στο τμήμα Ι.1 του παραρτήματος Ι²³ αναφέρεται ότι οι αρχές του ΠΠΔ δεν «[...] περιορίζουν τις υποχρεώσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής οι οποίες ισχύουν κατά τα άλλα βάσει της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών», χωρίς, ωστόσο, να περιγράφονται οι εν λόγω υποχρεώσεις.

1.3.2 Διεθνείς δεσμεύσεις τις οποίες έχουν αναλάβει οι Ηνωμένες Πολιτείες

22. Σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ και με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, κατά την εκτίμηση της επάρκειας του επιπέδου προστασίας τρίτης χώρας, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η τρίτη χώρα ή άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε πολυμερή ή περιφερειακά συστήματα, ιδίως σε σχέση με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την εφαρμογή των εν λόγω υποχρεώσεων.
23. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι συμβαλλόμενο μέρος διαφόρων διεθνών συμφωνιών που εγγυώνται το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, όπως το διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (άρθρο 17), η σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (άρθρο 22) και η σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 16). Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες, ως μέλος του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (στο εξής: ΟΟΣΑ), συμμορφώνονται με το πλαίσιο του ΟΟΣΑ για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, και ιδίως τις κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των διασυννοριακών ροών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις 14 Δεκεμβρίου 2022 υπουργοί και υψηλού επιπέδου εκπρόσωποι των μελών του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσαν τη δήλωση σχετικά με την πρόσβαση κρατικών υπηρεσιών στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που βρίσκονται στην κατοχή του ιδιωτικού τομέα. Οι Ηνωμένες

²¹ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 192.

²² Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 195.

²³ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα Ι τελευταία περίοδος.

Πολιτείες είναι επίσης συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης της Βουδαπέστης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

24. Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι μέλος του συστήματος διασυνοριακών κανόνων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής (Cross-Border Privacy Rules, στο εξής: CBPR) της Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού, το οποίο αποτελεί κρατική πιστοποίηση προστασίας της ιδιωτικότητας των δεδομένων στην οποία οι εταιρείες μπορούν να προσχωρούν προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με διεθνώς αναγνωρισμένους κανόνες προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Οι εν λόγω κανόνες προστασίας της ιδιωτικής ζωής έχουν εγκριθεί από τους ηγέτες της APEC.
25. Το ΕΣΠΔ λαμβάνει επίσης γνώση της συμμετοχής των Ηνωμένων Πολιτειών ως παρατηρητή στις εργασίες της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα (Σύμβαση 108).
26. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ λαμβάνει υπό σημείωση και επικροτεί τη συνεχή συμμετοχή οργάνων των Ηνωμένων Πολιτειών στον νέο σχηματισμό της «στρογγυλής τράπεζας των αρχών προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής της G7» (στο εξής: στρογγυλή τράπεζα ΑΠΔ της G7) που συστάθηκε το 2021 και στον οποίο συμμετέχουν ανεξάρτητες εποπτικές αρχές προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής από τις χώρες της G7. Στο πλαίσιο αυτό, οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστήριξαν, για παράδειγμα, το πρόσφατο ανακοινωθέν της στρογγυλής τράπεζας ΑΠΔ της G7²⁴, το οποίο εγκρίθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 2022 στη Βόννη, Γερμανία, και αφορά την έννοια της «ελεύθερης ροής δεδομένων σε κλίμα εμπιστοσύνης».

1.3.3 Πρόοδος στον τομέα της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών για την προστασία δεδομένων

27. Το ΕΣΠΔ λαμβάνει ιδίως υπό σημείωση τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων σε πολιτειακό επίπεδο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη θέσπιση νόμων για την προστασία δεδομένων, οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ ή θα τεθούν σε ισχύ έως το 2023 σε πέντε πολιτείες (Καλιφόρνια, Κολοράντο, Κονέκτικατ, Βιρτζίνια και Γιούτα)²⁵.
28. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι αντίστοιχες πρωτοβουλίες για περαιτέρω πολιτειακούς νόμους έχουν ήδη δρομολογηθεί σε πολλές άλλες πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών.
29. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει ρητώς την ικανοποίησή του για τις προσπάθειες της δικομματικής πρωτοβουλίας για τη θέσπιση ομοσπονδιακού νόμου για την προστασία δεδομένων, και

²⁴ Στρογγυλή τράπεζα των αρχών προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής της G7, Προώθηση της ελεύθερης ροής δεδομένων σε κλίμα εμπιστοσύνης και ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τις προοπτικές διεθνών χώρων δεδομένων, 8 Σεπτεμβρίου 2022,

https://www.bfdi.bund.de/SharedDocs/Downloads/EN/G7/Communique-2022.pdf?__blob=publicationFile&v=1.

²⁵ Νόμος της Καλιφόρνια για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των καταναλωτών (2018· σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2020)· νόμος της Καλιφόρνια για τα δικαιώματα ιδιωτικής ζωής (2020· πλήρης εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2023)· νόμος του Κολοράντο για την προστασία της ιδιωτικής ζωής (2021· σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2023)· νόμος του Κονέκτικατ για την ιδιωτικότητα των δεδομένων (2022· σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2023)· νόμος της Βιρτζίνια για την προστασία των δεδομένων των καταναλωτών (2021· σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2023)· νόμος της Γιούτα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των καταναλωτών (2022· σε ισχύ από την 31η Δεκεμβρίου 2023).

συγκεκριμένα του αμερικανικού νόμου για την ιδιωτικότητα και την προστασία των δεδομένων (American Data Privacy and Protection Act, στο εξής: ADPPA).

1.3.4 Πεδίο εφαρμογής του σχεδίου απόφασης

30. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του σχεδίου απόφασης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες διασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την Ένωση σε οργανισμούς στις Ηνωμένες Πολιτείες που περιλαμβάνονται στον «κατάλογο του πλαισίου προστασίας δεδομένων», ο οποίος τηρείται και δημοσιοποιείται από το Υπουργείο Εμπορίου των Ηνωμένων Πολιτειών (Department of Commerce, στο εξής: Υπουργείο Εμπορίου), σύμφωνα με το τμήμα Ι.3 του παραρτήματος Ι²⁶.
31. Το ΠΠΔ είναι διαθέσιμο σε εταιρείες που υπάγονται στη δικαιοδοσία της FTC ή του Υπουργείου Μεταφορών. Επισημαίνεται ότι άλλοι καταστατικοί φορείς των Ηνωμένων Πολιτειών, με παρόμοιες εξουσίες, ενδέχεται να προστεθούν στο μέλλον στον κατάλογο²⁷.

1.3.5 Περιορισμοί του καθήκοντος τήρησης των αρχών ΠΠΔ

32. Στο παράρτημα Ι τμήμα Ι.5 αναφέρεται ότι η τήρηση των αρχών του ΠΠΔ από τους οργανισμούς του ΠΠΔ μπορεί να περιορίζεται, μεταξύ άλλων, i) στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη συμμόρφωση με δικαστική απόφαση ή την εκπλήρωση απαιτήσεων δημόσιου συμφέροντος, επιβολής του νόμου²⁸ ή εθνικής ασφάλειας²⁹ (μεταξύ άλλων, όταν ο νόμος και η κρατική ρύθμιση δημιουργούν αντικρουόμενες υποχρεώσεις) και ii) με νόμο, δικαστική διαταγή ή κρατική ρύθμιση που προβλέπει ρητή άδεια μη συμμόρφωσης, υπό τον όρο ότι, κατά την εφαρμογή τέτοιας άδειας, ο οργανισμός του ΠΠΔ μπορεί να αποδείξει ότι η μη συμμόρφωσή του με τις αρχές του ΠΠΔ περιορίζεται στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση των υπέρτερων νόμιμων συμφερόντων που επιδιώκονται με την εν λόγω άδεια.
33. Δεδομένου ότι το ΕΣΠΔ δεν γνωρίζει το σύνολο της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών σε ομοσπονδιακό και πολιτειακό επίπεδο, αδυνατεί να εκτιμήσει αναλυτικά την έκταση των εξαιρέσεων που απαριθμούνται στο προηγούμενο σημείο. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να συμπεριλάβει στο σχέδιο απόφασης διευκρινίσεις σχετικά με την έκταση των εξαιρέσεων, καθώς και σχετικά με τις ισχύουσες εγγυήσεις βάσει της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών, ώστε να μπορεί να προσδιοριστεί καλύτερα ο αντίκτυπος των εν λόγω εξαιρέσεων στο επίπεδο προστασίας των υποκειμένων των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει επίσης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνεται για την εφαρμογή και τη θέσπιση κάθε νόμου ή κρατικής ρύθμισης που θα επηρεάσει την τήρηση των αρχών του ΠΠΔ και να παρακολουθεί την εφαρμογή και τη θέσπιση κάθε τέτοιου νόμου και κάθε τέτοιας κρατικής ρύθμισης.

²⁶ Σχέδιο απόφασης, Τελικές παρατηρήσεις, άρθρο 1, σ. 57. Το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι το σχέδιο απόφασης δεν αφορά διαβιβάσεις εκ μέρους οντοτήτων που βρίσκονται εκτός της Ένωσης αλλά υπόκεινται στον ΓΚΠΔ, δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, σε πιστοποιημένες οντότητες στις Ηνωμένες Πολιτείες.

²⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα Ι.2.

²⁸ Βλ. τμήμα 3.1 της παρούσας γνώμης για περισσότερες παρατηρήσεις σχετικά με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο ΠΠΔ ΕΕ-ΗΠΑ για σκοπούς επιβολής του νόμου.

²⁹ Βλ. τμήμα 3.2 της παρούσας γνώμης για περισσότερες παρατηρήσεις σχετικά με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο ΠΠΔ ΕΕ-ΗΠΑ για σκοπούς εθνικής ασφάλειας.

1.3.6 Μεταβολές σε σχέση με την ασπίδα ασφάλειας της ιδιωτικής ζωής

34. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις που τέθηκαν με την απόφαση του ΔΕΕ Schrems II. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε να είχαν εξεταστεί επίσης, επ' ευκαιρία των διαπραγματεύσεων σχετικά με το ΠΠΔ, περισσότερα ζητήματα τα οποία προσδιορίστηκαν i) στη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 και ii) στις κοινές επανεξετάσεις των τελευταίων ετών³⁰.
35. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι, παρά τις αλλαγές και τις πρόσθετες επεξηγήσεις στις αιτιολογικές σκέψεις του σχεδίου απόφασης, οι αρχές του ΠΠΔ τις οποίες πρέπει να τηρούν οι οργανισμοί του ΠΠΔ παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες σε σχέση με τις εφαρμοζόμενες στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

1.3.7 Έλλειψη σαφήνειας στα έγγραφα του ΠΠΔ

36. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η διάρθρωση των παραρτημάτων και η αρίθμησή τους δυσχεραίνει την αναζήτηση πληροφοριών και την παραπομπή σε αυτές. Τούτο καθιστά συνολικά πολύπλοκη την παρουσίαση του νέου πλαισίου, το οποίο συγκεντρώνει στα παραρτήματά του έγγραφα διαφορετικού νομικού κύρους και μπορεί να μην διευκολύνει την ευχερή κατανόηση των αρχών του ΠΠΔ από τα υποκείμενα των δεδομένων, τους οργανισμούς του ΠΠΔ και τις αρχές προστασίας δεδομένων της ΕΕ (στο εξής: ΑΠΔ της ΕΕ).
37. Το ΕΣΠΔ τονίζει επίσης ότι η ορολογία θα πρέπει να χρησιμοποιείται με συνεπή τρόπο στο σύνολο του ΠΠΔ. Τούτο δεν συμβαίνει επί του παρόντος, για παράδειγμα, όσον αφορά την έννοια της «επεξεργασίας». Συγκεκριμένα, σε ορισμένα μέρη του ΠΠΔ γίνεται απαρίθμηση ορισμένων ειδών επεξεργασιών δεδομένων αντί να χρησιμοποιείται ο όρος «επεξεργασία». Τούτο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ανασφάλεια δικαίου και ενδεχόμενα κενά στην προστασία³¹.
38. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συμπερίληψη στο ΠΠΔ των ορισμών ορισμένων από τους χρησιμοποιούμενους όρους³². Ωστόσο, δεν συμβαίνει το ίδιο με ορισμένους άλλους βασικούς όρους, όπως «αντιπρόσωπος» ή «εκτελών την επεξεργασία», οι οποίοι τουλάχιστον, κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, απαιτούν σαφή και ειδικό ορισμό στο παράρτημα Ι τμήμα Ι.8 του ΠΠΔ και επί των οποίων τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Ένωση συμφωνούν, προκειμένου να αποφευχθεί σύγχυση σε μεταγενέστερο στάδιο για τους οργανισμούς του ΠΠΔ που θα επικαλεστούν το ΠΠΔ, τις εποπτικές αρχές και το ευρύ κοινό.

³⁰ Ετήσιες επανεξετάσεις: EU-U.S. Privacy Shield – First Annual Joint Review (Ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ — Πρώτη ετήσια κοινή επανεξέταση, WP 255), Έκθεση της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017 (στο εξής: έκθεση πρώτης κοινής επανεξέτασης)· EU-U.S. Privacy Shield - Second Annual Joint Review (Ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ — Δεύτερη ετήσια κοινή επανεξέταση), Έκθεση του ΕΣΠΔ, εκδόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2019 (στο εξής: έκθεση δεύτερης κοινής επανεξέτασης)· EU-U.S. Privacy Shield - Third Annual Joint Review (Ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ — Τρίτη ετήσια κοινή επανεξέταση), Έκθεση του ΕΣΠΔ, εκδόθηκε στις 12 Νοεμβρίου 2019 (στο εξής: έκθεση τρίτης κοινής επανεξέτασης).

³¹ Για παράδειγμα, i) σύμφωνα με τη διατύπωση του σχεδίου απόφασης στο παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.6 στοιχείο f), οι αρχές του ΠΠΔ θα έχουν εφαρμογή μόνον όταν ο οργανισμός «αποθηκεύει, χρησιμοποιεί ή κοινολογεί» τα δεδομένα που έλαβε (δηλ. όχι για άλλες πράξεις οι οποίες εμπίπτουν στον όρο «επεξεργασία», όπως συλλογή, καταχώριση, μεταβολή, ανάκτηση, αναζήτηση πληροφοριών, διαγραφή) και ii) σύμφωνα με το σχέδιο απόφασης στο παράρτημα Ι τμήμα ΙΙ.4 στοιχείο α), η ασφάλεια των δεδομένων θα επιβάλλεται μόνον για τη «δημιουργία, τη διατήρηση, τη χρήση ή τη διάδοση» πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα.

³² Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα Ι.8.

39. Όσον αφορά το ζήτημα των διιστάμενων ερμηνειών, στην Ένωση και στις Ηνωμένες Πολιτείες, της έννοιας των δεδομένων ανθρώπινου δυναμικού, το ΕΣΠΔ συμφωνεί με την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την τρίτη επανεξέταση όσον αφορά τον στόχο συνέχισης των συζητήσεων με τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών³³.

2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Αρχές σχετικά με το περιεχόμενο

2.1.1 Έννοιες

40. Σύμφωνα με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας θα πρέπει να υφίστανται βασικές έννοιες και/ή αρχές προστασίας των δεδομένων. Αυτές δεν είναι αναγκαίο να ακολουθούν την ορολογία του ΓΚΠΔ, αλλά θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν και να συνάδουν με τις έννοιες που κατοχυρώνονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Για παράδειγμα, ο ΓΚΠΔ περιλαμβάνει τις ακόλουθες σημαντικές έννοιες: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», «υπεύθυνος επεξεργασίας», «εκτελών την επεξεργασία», «αποδέκτης» και «ευαίσθητα δεδομένα». Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι στο ΠΠΔ περιλαμβάνονται, όπως και στην περίπτωση της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, ορισμοί για τους όρους «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», «επεξεργασία» και «υπεύθυνος επεξεργασίας».
41. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι παραμένει ασαφής η έκταση στην οποία οι αρχές του ΠΠΔ εφαρμόζονται σε οργανισμούς του ΠΠΔ που λαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΕ για σκοπούς «επεξεργασίας και μόνον» (οι οποίοι καλούνται «αντιπρόσωποι» ή «εκτελούντες την επεξεργασία»). Το ΠΠΔ δεν διακρίνει μεταξύ αρχών του ΠΠΔ που εφαρμόζονται σε αντιπροσώπους και αρχών του ΠΠΔ που εφαρμόζονται σε υπευθύνους επεξεργασίας, ενώ αρκετές υποχρεώσεις που περιέχονται στις αρχές του ΠΠΔ δεν είναι κατάλληλες για αντιπροσώπους / εκτελούντες την επεξεργασία. Για παράδειγμα, ο αντιπρόσωπος / εκτελών την επεξεργασία δεν θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει στα φυσικά πρόσωπα όλα τα στοιχεία της πλήρους κοινοποίησης, όπως απαιτείται από την αρχή της κοινοποίησης (π.χ. τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγει και χρησιμοποιεί πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν)³⁴, καθώς ο αντιπρόσωπος / εκτελών την επεξεργασία δεν μπορεί να καθορίζει ο ίδιος τα μέσα και τους σκοπούς της επεξεργασίας³⁵.

2.1.2 Η αρχή του περιορισμού του σκοπού

42. Τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, σε συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία για συγκεκριμένο σκοπό

³³ Έκθεση τρίτης κοινής επανεξέτασης, σ. 5, 15, 16 και 30· βλ. επίσης, Commission Staff Working Document Accompanying the document Report From The Commission to the European Parliament and The Council on the third annual review of the functioning of the EU-U.S. Privacy Shield (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την τρίτη ετήσια επανεξέταση της λειτουργίας της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ), σ. 17-18.

³⁴ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙ.1 στοιχείο α).

³⁵ Βλ. επίσης γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σ. 17.

και στη συνέχεια να χρησιμοποιούνται μόνο στο μέτρο που αυτό δεν είναι ασύμβατο με τον σκοπό της επεξεργασίας.

43. Σύμφωνα με την αρχή της ακεραιότητας των δεδομένων και του περιορισμού του σκοπού, ένας οργανισμός δεν επιτρέπεται να επεξεργάζεται πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο που αντιβαίνει στους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή για τους οποίους εγκρίθηκαν μεταγενέστερα από το φυσικό πρόσωπο³⁶. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η ορολογία που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των αρχών της κοινοποίησης, της επιλογής καθώς και της ακεραιότητας των δεδομένων και του περιορισμού του σκοπού διαφέρει. Όπως επισήμανε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29, παρά τη χρήσιμη διευκρίνιση στις αιτιολογικές σκέψεις του σχεδίου απόφασης, όροι όπως «διαφορετικοί σκοποί», «ουσιωδώς διαφορετικοί» σκοποί ή «χρήση η οποία δεν συνάδει με» χρησιμοποιούνται στο ΠΠΔ χωρίς οι έννοιες αυτές να ορίζονται με σαφήνεια στο ΠΠΔ και μπορούν να οδηγήσουν σε ανασφάλεια δικαίου.

2.1.3 Δικαιώματα πρόσβασης, διόρθωσης, διαγραφής και εναντίωσης

44. Στο ΠΠΔ, τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων σε πρόσβαση στα δεδομένα καθώς και διόρθωση και διαγραφή των δεδομένων εξετάζονται στο πλαίσιο της αρχής της πρόσβασης³⁷.
45. Η αρχή της πρόσβασης παραμένει αμετάβλητη σε σχέση με όσα ίσχυαν στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Ως εκ τούτου, ορισμένα ζητήματα προβληματισμού τα οποία προσδιορίστηκαν στη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 εξακολουθούν να υφίστανται, όπως αναλύεται κατωτέρω.
46. Όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης των φυσικών προσώπων, το ΕΣΠΔ θεωρεί αναγκαίο να επαναλάβει ότι οι λεπτομέρειες της υποχρέωσης απάντησης στα αιτήματα των φυσικών προσώπων θα ήταν προτιμότερο να ενσωματωθούν στο κυρίως κείμενο της αρχής (εξακολουθούν να περιγράφονται μόνον σε υποσημείωση³⁸).). Εξάλλου, θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι θα πρέπει να παρέχεται πρόσβαση στον βαθμό που ο οργανισμός του ΠΠΔ επεξεργάζεται πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα και όχι μόνον όταν τις «αποθηκεύει»³⁹. Κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, η παρούσα διατύπωση θα μπορούσε να οδηγήσει σε συσταλτική ερμηνεία του δικαιώματος πρόσβασης.
47. Σε σχέση με τον κατάλογο των εξαιρέσεων από το δικαίωμα πρόσβασης⁴⁰, ορισμένες εξαιρέσεις εξακολουθούν να ευνοούν τα συμφέροντα των οργανισμών του ΠΠΔ. Το ΕΣΠΔ προβληματίζεται για το γεγονός ότι, στις περιπτώσεις αυτές, δεν φαίνεται να προβλέπεται απαίτηση συνεκτίμησης των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του φυσικού προσώπου⁴¹.
48. Μια ακόμη εξαίρεση, η οποία προβληματίσε στο παρελθόν την ομάδα εργασίας του άρθρου 29⁴² και η οποία είναι, κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, υπερβολικά ευρεία, είναι η εξαίρεση από το δικαίωμα πρόσβασης όσον αφορά δημοσιοποιημένες πληροφορίες και πληροφορίες δημόσιων αρχείων⁴³. Το ΕΣΠΔ έχει επισημάνει επανειλημμένως ότι, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν πάντοτε δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που τα αφορούν, ανεξάρτητα από το αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν δημοσιοποιηθεί. Εάν το αίτημα πρόσβασης

³⁶ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙ.5.

³⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.6 και τμήμα ΙΙΙ.8 στοιχείο α) σημείο i).

³⁸ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.8 στοιχείο α) σημείο i) στοιχείο 1. — υποσημείωση 14.

³⁹ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.8 στοιχείο d) σημείο ii).

⁴⁰ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.8 στοιχείο e).

⁴¹ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.5.

⁴² Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.9.

⁴³ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.15 στοιχεία d) και e).

απορριφθεί επειδή τα δεδομένα αποκτήθηκαν από δημόσια διαθέσιμες πηγές ή από δημόσια αρχεία, το φυσικό πρόσωπο θα απολέσει την ικανότητα να ελέγξει την ακρίβεια των δεδομένων και το αν τα δεδομένα δημοσιοποιήθηκαν νομίμως εξαρχής.

49. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του Χάρτη. Μολονότι το δικαίωμα αυτό δεν είναι απόλυτο, είναι θεμελιώδες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς διευκολύνει την άσκηση άλλων δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, όπως τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής, καθώς και το δικαίωμα εναντίωσης⁴⁴.
50. Επιπλέον των δικαιωμάτων πρόσβασης, διόρθωσης και διαγραφής, τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αντιταχθούν, ανά πάσα στιγμή και για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή τους, στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, υπό ειδικούς όρους που καθορίζονται στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας⁴⁵.
51. Με την αρχή της επιλογής, το ΠΠΔ προβλέπει το δικαίωμα εξαίρεσης από την κοινολόγηση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτο ή τη χρήση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα για σκοπό ουσιωδώς διαφορετικό⁴⁶. Επιπλέον, τα φυσικά πρόσωπα έχουν δικαίωμα εξαίρεσης, ανά πάσα στιγμή, όσον αφορά τη χρήση των προσωπικών τους πληροφοριών για σκοπούς άμεσου μάρκετινγκ⁴⁷. Με εξαίρεση την περίπτωση των σκοπών άμεσου μάρκετινγκ, ο τρόπος, και ειδικότερα ο χρόνος, άσκησης του δικαιώματος εναντίωσης δεν περιγράφονται αναλυτικά. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει τον τρόπο με τον οποίο τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να ασκούν το δικαίωμά τους εναντίωσης.
52. Όπως αναφέρεται στη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η απλή αναφορά στην ύπαρξη του συγκεκριμένου δικαιώματος στην πολιτική για την προστασία της ιδιωτικής ζωής δεν επαρκεί. Θα πρέπει να παρέχεται εξατομικευμένη δυνατότητα άσκησης του εν λόγω δικαιώματος όχι μόνο σε περίπτωση κοινολόγησης ή επαναχρησιμοποίησης πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα. Το ΕΣΠΔ τονίζει ότι θα πρέπει να παρέχεται εντός του ΠΠΔ γενικό δικαίωμα εναντίωσης για επιτακτικούς νόμιμους λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ συνιστά το εν λόγω δικαίωμα εναντίωσης να διασφαλίζεται ανά πάσα στιγμή και να μην περιορίζεται στη χρήση των δεδομένων για σκοπούς άμεσου μάρκετινγκ⁴⁸.
53. Σε σχέση με τα δεδομένα ανθρώπινου δυναμικού, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις διευκρινίσεις της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της κοινοποίησης και της επιλογής στην περίπτωση που πιστοποιημένος οργανισμός των Ηνωμένων Πολιτειών προτίθεται να χρησιμοποιήσει δεδομένα ανθρώπινου δυναμικού για διαφορετικό σκοπό, μη σχετιζόμενο με την απασχόληση, όπως την επικοινωνία για σκοπούς μάρκετινγκ⁴⁹. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ εκτιμά ότι περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων ανθρώπινου δυναμικού για σκοπούς μη σχετιζόμενους με την

⁴⁴ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.5.

⁴⁵ Σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, τμήμα 3.Α.8.

⁴⁶ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙ.2 στοιχείο α).

⁴⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.12 στοιχείο α).

⁴⁸ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.2.

⁴⁹ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.9 στοιχείο b) σημείο i) καθώς και αιτιολογική σκέψη 15 και υποσημείωση 27.

απασχόληση θα θεωρείται, στις περισσότερες περιπτώσεις, ασύμβατη με τον αρχικό σκοπό και ότι, στο πλαίσιο σχέσης απασχόλησης, σπανίως η συγκατάθεση θα παρέχεται τελείως ελεύθερα.

54. Το ΕΣΠΔ επαναλαμβάνει επίσης τους προβληματισμούς της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σε σχέση με την εξαίρεση από τις αρχές της κοινοποίησης και της επιλογής όσον αφορά τα δεδομένα ανθρώπινου δυναμικού, «στον βαθμό που απαιτείται και για την περίοδο που είναι αναγκαία για να μη θιγεί η ικανότητα του οργανισμού να προβαίνει σε προαγωγές, διορισμούς ή να λαμβάνει άλλες παρόμοιες αποφάσεις στον τομέα της απασχόλησης»⁵⁰, την οποία το ΕΣΠΔ θεωρεί ευρεία και αόριστη⁵¹.

2.1.4 Περιορισμοί στις περαιτέρω διαβιβάσεις

55. Οι περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον αρχικό αποδέκτη της πρώτης διαβίβασης δεδομένων θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο περαιτέρω αποδέκτης (δηλ. ο αποδέκτης της περαιτέρω διαβίβασης) υπόκειται επίσης σε κανόνες (συμπεριλαμβανομένων των συμβατικών κανόνων) που εξασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας και ακολουθεί τις σχετικές οδηγίες κατά την επεξεργασία δεδομένων για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας. Το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται δεν πρέπει να υπονομεύεται από την περαιτέρω διαβίβαση. Αν δεν υπάρχει απόφαση επάρκειας, ο αρχικός αποδέκτης των δεδομένων που διαβιβάζονται από την Ένωση υποχρεούται να εξασφαλίζει ότι παρέχονται κατάλληλες εγγυήσεις για τις περαιτέρω διαβιβάσεις. Τέτοιες περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων θα πρέπει να πραγματοποιούνται μόνο για περιορισμένους και συγκεκριμένους σκοπούς και στο μέτρο που υφίσταται νόμιμος λόγος για την οικεία επεξεργασία⁵².
56. Σύμφωνα με την αρχή του ΠΠΔ περί λογοδοσίας για περαιτέρω διαβιβάσεις, περαιτέρω διαβιβάσεις μπορούν να πραγματοποιούνται μόνον για περιορισμένους και καθορισμένους σκοπούς, βάσει σύμβασης μεταξύ του οργανισμού ΠΠΔ και του τρίτου (ή παρόμοιας συμφωνίας εντός εταιρικού ομίλου) και μόνον εάν η εν λόγω σύμβαση απαιτεί από τον τρίτο να παρέχει το ίδιο επίπεδο προστασίας με εκείνο που διασφαλίζεται από τις αρχές του ΠΠΔ⁵³.
57. Το ΕΣΠΔ επιθυμεί να επαναλάβει τους προβληματισμούς που διατυπώθηκαν στη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την εξαίρεση από την υποχρέωση σύναψης σύμβασης σε περίπτωση ενδοομιλικών διαβιβάσεων μεταξύ υπευθύνων επεξεργασίας⁵⁴. Σε σχέση με τα δεδομένα ανθρώπινου δυναμικού, το ΕΣΠΔ εξακολουθεί να μην κατανοεί τη συλλογιστική της εξαίρεσης από την υποχρέωση σύναψης σύμβασης με τρίτο υπεύθυνο επεξεργασίας σε περίπτωση περαιτέρω διαβιβάσεων για «περιστασιακές σχετικές με την απασχόληση λειτουργικές ανάγκες»⁵⁵.
58. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ επιθυμεί να επαναλάβει το αίτημα της ομάδας εργασίας του άρθρου 29⁵⁶ οι οργανισμοί που δεσμεύονται από το πλαίσιο να υποχρεούνται να αξιολογούν πριν από την περαιτέρω διαβίβαση κατά πόσον οι υποχρεωτικές απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας της τρίτης χώρας η οποία

⁵⁰ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.9 στοιχείο b) σημείο iv).

⁵¹ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.7.

⁵² Σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, τμήμα 3.Α.9.

⁵³ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι, ΙΙ.3.

⁵⁴ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.10 στοιχείο b) σημείο i), στο οποίο περιέχεται η φράση «ή άλλες ενδοομιλικές πράξεις (π.χ. προγράμματα συμμόρφωσης και ελέγχου)», οι οποίες, κατά τα φαινόμενα, δεν είναι απαραίτητο να είναι δεσμευτικές.

⁵⁵ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.9 στοιχείο e) σημείο i), στο οποίο αναφέρονται παραδείγματα όπως η ασφαλιστική κάλυψη.

⁵⁶ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.3, σ. 24.

εφαρμόζεται στον αποδέκτη δεν θα υπονομεύσουν τη συνέχιση της προστασίας των υποκειμένων των δεδομένων τα δεδομένα των οποίων διαβιβάζονται⁵⁷.

59. Το ΕΣΠΔ εκτιμά ότι η περαιτέρω διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες μπορεί να συνεπάγεται επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα φυσικών προσώπων και καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει ότι οι εγγυήσεις που επιβάλλει ο αρχικός αποδέκτης στον εισαγωγέα της τρίτης χώρας πρέπει να είναι αποτελεσματικές υπό το πρίσμα της νομοθεσίας της τρίτης χώρας, πριν από την περαιτέρω διαβίβαση βάσει του ΠΠΔ⁵⁸.

2.1.5 Αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και κατάρτιση προφίλ

60. Αποφάσεις που βασίζονται αποκλειστικά σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία (αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων), συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, οι οποίες παράγουν έννομα αποτελέσματα ή επηρεάζουν σημαντικά το υποκείμενο το δεδομένων μπορούν να λαμβάνονται μόνο υπό ειδικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας. Στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, τέτοιες προϋποθέσεις αποτελούν, για παράδειγμα, η ανάγκη να υφίσταται ρητή συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή η ανάγκη λήψης τέτοιας απόφασης για τη σύναψη σύμβασης. Αν η απόφαση δεν πληροί τις εν λόγω καθοριζόμενες στο νομικό πλαίσιο της τρίτης χώρας προϋποθέσεις, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται στην απόφαση. Σε κάθε περίπτωση, η νομοθεσία της τρίτης χώρας θα πρέπει να θεσπίζει τις αναγκαίες εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος ενημέρωσης για τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους βασίζεται η απόφαση και της λογικής που ακολουθείται, του δικαιώματος διόρθωσης ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών και του δικαιώματος αμφισβήτησης της απόφασης αν στηρίζεται σε εσφαλμένη πραγματική βάση⁵⁹.
61. Στο ΠΠΔ δεν προβλέπονται συγκεκριμένες νομικές εγγυήσεις για την περίπτωση που ένα φυσικό πρόσωπο υπόκειται σε απόφαση που παράγει νομικά αποτελέσματα έναντι αυτού ή το θίγει σημαντικά, όταν η εν λόγω απόφαση βασίζεται αποκλειστικά σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία που αξιολογεί ορισμένες πτυχές της προσωπικότητάς του, όπως η απόδοσή του στην εργασία, η φερεγγυότητα, η αξιοπιστία ή η διαγωγή του.
62. Όπως επισημάνθηκε στη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 και σε προγενέστερες γνώμες του ΕΣΠΔ σχετικά με τις αποφάσεις επάρκειας που αφορούσαν την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα⁶⁰, το ΕΣΠΔ διαπιστώνει ότι οι ταχείες εξελίξεις στον τομέα της αυτοματοποιημένης λήψης

⁵⁷ Υπό το πρίσμα της απόφασης του ΔΕΕ Schrems II, το ΕΣΠΔ αποσαφηνίσε περαιτέρω τις υποχρεώσεις των εξαγωγέων και των εισαγωγέων δεδομένων σε σχέση με τις περαιτέρω διαβιβάσεις με ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις: βλ. συστάσεις 01/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τα μέτρα που συμπληρώνουν τα εργαλεία διαβίβασης για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το επίπεδο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ΕΕ (έκδοση 2.0, εγκρίθηκε στις 18 Ιουνίου 2021)· συστάσεις 02/2020 σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Βασικές Εγγυήσεις για τα μέτρα παρακολούθησης (εκδόθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2020)· κατευθυντήριες γραμμές 04/2021 σχετικά με τους κώδικες δεοντολογίας ως εργαλεία για διαβιβάσεις (έκδοση 2.0, εκδόθηκαν στις 22 Φεβρουαρίου 2022)· συστάσεις 1/2022 σχετικά με την αίτηση έγκρισης και σχετικά με τα στοιχεία και τις αρχές που πρέπει να περιέχουν οι δεσμευτικοί εταιρικοί κανόνες υπευθύνου επεξεργασίας (εκδόθηκαν στις 14 Νοεμβρίου 2022)· κατευθυντήριες γραμμές 07/2022 σχετικά με την πιστοποίηση ως εργαλείο για τις διαβιβάσεις (εκδόθηκαν κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης στις 14 Φεβρουαρίου 2023).

⁵⁸ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σημείο 2.2.3, σ. 23.

⁵⁹ Σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, τμήμα 3.Β.3.

⁶⁰ ΕΣΠΔ Γνώμη 28/2018 όσον αφορά το σχέδιο εκτελεστικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την επάρκεια της παρεχόμενης από την Ιαπωνία προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που εκδόθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2018· ΕΣΠΔ Γνώμη 32/2021 σχετικά με το σχέδιο εκτελεστικής απόφασης της

αποφάσεων και κατάρτισης προφίλ —ολοένα και περισσότερο μέσω τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης— απαιτούν την επίδειξη ιδιαίτερης προσοχής στο συγκεκριμένο ζήτημα⁶¹.

63. Το ΕΣΠΔ λαμβάνει υπό σημείωση τα επιχειρήματα της Επιτροπής, σύμφωνα με τα οποία η απουσία συγκεκριμένων κανόνων σχετικά με την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων στο ΠΠΔ δεν είναι πιθανό να επηρεάσει το επίπεδο προστασίας όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέχθηκαν στην Ένωση (δεδομένου ότι κάθε απόφαση που βασίζεται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία θα λαμβάνεται συνήθως από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στην Ένωση ο οποίος έχει άμεση σχέση με το ενδιαφερόμενο υποκείμενο των δεδομένων)⁶². Ωστόσο, κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο χρήσης αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, από υπεύθυνο επεξεργασίας εγκατεστημένο στις Ηνωμένες Πολιτείες, σχετικά με δεδομένα που θα διαβιβαστούν στο πλαίσιο του σχεδίου απόφασης (π.χ. στο πλαίσιο απασχόλησης, για την αξιολόγηση των επιδόσεων στην εργασία, σε σχέση με ασφάλιση, στέγαση).
64. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις παραπομπές της Επιτροπής σε συγκεκριμένες εγγυήσεις που παρέχονται από τη σχετική νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών σε διάφορους τομείς⁶³. Ωστόσο, κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων φαίνεται να διαφέρει ανάλογα με τους κανόνες του συγκεκριμένου τομέα οι οποίοι εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση, εφόσον υπάρχουν τέτοιοι κανόνες. Υπάρχει κίνδυνος ορισμένες περιπτώσεις να μην καλύπτονται επειδή δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των σχετικών πράξεων. Επιπλέον, το περιεχόμενο ατομικών δικαιωμάτων σε σχέση με την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων περιγράφεται με διαφορετικό τρόπο στις διάφορες πράξεις.
65. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες στο ΠΠΔ σχετικά με την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων προκειμένου να παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος του φυσικού προσώπου να γνωρίζει τη λογική που ακολουθείται, να προσβάλει την απόφαση και να εξασφαλίσει ανθρώπινη παρέμβαση, όταν η απόφαση το επηρεάζει σημαντικά⁶⁴.

2.2 Διαδικαστικοί μηχανισμοί και μηχανισμοί επιβολής

66. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το ΠΠΔ εξακολουθεί να στηρίζεται σε σύστημα αυτοπιστοποίησης, έστω και αν η Επιτροπή το αποκαλεί σύστημα «πιστοποίησης».
67. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει τις βελτιώσεις που επιτεύχθηκαν κατά τις τελευταίες κοινές επανεξετάσεις. Τέτοιες βελτιώσεις είναι αυτές που αφορούν, για παράδειγμα, τον ρόλο του Υπουργείου Εμπορίου στη διαδικασία (εκ νέου) αυτοπιστοποίησης (...), την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των εταιρειών με τις αρχές του ΠΠΔ (π.χ. μέσω τυχαίων ελέγχων, με τη χρήση ερωτηματολογίων συμμόρφωσης) και τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση ψευδών ισχυρισμών συμμετοχής (π.χ. μέσω αναζητήσεων στο διαδίκτυο).

Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την επάρκεια της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στη Δημοκρατία της Κορέας, που εγκρίθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2021.

⁶¹ Βλ., μεταξύ άλλων, C-634/21, OQ κατά Land Hesse (SCHUFA Holding κ.λπ.), Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης (εκκρεμεί).

⁶² Σχέδιο απόφασης, αιτιολογικές σκέψεις 33 και 34.

⁶³ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 35.

⁶⁴ Βλ. επίσης έκθεση τρίτης κοινής επανεξέτασης, σημείο 76.

68. Συγχρόνως, η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 και το ΕΣΠΔ είχαν διατυπώσει προβληματισμό όσον αφορά τη σχετική έλλειψη εποπτείας της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής⁶⁵. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ συμφωνεί με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής μετά την τρίτη ετήσια επισκόπηση της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ότι, στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας, οι τυχαίοι έλεγχοι του Υπουργείου Εμπορίου έτειναν να περιορίζονται σε τυπικές απαιτήσεις (π.χ. έλλειψη απάντησης από ορισμένα σημεία επαφής ή αδυναμία διαδικτυακής πρόσβασης στην πολιτική εταιρείας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής)⁶⁶. The EDPB considers that . Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι οι έλεγχοι συμμόρφωσης όσον αφορά πιο ουσιαστικές απαιτήσεις είναι καθοριστικής σημασίας.
69. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει επίσης τη σημασία της πραγματικής εποπτείας (συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με ουσιαστικές απαιτήσεις) και επιβολής του ΠΠΔ. Το ΕΣΠΔ θα παρακολουθεί στενά την εν λόγω πτυχή, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των περιοδικών επανεξετάσεων.
70. Όσον αφορά την επιβολή, το ΕΣΠΔ λαμβάνει υπό σημείωση τις ανανεωμένες δεσμεύσεις που περιέχονται στις επιστολές της FTC⁶⁷ και του Υπουργείου Μεταφορών⁶⁸ σχετικά με την κατά προτεραιότητα διερεύνηση εικαζόμενων παραβάσεων του ΠΠΔ, τη λήψη κατάλληλων μέτρων επιβολής κατά οντοτήτων που προβαίνουν σε ψευδείς ή παραπλανητικούς ισχυρισμούς συμμετοχής, την παρακολούθηση των εντολών επιβολής σχετικά με παραβάσεις του ΠΠΔ και τη συνεργασία με τις αρχές προστασίας δεδομένων της ΕΕ. Συναφώς, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης ότι η FTC ανέφερε ότι αναμένει ότι θα επικεντρώσει περαιτέρω τις προσπάθειες επιβολής σε ουσιαστικές παραβάσεις του ΠΠΔ και ότι προτίθεται να διενεργεί έρευνες (και) ιδία πρωτοβουλία. Το ΕΣΠΔ θα παρακολουθεί στενά τις πτυχές αυτές, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των περιοδικών επανεξετάσεων.

2.3 Μηχανισμοί προσφυγής

71. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη σαφή παρουσίαση στο σχέδιο απόφασης των επτά μέσων προσφυγής που παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων από την Ένωση, σε περίπτωση επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν κατά παράβαση του ΠΠΔ⁶⁹.
72. Οι διαφορετικοί αυτοί μηχανισμοί προσφυγής θεσπίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της αρχής της προσφυγής, της επιβολής και της ευθύνης και της συμπληρωματικής αρχής 11 για την «Επίλυση διαφορών και επιβολή» που εξέδωσε το Υπουργείο Εμπορίου, και αναφέρονται στο παράρτημα Ι του σχεδίου απόφασης⁷⁰.
73. Όπως υπογράμμισε η Επιτροπή στο σχέδιο απόφασης, «στο υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να παρέχονται αποτελεσματικά διοικητικά και δικαστικά μέσα προσφυγής⁷¹». Τούτο απηχεί την απαίτηση του άρθρου 45 παράγραφος 2 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ, κατά την οποία, η Επιτροπή, κατά την εκτίμηση της επάρκειας του επιπέδου προστασίας σε τρίτη χώρα, πρέπει να λαμβάνει ιδίως υπόψη

⁶⁵ Έκθεση τρίτης κοινής επανεξέτασης, σημείο 7.

⁶⁶ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την τρίτη ετήσια επανεξέταση της λειτουργίας της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ [COM(2019) 495 final της 23.10.2019, σ. 4].

⁶⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα ΙV.

⁶⁸ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα V.

⁶⁹ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 67.

⁷⁰ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙ.7 και τμήμα ΙΙΙ.11 καθώς και παράρτημα Ι του παραρτήματος Ι.

⁷¹ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 64.

«αποτελεσματικά διοικητικά και δικαστικά μέσα προσφυγής για τα υποκείμενα των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται»⁷². Η συγκεκριμένη απαίτηση υπενθυμίζεται επίσης στα σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ⁷³.

74. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι εν λόγω μηχανισμοί προσφυγής είναι ίδιοι με εκείνους που περιλαμβάνονταν στην προϋσχύσασα ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής σχετικά με τους οποίους η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 διατύπωσε παρατηρήσεις⁷⁴.
75. Όσον αφορά τον μηχανισμό διαιτησίας, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η συγκεκριμένη επιλογή δεν είναι διαθέσιμη σε σχέση με τις εξαιρέσεις από τις αρχές του ΠΠΔ⁷⁵ και, κατά συνέπεια, παραπέμπει στις παρατηρήσεις που διατύπωσε στο σημείο 33.
76. Όσον αφορά τα πρόσθετα μέσα δικαστικής προσφυγής τα οποία είναι διαθέσιμα βάσει του δικαίου των Ηνωμένων Πολιτειών, το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε επίσης να παρασχεθούν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αναφερόμενη νομοθεσία⁷⁶ και παραπέμπει στις παρατηρήσεις που διατύπωσε στο σημείο 21.
77. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την επιστολή της FTC στην οποία περιγράφεται η πρόθεσή της να συνεργαστεί στενά με τις αρχές προστασίας δεδομένων της ΕΕ⁷⁷. Το ΕΣΠΔ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για την κατά προτεραιότητα εξέταση των καταγγελιών από την FTC, μολονότι μπορεί να μην παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη βεβαιότητα ότι η καταγγελία του θα διερευνηθεί σε κάθε περίπτωση.
78. Όσον αφορά τη δυνατότητα των φυσικών προσώπων να υποβάλλουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, τις καταγγελίες τους σε αρχές προστασίας δεδομένων της ΕΕ, το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε να λάβει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με i) το αν η δυνατότητα της ΑΠΔ της ΕΕ να παρέχει συμβουλές σχετικά με μέτρα αποκατάστασης ή αποζημίωσης θα μπορούσε να περιλαμβάνει σύσταση για την επιβολή προστίμων ή τη χρήση εξουσιών έρευνας και ii) τον βαθμό στον οποίο η ενέργεια της ΑΠΔ της ΕΕ θα ληφθεί υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο για τη λήψη μέτρων επιβολής από την FTC ή το Υπουργείο Μεταφορών⁷⁸.
79. Το ΕΣΠΔ θα παρακολουθεί στενά την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών προσφυγής, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των περιοδικών επανεξετάσεων.

3 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΣΕ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝ ΛΟΓΩ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

3.1 Πρόσβαση και χρήση για σκοπούς επιβολής του νόμου

⁷² Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 141 του ΓΚΠΔ, όπου γίνεται παραπομπή στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων σχετικά με το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής στην ΕΕ.

⁷³ Σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ, σ. 9.

⁷⁴ Βλ., ειδικότερα, γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, τμήμα 2.2.6 στοιχείο α).

⁷⁵ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι του παραρτήματος Ι τμήμα Α.

⁷⁶ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 85.

⁷⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα ΙV.

⁷⁸ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα Ι τμήμα ΙΙΙ.5 στοιχείο b) σημείο iii).

3.1.1 Η πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου θα πρέπει να βασίζεται σε σαφείς, ακριβείς και προσβάσιμους κανόνες

80. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις αναλυτικότερες, σε σχέση με την προϊσχύσασα απόφαση επάρκειας, πληροφορίες και επεξηγήσεις οι οποίες παρέχονται στο σχέδιο απόφασης σχετικά με την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών και σχετικά με τη χρήση των εν λόγω δεδομένων για σκοπούς επιβολής της ποινικής νομοθεσίας. Το σχέδιο απόφασης περιέχει επίσης, στο παράρτημα VI, επιστολή της Υπηρεσίας Ποινικών Υποθέσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με την οποία παρέχεται «σύντομη επισκόπηση των βασικών μέσων έρευνας που χρησιμοποιούνται για την απόκτηση εμπορικών δεδομένων και άλλων πληροφοριών αρχείου από εταιρείες στις Ηνωμένες Πολιτείες με σκοπό την επιβολή της ποινικής νομοθεσίας ή για σκοπούς προάσπισης του δημόσιου συμφέροντος (ατομικού και κανονιστικού), συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών πρόσβασης που επιβάλλονται στις οικείες αρχές». Σύμφωνα με την επιστολή, όλες οι νομικές διαδικασίες που περιγράφονται σε αυτήν χρησιμοποιούνται για την απόκτηση πληροφοριών από εταιρείες στις Ηνωμένες Πολιτείες, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ή τον τόπο διαμονής του υποκειμένου των δεδομένων, και απορρέουν είτε από το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών (τέταρτη τροποποίηση) και από κανόνες ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου είτε από κατευθυντήριες γραμμές και πολιτικές του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η ανωτέρω επισκόπηση δεν καλύπτει τα μέσα έρευνας στον τομέα της εθνικής ασφάλειας τα οποία χρησιμοποιούνται από τις αρχές επιβολής του νόμου σε έρευνες σχετικές με την τρομοκρατία και άλλες έρευνες στον τομέα της εθνικής ασφάλειας⁷⁹.
81. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι στο σχέδιο απόφασης και στο παράρτημά του VI εξετάζονται πρωτίστως η επιβολή της ομοσπονδιακής νομοθεσίας και οι ομοσπονδιακές κανονιστικές αρχές⁸⁰, χωρίς να γίνεται ειδική αναφορά στους νόμους οι οποίοι προβλέπουν, σε πολιτειακό επίπεδο, τις σχετικές διαδικασίες για την απόκτηση πληροφοριών. Στο παράρτημα VI αναφέρεται επίσης ότι «υπάρχουν και άλλες νομικές βάσεις σύμφωνα με τις οποίες οι εταιρείες μπορούν να προσφύγουν κατά αιτημάτων παροχής δεδομένων από διοικητικές αρχές βάσει του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται και του είδους των δεδομένων που κατέχουν», παρέχονται δε επιπλέον αρκετά, μη εξαντλητικά, παραδείγματα, όπως ο νόμος περί τραπεζικού απορρήτου (Bank Secrecy Act) και οι εκτελεστικοί κανονισμοί του⁸¹, ο νόμος περί δίκαιης αναφοράς πιστοληπτικής ικανότητας (Fair Credit Reporting Act)⁸² και ο νόμος περί του δικαιώματος στο οικονομικό απόρρητο (Right to Financial Privacy Act)⁸³. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η εφαρμοστέα νομική βάση για την υποβολή οποιουδήποτε αιτήματος παροχής πρόσβασης εξαρτάται από τη φύση των ζητούμενων δεδομένων, τη φύση της εταιρείας, τη φύση της νομικής διαδικασίας (ποινική, διοικητική, σχετιζόμενη με άλλο δημόσιο συμφέρον) και τη φύση της οντότητας που ζητεί πρόσβαση. Δεδομένου ότι όλοι οι ισχύοντες κανόνες για τον περιορισμό της πρόσβασης αρχών επιβολής του νόμου σε δεδομένα που διαβιβάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες βασίζονται στο Σύνταγμα, σε τυπικό νόμο και σε διαφανείς πολιτικές του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει τη δυνατότητα πρόσβασης στους εν λόγω κανόνες και καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει το συγκεκριμένο στοιχείο στο σχέδιο απόφασης. Από το παράρτημα VI προκύπτει ότι οι εν λόγω νόμοι εφαρμόζονται ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή τόπου διαμονής του υποκειμένου των δεδομένων και περιλαμβάνουν γενικά τις απαιτήσεις της τέταρτης

⁷⁹ Σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 1 του παραρτήματος VI.

⁸⁰ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογικές σκέψεις 90-93.

⁸¹ 31 U.S.C. § 5318· 31 C.F.R. Chapter X.

⁸² 15 U.S.C. § 1681b.

⁸³ 12 U.S.C. §§ 3401-3423.

τροπολογίας του Συντάγματος (μολονότι βαίνουν συχνά πέραν αυτών και περιλαμβάνουν πρόσθετες ρήτρες προστασίας).

82. Συμπερασματικά, το ΕΣΠΔ επισημαίνει την αναλυτικότερη αξιολόγηση η οποία περιέχεται στο σχέδιο απόφασης σε σύγκριση με την προϊσχύσασα απόφαση επάρκειας όσον αφορά την πρόσβαση των ομοσπονδιακών αρχών επιβολής του νόμου. Όσον αφορά την πρόσβαση πολιτειακών αρχών επιβολής του νόμου, το ΕΣΠΔ επισημαίνει επίσης ότι, βάσει του παραρτήματος VI, οι ρήτρες προστασίας της πολιτειακής νομοθεσίας πρέπει να είναι τουλάχιστον ισοδύναμες με εκείνες του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικά της τέταρτης τροπολογίας. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω το στοιχείο των ρητρών προστασίας της πολιτειακής νομοθεσίας στις μελλοντικές επανεξετάσεις.

3.1.2 Η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα των επιδιωκόμενων νόμιμων σκοπών πρέπει να αποδεικνύονται

83. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει δεόντως ότι η ζητούμενη πρόσβαση σε δεδομένα για σκοπούς της επιβολής του νόμου μπορεί, γενικά, να θεωρηθεί ότι επιδιώκει νόμιμο σκοπό. Συγχρόνως, όμως, τέτοιες επεμβάσεις είναι δικαιολογημένες μόνον όταν έχουν αναγκαίο και αναλογικό χαρακτήρα⁸⁴.
84. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει τα νομοθετικά μέτρα βάσει των οποίων θεσπίζονται επεμβάσεις στα δικαιώματα της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «να μην υπερβαίνουν τα όρια του πρόσφορου και του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση»⁸⁵. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας διενεργείται, καταρχήν, πάντοτε σε σχέση με συγκεκριμένο μέτρο που προβλέπεται από τη νομοθεσία.
85. Οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών διευκρινίζουν στο παράρτημα VI ότι οι ομοσπονδιακοί εισαγγελείς και οι ομοσπονδιακοί ερευνητικοί υπάλληλοι μπορούν να αποκτούν πρόσβαση σε έγγραφα και άλλες πληροφορίες αρχείου από επιχειρήσεις μέσω «διαφόρων ειδών υποχρεωτικών νομικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων κλητεύσεων δικαστικού συμβουλίου (grand jury), διοικητικών κλητεύσεων και ενταλμάτων έρευνας» και ενδέχεται να αποκτούν πρόσβαση σε άλλες επικοινωνίες «δυνάμει άλλων ομοσπονδιακών εξουσιών παρακολούθησης τηλεφωνικών συνομιλιών»⁸⁶. Επιπλέον, υπηρεσίες με αστικές και κανονιστικές αρμοδιότητες μπορούν να εκδίδουν κλητεύσεις προς επιχειρήσεις με τις οποίες θα ζητούνται «εταιρικά αρχεία, ηλεκτρονικά αποθηκευμένες πληροφορίες ή άλλα υλικά στοιχεία»⁸⁷. Οι ίδιες οι διαδικασίες επεξηγούνται στις αιτιολογικές σκέψεις 90 έως 93 του σχεδίου απόφασης. Συναφώς, το ΕΣΠΔ παρατηρεί τη θετική εξέλιξη στη νομολογία των Ηνωμένων

⁸⁴ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2020 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-511/18, C-512/18 και C-520/18, La Quadrature du Net κ.λπ., ECLI:EU:C:2020:791 (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ La Quadrature du Net), σκέψη 140. Βλ. επίσης ΕΕΠΔ, [Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: a toolkit](#) (Αξιολόγηση της αναγκαιότητας μέτρων περιορισμού του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: εργαλειοθήκη), 11 Απριλίου 2017, και ΕΕΠΔ [Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data](#) (Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της αναλογικότητας μέτρων περιορισμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), 19 Δεκεμβρίου 2019.

⁸⁵ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 2014, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-293/12 και C-594/12, Digital Rights Ireland, ECLI:EU:C:2014:238 (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ Digital Rights Ireland), σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

⁸⁶ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 2.

⁸⁷ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 4.

Πολιτειών σχετικά με τις ηλεκτρονικά αποθηκευμένες πληροφορίες, η οποία αναφέρεται στο σχέδιο απόφασης⁸⁸.

86. Στο παράρτημα VI προσδιορίζεται περαιτέρω ότι οι εν λόγω νομικές διαδικασίες δεν εισάγουν δυσμενή διάκριση και χρησιμοποιούνται γενικά για την απόκτηση πληροφοριών από «εταιρείες» στις Ηνωμένες Πολιτείες, ανεξάρτητα από το αν έχουν πιστοποιηθεί βάσει του πλαισίου ΕΕ-ΗΠΑ για την προστασία των δεδομένων, και «ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ή τον τόπο διαμονής του υποκειμένου των δεδομένων».
87. Επιπλέον, στο παράρτημα VI περιέχονται διαπιστώσεις σχετικά με τις εγγυήσεις που παρέχονται από την τέταρτη τροπολογία του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, κατά την οποία οι έρευνες και οι κατασχέσεις από αρχές επιβολής του νόμου απαιτούν καταρχήν ένταλμα το οποίο εκδίδεται από δικαστήριο εφόσον καταδεικνύεται η εύλογη πιθανότητα τέλεσης αξιόποινης πράξης και πληρούνται απαιτήσεις που αφορούν την ιδιαιτερότητα των περιστάσεων, γίνεται δε αναφορά στο γεγονός ότι, στις εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες δεν ισχύει η απαίτηση έκδοσης εντάλματος, οι αρχές επιβολής του νόμου υπόκεινται σε υποχρέωση ελέγχου του εύλογου χαρακτήρα βάσει της τέταρτης τροπολογίας⁸⁹. Πρόσωπο το οποίο υποβλήθηκε σε έρευνα ή του οποίου η κατοικία υποβλήθηκε σε έρευνα μπορεί να προβάλει ένσταση μη συνεκτίμησης των αποδεικτικών στοιχείων που αποκτήθηκαν ή προέκυψαν από παράνομη έρευνα, εάν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία προβληθούν κατά του συγκεκριμένου προσώπου στο πλαίσιο ποινικής δίκης⁹⁰.
88. Συμπερασματικά, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το σύστημα των εργαλείων έρευνας που χρησιμοποιούνται για την απόκτηση εμπορικών δεδομένων και άλλων πληροφοριών αρχείου από εταιρείες στις Ηνωμένες Πολιτείες για σκοπούς επιβολής της ποινικής νομοθεσίας ή σκοπούς δημόσιου συμφέροντος —συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών πρόσβασης και των εγγυήσεων— αποτελεί πλήρες, πλην όμως πολύπλοκο, σύστημα μέτρων, το οποίο αντικατοπτρίζει, μεταξύ άλλων, τον ομοσπονδιακό χαρακτήρα της διακυβέρνησης στις Ηνωμένες Πολιτείες.
89. Επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι το σύστημα των εργαλείων έρευνας για την επιβολή του νόμου στις Ηνωμένες Πολιτείες πληροί γενικά τις απαιτήσεις της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.

3.1.3 Θα πρέπει να υπάρχει ανεξάρτητος μηχανισμός εποπτείας

90. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει δεόντως ότι οι περισσότερες διαδικασίες που περιγράφονται στο σχέδιο απόφασης και στο παράρτημα VI προϋποθέτουν την έκδοση δικαστικής απόφασης προτού οι αρχές αποκτήσουν πρόσβαση στα δεδομένα [π.χ. δικαστικές εντολές για τη χρήση συσκευών καταγραφής κλήσεων και συσκευών εντοπισμού θέσης⁹¹, δικαστικές εντολές για την παρακολούθηση δυνάμει του ομοσπονδιακού νόμου για την παρακολούθηση των τηλεφωνικών συνομιλιών (Federal Wiretap Law)⁹², εντάλματα έρευνας — ομοσπονδιακοί κανόνες ποινικής δικονομίας (Federal Rules of Criminal

⁸⁸ Βλ. σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 146. Σε απόφαση του 2018, το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών (U.S. Supreme Court) επιβεβαίωσε ότι ένταλμα έρευνας ή εξαίρεση από την έκδοση εντάλματος έρευνας απαιτείται επίσης για την πρόσβαση, από τις αρχές επιβολής του νόμου, σε ιστορικά αρχεία δεδομένων εντοπισμού θέσης κινητών τηλεφώνων, τα οποία παρέχουν συνολική εικόνα των κινήσεων του χρήστη, και ότι ο χρήστης μπορεί εύλογα να αναμένει ότι οι σχετικές πληροφορίες είναι ιδιωτικού χαρακτήρα [Timothy Ivory Carpenter κατά Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, αριθ. 16-402, 585 U.S. (2018)].

⁸⁹ Βλ. σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 2.

⁹⁰ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 90.

⁹¹ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 92.

⁹² Βλ. σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 3.

Procedure) κανόνας 41⁹³]. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν προϋποθέτουν όλες οι προαναφερόμενες διαδικασίες την εμπλοκή δικαστηρίου. Για παράδειγμα, αστικές και κανονιστικές αρχές «μπορούν να εκδίδουν κλητεύσεις»⁹⁴. Ωστόσο, στις περιπτώσεις αυτές παρέχεται η δυνατότητα άσκησης εκ των υστέρων δικαστικού ελέγχου του εύλογου χαρακτήρα της κλήτευσης, δεδομένου ότι «ο αποδέκτης διοικητικής κλήτευσης μπορεί να προσφύγει κατά της εκτέλεσης της εν λόγω κλήτευσης στο δικαστήριο»⁹⁵.

91. Επιπλέον, στο σχέδιο απόφασης περιγράφεται η εποπτεία στην οποία υπόκεινται οι ομοσπονδιακές υπηρεσίες επιβολής της ποινικής νομοθεσίας από διάφορα όργανα, η οποία εκτείνεται από τον εσωτερικό έλεγχο που διενεργούν οι αρμόδιοι υπάλληλοι για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των ατομικών ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Officers) έως τον εξωτερικό έλεγχο που διενεργούν ο γενικός επιθεωρητής (Inspector General) και συγκεκριμένες επιτροπές του Κογκρέσου των Ηνωμένων Πολιτειών⁹⁶. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει εξειδικευμένες και αναλυτικές πληροφορίες και καταλήγει, γενικά, σε εύλογα συμπεράσματα. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ δεν αναπαράγει τις πραγματικές διαπιστώσεις και εκτιμήσεις στην παρούσα γνώμη.
92. Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, όσον αφορά την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου σε δεδομένα που τηρούν εταιρείες στις Ηνωμένες Πολιτείες, εφαρμόζεται ισχυρός ανεξάρτητος μηχανισμός εποπτείας.

3.1.4 Το φυσικό πρόσωπο πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικά μέσα προσφυγής

93. Κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα προσφυγής για την άσκηση των δικαιωμάτων τους, όταν θεωρούν ότι τα εν λόγω δικαιώματα δεν γίνονται ή δεν έγιναν σεβαστά. Με την απόφαση Schrems I, το Δικαστήριο εξήγησε ότι «ρύθμιση που δεν προβλέπει ένδικα βοηθήματα προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν ή να επιτύχει την τροποποίηση ή την κατάργηση τέτοιων δεδομένων δεν σέβεται το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη. Συγκεκριμένα, το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη ορίζει ότι, σε περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει, στην πράξη, τη δυνατότητα να προσφύγει στη δικαιοσύνη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει το συγκεκριμένο άρθρο»⁹⁷.
94. Το σχέδιο απόφασης⁹⁸ και το παράρτημά της VI περιέχουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενα μέσα προσφυγής τα οποία απορρέουν από τυπικό νόμο και τα οποία θα είναι στη διάθεση των φυσικών προσώπων σε περίπτωση παράνομης πρόσβασης των δημόσιων αρχών στα δεδομένα τους.
95. Συναφώς, κατά την Επιτροπή⁹⁹, ο τίτλος 5 U.S.C. § 702 [νόμος περί διοικητικών διαδικασιών (Administrative Procedure Act, στο εξής: APA)], προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο σε βάρος του οποίου

⁹³ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 90 και παράρτημα VI, σ. 3.

⁹⁴ Βλ. σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 4, καθώς και αιτιολογική σκέψη 91.

⁹⁵ Βλ. σχέδιο απόφασης, παράρτημα VI, σ. 4, καθώς και αιτιολογική σκέψη 91.

⁹⁶ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογικές σκέψεις 103-106.

⁹⁷ Απόφαση ΔΕΕ Schrems I, σκέψη 95.

⁹⁸ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 112.

⁹⁹ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 109.

τελέστηκε άδίκη πράξη λόγω ενέργειας υπηρεσίας ή το οποίο επηρεάζεται δυσμενώς ή θίγεται από ενέργεια υπηρεσίας δικαιούται να ζητήσει δικαστικό έλεγχο της εν λόγω ενέργειας.

96. Επιπλέον, ο νόμος περί των αποθηκευμένων επικοινωνιών (Stored Communications Act, στο εξής: SCA) [ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή με τον τίτλο II του νόμου περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (Electronic Communications Privacy Act)] προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο το οποίο θίγεται από οποιαδήποτε παράβαση του συγκεκριμένου κεφαλαίου, στην οποία η συμπεριφορά που στοιχειοθετεί την παράβαση εκδηλώνεται μετά λόγω γνώσεως ή εκ προθέσεως, μπορεί, στο πλαίσιο αστικής αγωγής, να επιδιώξει από το πρόσωπο ή την οντότητα, πλην των Ηνωμένων Πολιτειών, που διέπραξε τη συγκεκριμένη παράβαση την αποκατάσταση που είναι ενδεχομένως κατάλληλη¹⁰⁰. Εξάλλου, κάθε πρόσωπο το οποίο θίγεται από εκ προθέσεως παράβαση του συγκεκριμένου κεφαλαίου ή του κεφαλαίου 119 μπορεί να ασκήσει αγωγή ενώπιον ομοσπονδιακού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών (United States District Court) κατά των Ηνωμένων Πολιτειών με αίτημα χρηματική αποζημίωση¹⁰¹.
97. Επιπλέον, το σχέδιο απόφασης περιέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε αρχεία ομοσπονδιακών υπηρεσιών βάσει του νόμου περί ελευθερίας της πληροφόρησης (Freedom of Information Act, στο εξής: FOIA)¹⁰² και άλλων νομοθετημάτων που παρέχουν σε ιδιώτες το δικαίωμα να ασκήσουν αγωγή κατά δημόσιας αρχής ή λειτουργού των Ηνωμένων Πολιτειών σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν, όπως ο νόμος περί υποκλοπών (Wiretap Act), ο νόμος περί ηλεκτρονικής απάτης και κατάχρησης (Computer Fraud and Abuse Act), ο νόμος περί απαιτήσεων από αδικοπραξίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (Federal Torts Claim Act), ο νόμος περί του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων οικονομικού χαρακτήρα (Right to Financial Privacy Act) και ο νόμος περί δίκαιης αναφοράς πιστοληπτικής ικανότητας (Fair Credit Reporting Act)¹⁰³.
98. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις διευκρινίσεις της Επιτροπής όσον αφορά τον αριθμό των μέσων προσφυγής που μπορούν να ασκήσουν τα φυσικά πρόσωπα. Το ΕΣΠΔ καλεί επίσης την Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω αν οι εν λόγω προσφυγές παρέχουν στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα «να έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν ή να επιτύχει την τροποποίηση ή την κατάργηση τέτοιων δεδομένων», όπως επιτάσσει η νομολογία του ΔΕΕ.

3.1.5 Περαιτέρω χρήση των συλλεγόμενων πληροφοριών

3.1.5.1 Περαιτέρω χρήση, εντός των Ηνωμένων Πολιτειών, διαβιθασθέντων δεδομένων στα οποία οι αρχές επιβολής του νόμου απέκτησαν πρόσβαση

99. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι στο σχέδιο απόφασης αξιολογείται η περαιτέρω χρήση, εντός των Ηνωμένων Πολιτειών, δεδομένων στα οποία οι αρχές επιβολής του νόμου απέκτησαν πρόσβαση. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι παρέχεται ένα μόνο παράδειγμα λόγου για τον οποίο οι πληροφορίες μπορούν να διαδοθούν περαιτέρω¹⁰⁴. Συναφώς, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να συμπεριλάβει στο σχέδιο απόφασης περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τις αρχές και

¹⁰⁰ 18 U.S.C. § 2707.

¹⁰¹ 18 U.S.C. § 2712.

¹⁰² Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 111.

¹⁰³ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 112.

¹⁰⁴ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 102.

τις εγγυήσεις που εφαρμόζονται στην περαιτέρω χρήση δεδομένων, όπως αυτές που προβλέπονται στον νόμο περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής (Privacy Act) (τίτλος 5 U.S.C. 552a)¹⁰⁵.

3.1.5.2 Περαιτέρω διαβιβάσεις εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών

100. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί εξάλλου ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρθηκε επίσης σε περαιτέρω διαβιβάσεις από τις αρχές επιβολής του νόμου των Ηνωμένων Πολιτειών σε αρχές τρίτων χωρών, πλην όμως, και στην περίπτωση αυτή, μόνο σε σχέση με τις κατευθυντήριες οδηγίες του υπουργού Δικαιοσύνης για τις εγχώριες επιχειρήσεις του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών (AGG-DOM)¹⁰⁶. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι οι εν λόγω πληροφορίες και η σχετική αξιολόγηση είναι απαραίτητες προκειμένου να καταστεί δυνατή η ολοκληρωμένη αξιολόγηση του επιπέδου προστασίας που εξασφαλίζεται από το νομοθετικό πλαίσιο και τις πρακτικές των Ηνωμένων Πολιτειών σε σχέση με τη διεθνή κοινολόγηση και την περαιτέρω χρήση. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ανέφερε μόνον ένα, περιορισμένης εμβέλειας, παράδειγμα σχετικά με το ζήτημα των περαιτέρω διαβιβάσεων εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών γενικά, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω τους ισχύοντες κανόνες και τις εγγυήσεις για τις περαιτέρω διαβιβάσεις, την περαιτέρω χρήση και κοινολόγηση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες συλλέγονται για σκοπούς επιβολής του νόμου στις Ηνωμένες Πολιτείες και οι οποίες διαβιβάζονται στη συνέχεια σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω διεθνών συμφωνιών.

3.2 Πρόσβαση και χρήση για σκοπούς εθνικής ασφάλειας

101. Ως γενική παρατήρηση, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι τα κράτη διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτίμησης σε θέματα εθνικής ασφάλειας, κάτι το οποίο αναγνωρίζεται επίσης από το ΕΔΔΑ. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει επίσης ότι, όπως υπογραμμίζεται στις επικαιροποιημένες συστάσεις του σχετικά με τις ευρωπαϊκές βασικές εγγυήσεις για τα μέτρα παρακολούθησης¹⁰⁷, το άρθρο 6 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ αποτελούν γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης. Ωστόσο, όπως υπενθυμίζει το ΔΕΕ στη νομολογία του, ενόσω η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει προσχωρήσει στην ΕΣΔΑ, αυτή δεν συνιστά νομική πράξη τυπικώς ενταγμένη στην έννομη τάξη της Ένωσης¹⁰⁸. Επομένως, το επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προβλέπει το άρθρο 45 του ΓΚΠΔ πρέπει να καθορίζεται βάσει των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού, σε συνάρτηση με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τούτου λεχθέντος, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη, τα δικαιώματα που περιέχονται σε αυτόν και αντιστοιχούν σε δικαιώματα που κατοχυρώνει η ΕΣΔΑ πρέπει να έχουν την ίδια έννοια και το ίδιο πεδίο εφαρμογής με αυτά που ορίζει η ΕΣΔΑ. Κατά συνέπεια, όπως υπενθυμίζει το ΔΕΕ, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η νομολογία της ΕΣΔΑ σχετικά με τα δικαιώματα που προβλέπονται επίσης στον Χάρτη, ως ελάχιστο όριο προστασίας για την ερμηνεία των αντίστοιχων δικαιωμάτων στον Χάρτη¹⁰⁹. Ωστόσο, σύμφωνα με την τελευταία περίοδο του άρθρου 52 παράγραφος 3 του Χάρτη της ΕΕ, «[η] διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία».

¹⁰⁵ Βλ. κατευθυντήριες οδηγίες του υπουργού Δικαιοσύνης για τις εγχώριες επιχειρήσεις του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών (Attorney General Guidelines for Domestic FBI Operations, στο εξής: AGG-DOM), σ. 36, σημείο Β (1)(g).

¹⁰⁶ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 102.

¹⁰⁷ Βλ. ΕΣΠΔ, Συστάσεις 02/2020 σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Βασικές Εγγυήσεις για τα μέτρα παρακολούθησης.

¹⁰⁸ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 98.

¹⁰⁹ Βλ. απόφαση ΔΕΕ La Quadrature du Net, σκέψη 124.

102. Επομένως, στην αξιολόγηση που ακολουθεί, το ΕΣΠΔ έλαβε υπόψη τη νομολογία του ΕΔΔΑ στον βαθμό που ο Χάρτης, όπως ερμηνεύεται από το ΔΕΕ, δεν προβλέπει υψηλότερο επίπεδο προστασίας που να ορίζει άλλες απαιτήσεις εκτός της νομολογίας του ΕΔΔΑ.
103. Διάφορες νομικές πράξεις προβλέπουν τη δυνατότητα συλλογής και περαιτέρω πρόσβασης σε δεδομένα και περαιτέρω επεξεργασίας δεδομένων από τις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών στο νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών.
104. Όπως υπενθύμισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο σχέδιο απόφασης «*οι υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών μπορούν να ζητήσουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διαβιβάστηκαν σε οργανισμούς εγκατεστημένους στις Ηνωμένες Πολιτείες για σκοπούς εθνικής ασφάλειας μόνον όπως προβλέπεται από τον νόμο, και συγκεκριμένα βάσει του νόμου περί παρακολούθησης επικοινωνιών αλλοδαπών υπηρεσιών πληροφοριών (Foreign Intelligence Surveillance Act, στο εξής: FISA) και/ή κανονιστικών διατάξεων που επιτρέπουν την πρόσβαση μέσω επιστολών εθνικής ασφάλειας (National Security Letters, στο εξής: NSL)*»¹¹⁰. «Οι υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών έχουν επίσης τη δυνατότητα να συλλέγουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τελούν υπό διαμετακόμιση μεταξύ της Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών» βάσει του εκτελεστικού διατάγματος 12333 (Executive Order 12333, στο εξής: EO 12333)¹¹¹.
105. Όσον αφορά ειδικά καθεστώτα συλλογής δεδομένων, και ειδικότερα το άρθρο 702 του FISA και το EO 12333, το EO 14086 προβλέπει πλέον νέους κανόνες βελτίωσης των εγγυήσεων για τις δραστηριότητες των Ηνωμένων Πολιτειών που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων. Οι εν λόγω γενικοί κανόνες έχουν οριζόντια εφαρμογή και «*πρέπει να εφαρμοστούν περαιτέρω μέσω πολιτικών και διαδικασιών των υπηρεσιών, με τις οποίες θα αποτυπωθούν σε συγκεκριμένες οδηγίες για τις καθημερινές επιχειρήσεις*»¹¹². Το EO 14086 αντικατέστησε σε μεγάλο βαθμό την προϊσχύσασα προεδρική οδηγία πολιτικής (Presidential Policy Directive 28, στο εξής: PPD-28)¹¹³.
106. Επομένως, προκειμένου να αξιολογηθεί το νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στη συλλογή, την πρόσβαση σε δεδομένα και την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας, είναι σημαντικό να εξεταστεί το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο που διέπει τη συλλογή δεδομένων εντός και εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών, δηλ. το άρθρο 702 του FISA και το EO 12333, τα οποία δεν έχουν αλλάξει καθεαυτά από την προηγούμενη επανεξέταση της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, λαμβανομένου υπόψη ότι το νέο εκτελεστικό διάταγμα 14086 προβλέπει εγγυήσεις οι οποίες θα εφαρμόζονται επίσης στο πλαίσιο της συλλογής δεδομένων βάσει συγκεκριμένων κειμένων όπως το άρθρο 702 του FISA και το EO 12333.

3.2.1 Εγγύηση Α — Η επεξεργασία θα πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τον νόμο και να βασίζεται σε σαφείς, ακριβείς και προσβάσιμους κανόνες

107. Για την αξιολόγηση της γενικής ρύθμισης της συλλογής δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει την πρώτη από τις τέσσερις καλούμενες «Ευρωπαϊκές Βασικές Εγγυήσεις», κατά

¹¹⁰ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 115.

¹¹¹ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 117.

¹¹² Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 120.

¹¹³ Το συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα ανακαλεί την PPD-28, πλην των άρθρων της 3 και 6 και του διαβαθμισμένου παραρτήματός της, που παραμένουν σε ισχύ. Βλ. προεδρικό υπόμνημα για την εθνική ασφάλεια (National Security Presidential Memorandum) της 7ης Οκτωβρίου 2022.

την οποία «η επεξεργασία θα πρέπει να βασίζεται σε σαφείς, ακριβείς και προσβάσιμους κανόνες»¹¹⁴.

108. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, κάθε περιορισμός του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, η δε νομική βάση που επιτρέπει την επέμβαση στο δικαίωμα αυτό πρέπει να καθορίζει η ίδια την έκταση του περιορισμού στην άσκηση του εν λόγω δικαιώματος¹¹⁵. Το Δικαστήριο υπενθύμισε επίσης ότι «η ρύθμιση αυτή πρέπει να είναι νομικώς δεσμευτική στο εσωτερικό δίκαιο»¹¹⁶. Συναφώς, στη νομολογία του ΕΔΔΑ διευκρινίζεται ότι ο όρος «νόμος» θα πρέπει να νοείται υπό την ουσιαστική και όχι την τυπική έννοιά του. Ο όρος μπορεί να περιλαμβάνει νομοθετήματα κατώτερης τυπικής ισχύος και ρυθμιστικά μέτρα που λαμβάνονται από επαγγελματικούς ρυθμιστικούς φορείς με βάση ανεξάρτητες εξουσίες θέσπισης κανόνων που τους έχουν ανατεθεί από το κοινοβούλιο, ακόμη και άγραφο δίκαιο. Προκειμένου να είναι «νόμος», ο κανόνας πρέπει να είναι τουλάχιστον επαρκώς προσβάσιμος και διατυπωμένος με επαρκή ακρίβεια¹¹⁷.
109. Ο απαιτούμενος βαθμός ακρίβειας πρέπει να συναρτάται με την έκταση του περιορισμού του δικαιώματος¹¹⁸. Επιπλέον, όσον αφορά την «προβλεψιμότητα» του νόμου, στην απόφαση *Zakharov* το ΕΔΔΑ υπενθύμισε ότι, στο πλαίσιο μυστικών μέτρων παρακολούθησης, όπως η παρακολούθηση των επικοινωνιών, «η προβλεψιμότητα δεν μπορεί να έχει την έννοια ότι το φυσικό πρόσωπο θα πρέπει να είναι σε θέση να προβλέψει πότε οι αρχές είναι πιθανό να παρακολουθήσουν τις επικοινωνίες του ώστε να μπορεί να προσαρμόσει τη συμπεριφορά του ανάλογα». Ωστόσο, η ύπαρξη σαφών και λεπτομερών κανόνων σχετικά με τα μυστικά μέτρα παρακολούθησης είναι καθοριστικής σημασίας για την αποφυγή των κινδύνων αυθαιρεσίας όταν εξουσία η οποία έχει ανατεθεί στην εκτελεστική εξουσία ασκείται μυστικά. «Το εσωτερικό δίκαιο πρέπει να είναι επαρκώς σαφές ώστε να παρέχει στους πολίτες επαρκή στοιχεία σχετικά με τις περιστάσεις και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες δημόσιες αρχές έχουν την εξουσία να κάνουν χρήση τέτοιων μέτρων»¹¹⁹.
110. Επιπλέον, το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι η αξιολόγηση της εφαρμοστέας νομοθεσίας της τρίτης χώρας θα πρέπει να επικεντρώνεται στο αν τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να την προβάλουν και να την επικαλεστούν ενώπιον δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, τα δικαιώματα που παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να μπορούν να προβληθούν ενώπιον δικαστηρίων και να είναι εκτελεστά έναντι δημόσιων αρχών¹²⁰, κάτι το οποίο δεν συνέβαινε στο πλαίσιο της προϊσχύσασας PPD-28. Το ΕΟ 14086, το οποίο, όπως αντιλαμβάνεται το ΕΣΠΔ, θεωρείται ότι έχει την ίδια νομική ισχύ εντός των Ηνωμένων Πολιτειών με την PPD-28 (δηλ. δεσμεύει την εκτελεστική εξουσία), προβλέπει πλέον

¹¹⁴ Συστάσεις 02/2020 σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Βασικές Εγγυήσεις για τα μέτρα παρακολούθησης, που εκδόθηκαν στις 10 Νοεμβρίου 2020. Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψεις 175 και 180, και γνωμοδότηση 1/15 (Συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων προερχομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών), της 26ης Ιουλίου 2017, σκέψη 139 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

¹¹⁵ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψεις 174 και 175 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία. Βλ. επίσης όσον αφορά την πρόσβαση των δημόσιων αρχών των κρατών μελών, υπόθεση C-623/17, *Privacy International*, ECLI:EU:C:2020:790 (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ *Privacy International*), σκέψη 65, και απόφαση ΔΕΕ *La Quadrature du Net*, σκέψη 175.

¹¹⁶ Απόφαση ΔΕΕ *Privacy International*, σκέψη 68.

¹¹⁷ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 26ης Απριλίου 1979, *Sunday Times* κατά Ηνωμένου Βασιλείου (αριθ. 1), CE:ECHR:1979:0426JUD000653874 (στο εξής: απόφαση ΕΔΔΑ *Sunday Times* κατά Ηνωμένου Βασιλείου (αριθ. 1)), σκέψη 49.

¹¹⁸ Απόφαση ΕΔΔΑ *Sunday Times* κατά Ηνωμένου Βασιλείου (αριθ. 1), σκέψη 49.

¹¹⁹ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 4ης Δεκεμβρίου 2015, *Zakharov* κατά Ρωσίας (στο εξής: απόφαση ΕΔΔΑ *Zakharov*), σκέψη 229.

¹²⁰ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 181.

δικαιώματα τα οποία μπορούν να προβληθούν ενώπιον δικαστηρίων έναντι δημόσιων αρχών. Λεπτομερής αξιολόγηση των νέων εκτελεστών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων παρέχεται στο τμήμα σχετικά με τα μέσα προσφυγής.

111. Στις αιτιολογικές σκέψεις 114 έως 152 του σχεδίου απόφασης και στο παράρτημα VII περιγράφονται συνοπτικά ορισμένες πτυχές του ισχύοντος νομικού πλαισίου, οι περιορισμοί όσον αφορά τη συλλογή, οι περιορισμοί όσον αφορά τη διατήρηση και τη διάδοση, η συμμόρφωση και η εποπτεία, η διαφάνεια και τα μέσα προσφυγής. Το νομικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με τις δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών περιλαμβάνει αρκετά διαφορετικά έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων εκθέσεων, πολιτικών και διαδικασιών επιμέρους υπηρεσιών. Συναφώς, η αξιολόγηση του ΕΣΠΔ επικεντρώνεται σε περιορισμένο αριθμό ζητημάτων τα οποία θεωρεί καθοριστικής σημασίας.
112. Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 115 έως 119 του σχεδίου απόφασης, η πρόσβαση των αρχών εθνικής ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών στα διαβιβασθέντα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι δυνατή μόνο στο πλαίσιο του FISA, στο πλαίσιο άλλων κανονιστικών διατάξεων (12 U.S.C. §3414, 15 U.S.C. § 1681u-1681v και 18 U.S.C. § 2709) ή, σε σχέση με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπό διαμετακόμιση, βάσει του ΕΟ 12333. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 116 και 118 του σχεδίου απόφασης προκύπτει ότι, σε σχέση με την πρόσβαση των αρχών εθνικής ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η Επιτροπή επικεντρώνει την αξιολόγησή της στα άρθρα 105, 302, 402, 501 και 702 του FISA (δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή οι οποίες στοχεύουν πρόσωπα που δεν είναι Αμερικανοί πολίτες και βρίσκονται εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών) και στο ΕΟ 12333 (δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή σχετικά με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπό διαμετακόμιση), τα οποία είναι τα πλέον κρίσιμα. Ως εκ τούτου, η γνώμη του ΕΣΠΔ περιορίζεται στην αξιολόγηση των συγκεκριμένων διατάξεων από την Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών και των εγγυήσεων που καθορίζονται στο ΕΟ 14086¹²¹.
113. Συναφώς, επισημαίνεται ότι όλες οι νομικές πράξεις που αναφέρονται στο σχέδιο απόφασης είναι προσβάσιμες στο ευρύ κοινό (εντός και εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών) και είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Επιπλέον, οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο εκτελεστικό διάταγμα είναι δεσμευτικές για το σύνολο της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών¹²² και εφαρμόζονται με εγκάρσιο τρόπο σε όλες τις δραστηριότητες που αφορούν τη συλλογή πληροφοριών από την αλλοδαπή.
114. Η έννοια των «πληροφοριών σημάτων» δεν ορίζεται στο ΕΟ 14086. Το συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα παραπέμπει στους ορισμούς που περιέχονται στο ΕΟ 12333 για τον καθορισμό του πεδίου της συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή και της αντικατασκοπίας, εννοιών που ορίζονται ευρέως. Συναφώς, μολονότι υποστηρίχθηκε ότι, μετά τη θέσπιση του FISA, το ΕΟ 12333 μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τη συλλογή δεδομένων εκτός της επικράτειας των Ηνωμένων Πολιτειών, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι το ΕΟ 12333, το οποίο δεν έχει μεταβληθεί, δεν περιέχει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του, την έκταση στην οποία δεδομένα μπορούν να συλλέγονται, να διατηρούνται ή να διαδίδονται περαιτέρω ή τη φύση των αδικημάτων που μπορεί να συνεπάγονται παρακολούθηση ή το είδος των πληροφοριών που μπορούν να συλλεχθούν ή να χρησιμοποιηθούν. Καταρχήν, κάθε συλλογή πληροφοριών από την αλλοδαπή, η οποία εμπίπτει στο

121 Το συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα ανακαλεί την PPD-28, πλην των άρθρων της 3 και 6 και του διαβαθμισμένου παραρτήματός της, που παραμένουν σε ισχύ. Βλ. [προεδρικό υπόμνημα για την εθνική ασφάλεια \(National Security Presidential Memorandum\) της 7ης Οκτωβρίου 2022](#).

122 Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 120.

πεδίο εφαρμογής του ΕΟ 12333, μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τη διακριτική ευχέρεια του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών¹²³. Ωστόσο, όπως κατανοεί το ΕΣΠΔ, κύριος σκοπός του ΕΟ 14086 είναι να καθορίσει τα όρια για τη συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή, ανεξαρτήτως του προγράμματος παρακολούθησης που χρησιμοποιείται και της προέλευσης των αποκτώμενων δεδομένων. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ αντιλαμβάνεται ότι οι πρόσθετες εγγυήσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του ΕΟ 14086 εφαρμόζονται επίσης στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης που αφορούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπό διαμετακόμιση τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΟ 12333¹²⁴.

115. Συναφώς, στο ΕΟ 14086 απαριθμούνται 12 νόμιμοι σκοποί οι οποίοι θα πρέπει να επιδιώκονται κατά τη συλλογή πληροφοριών σημάτων και 5 σκοποί για τους οποίους δεν επιτρέπεται η συλλογή πληροφοριών σημάτων¹²⁵, καθώς και 6 νόμιμοι σκοποί για τη χρήση δεδομένων που συλλέγονται μαζικά¹²⁶. Μολονότι ορισμένοι εξ αυτών περιγράφονται αρκετά αναλυτικά (π.χ. «διάσωση ομήρων»), άλλοι είναι γενικότεροι (π.χ. «παγκόσμια ασφάλεια»). Το ΕΟ 14086 περιέχει επίσης κατάλογο απαγορευμένων σκοπών, στον οποίο περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η κατάργηση ή ο περιορισμός των «νόμιμων συμφερόντων προστασίας της ιδιωτικής ζωής»¹²⁷. Το ΕΟ 14086 προβλέπει επίσης τη δυνατότητα του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών να προσθέτει και άλλους σκοπούς στον κατάλογο των σκοπών για τους οποίους επιτρέπεται η συλλογή, οι οποίοι, με απόφαση του προέδρου, μπορεί να μη δημοσιοποιηθούν στο κοινό, εάν ο πρόεδρος εκτιμά ότι η δημοσιοποίησή τους θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια των Ηνωμένων Πολιτειών¹²⁸. Τέτοιες επικαιροποιήσεις του καταλόγου μπορούν να επιτραπούν μόνο «για νέους επιτακτικούς λόγους εθνικής ασφάλειας».
116. Οι υπηρεσίες πληροφοριών δεν μπορούν να επικαλεστούν τους σκοπούς αφ' εαυτών για να δικαιολογήσουν τη συλλογή πληροφοριών σημάτων, αλλά πρέπει να τους τεκμηριώνουν περαιτέρω, για επιχειρησιακούς σκοπούς, μέσω πιο συγκεκριμένων προτεραιοτήτων για τις οποίες μπορούν να συλλεχθούν πληροφορίες σημάτων. Το ΕΟ 14086 περιγράφει τη διαδικασία επικύρωσης των προτεραιοτήτων για τις οποίες μπορούν να συλλεχθούν πληροφορίες σημάτων¹²⁹. Το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι η διαδικασία καθορισμού των επικυρωμένων προτεραιοτήτων συλλογής πληροφοριών απόκειται καταρχήν στον Διευθυντή Εθνικών Υπηρεσιών Πληροφοριών (Director of National Intelligence), αναγνωρίζει δε ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει, κατά κανόνα, την αξιολόγηση του υπευθύνου προστασίας ατομικών ελευθεριών (Civil Liberties Protection Officer, στο εξής: CLPO) του Γραφείου του Διευθυντή Εθνικών Υπηρεσιών Πληροφοριών, με την οποία ο Διευθυντής μπορεί να διαφωνεί, περίπτωση στην οποία «περιλαμβάνει την αξιολόγηση του CLPO και την άποψη του Διευθυντή κατά την υποβολή του πλαισίου εθνικών προτεραιοτήτων συλλογής πληροφοριών (National Intelligence Priorities Framework, στο εξής: NIPF) στον πρόεδρο [των Ηνωμένων Πολιτειών]»¹³⁰.

¹²³ Βάσει του άρθρου II του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, η ευθύνη για τη διασφάλιση της εθνικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης ειδικότερα της συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή, είναι μέρος της εξουσίας του προέδρου της χώρας ως αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων.

¹²⁴ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 134.

¹²⁵ Βλ. εκτελεστικό διάταγμα 14086 (Executive Order 14086, στο εξής: ΕΟ 14086), άρθρο 2, (b), (ii), Α, 1 έως 5.

¹²⁶ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 134, και ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(ii).

¹²⁷ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(b)(ii)(A)(2).

¹²⁸ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(b)(i)(B).

¹²⁹ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 129.

¹³⁰ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(b)(iii)(B).

117. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι, σύμφωνα με τον ορισμό της «*επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών*», τέτοιες προτεραιότητες συνεπάγονται, για «*τις περισσότερες δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών σημάτων στις Ηνωμένες Πολιτείες*¹³¹», επικύρωση βάσει του άρθρου 2(b)(iii) του εκτελεστικού διατάγματος (που περιγράφηκε στο προηγούμενο σημείο). Ενίοτε, σε «*περιορισμένες περιπτώσεις*», η διαδικασία επικύρωσης μπορεί να διαφέρει από την προαναφερθείσα διαδικασία, περίπτωση στην οποία ο πρόεδρος ή ο επικεφαλής μονάδας της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών μπορεί να ορίσει προτεραιότητα, «*στον βαθμό του εφικτού*», σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται από το ίδιο άρθρο 2(b)(iii)(A)(1)-(3), η οποία περιλαμβάνει την απαίτηση να ληφθούν δεόντως υπόψη η ιδιωτική ζωή και οι ατομικές ελευθερίες κάθε προσώπου, αλλά χωρίς τη συμμετοχή του CLPO.
118. Στο ΕΟ 14086 υπογραμμίζεται, επιπλέον, ότι «οι δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών σημάτων προσαρμόζονται κατά το δυνατόν» για την προώθηση της επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών καθώς και ότι «η κοινότητα των υπηρεσιών πληροφοριών εξετάζει τη διαθεσιμότητα, την εφικτότητα και την καταλληλότητα άλλων λιγότερο παρεμβατικών πηγών», προβλέπονται δε γενικές απαιτήσεις αναγκαιότητας και αναλογικότητας¹³².
119. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 5(h), το ΕΟ 14086 θεσπίζει δικαίωμα υποβολής στον CLPO καταγγελιών που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις και εξασφάλισης της επανεξέτασης των αποφάσεων του CLPO από το Δικαστήριο Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court) σύμφωνα με τον μηχανισμό προσφυγής που θεσπίζεται στο άρθρο 3 του εν λόγω εκτελεστικού διατάγματος.
120. Το γράμμα του FISA φαίνεται σαφέστερο και ακριβέστερο από εκείνο του ΕΟ 12333 όσον αφορά το είδος των επιχειρήσεων συλλογής πληροφοριών που μπορούν να διαταχθούν. Ο FISA και το ΕΟ 12333 πρέπει πλέον να εφαρμόζονται υπό το πρίσμα του ΕΟ 14086 και, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.
121. Οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086 πρέπει να υλοποιηθούν περαιτέρω μέσω πολιτικών και διαδικασιών των υπηρεσιών, οι οποίες θα τις αποτυπώσουν σε συγκεκριμένες οδηγίες για τις καθημερινές επιχειρήσεις. Συναφώς, το ΕΟ 14086 παρέχει στις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών μέγιστο διάστημα ενός χρόνου για την επικαιροποίηση των υφιστάμενων πολιτικών και διαδικασιών τους (δηλ. έως τις 7 Οκτωβρίου 2023) ώστε να τις ευθυγραμμίσουν με τις απαιτήσεις του εκτελεστικού διατάγματος. Οι εν λόγω επικαιροποιημένες πολιτικές και διαδικασίες πρέπει να καταρτιστούν κατόπιν διαβούλευσης με τον υπουργό Δικαιοσύνης, τον CLPO και την Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ζωής και των Ατομικών Ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Oversight Board, στο εξής: PCLOB) και να δημοσιοποιηθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό¹³³.
122. Το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε όχι μόνον η θέση σε ισχύ αλλά και η έκδοση της απόφασης να εξαρτηθούν, μεταξύ άλλων, από την κατάρτιση επικαιροποιημένων πολιτικών και διαδικασιών για την εφαρμογή του ΕΟ 14086 από όλες τις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών. Το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να αξιολογήσει τις εν λόγω επικαιροποιημένες πολιτικές και διαδικασίες και να κοινοποιήσει την εν λόγω αξιολόγηση στο ΕΣΠΔ.
123. Τέλος, σε σχέση με τη διατήρηση των διαβιβασθέντων δεδομένων μετά τη συλλογή τους για σκοπούς εθνικής ασφάλειας, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το ΕΟ 14086 διασφαλίζει ότι οι κανόνες που εφαρμόζονται

¹³¹ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 4(η).

¹³² Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(i) (Α) και (Β).

¹³³ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(iv)(Β) και (C).

στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που είναι Αμερικανοί πολίτες εφαρμόζονται επίσης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που δεν είναι Αμερικανοί πολίτες¹³⁴. Από το σχέδιο απόφασης διαφαίνεται ότι οι εν λόγω κανόνες προβλέπονται στο άρθρο 309 του νόμου περί έγκρισης των πιστώσεων των υπηρεσιών πληροφοριών για το φορολογικό έτος 2015 (Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 2015)¹³⁵, το οποίο καθορίζει καταρχήν μέγιστο διάστημα διατήρησης 5 ετών κάθε μη δημόσιας τηλεφωνικής ή ηλεκτρονικής επικοινωνίας που αποκτάται χωρίς τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου. Συναφώς, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να καταστήσει σαφέστερη, στην απόφαση, την αξιολόγησή της σχετικά με τους κανόνες διατήρησης που εφαρμόζονται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που είναι Αμερικανοί πολίτες.

3.2.2 Εγγύηση Β — Η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα των επιδιωκόμενων νόμιμων σκοπών πρέπει να αποδεικνύονται

3.2.2.1 Οι οριζόντιες εγγυήσεις που παρέχονται με το νέο εκτελεστικό διάταγμα 14086 (Executive Order 14086) — Αναγκαιότητα και αναλογικότητα

124. Στόχος του νέου ΕΟ 14086, το οποίο αντικαθιστά γενικά την PPD-28, είναι η παροχή κανόνων για τη βελτίωση των εγγυήσεων για τις δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών σημάτων στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίοι πρόκειται να εφαρμοστούν περαιτέρω από τις μονάδες της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών στις εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες τους.
125. Το ΕΟ 14086 εισάγει δύο νέες απαιτήσεις στη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις απαιτήσεις που το ΔΕΕ υπενθύμισε στην απόφαση Schrems II, και συγκεκριμένα ότι οι δραστηριότητες που συνδέονται με τις πληροφορίες σημάτων ασκούνται μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την προώθηση επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών και μόνο στο μέτρο και με τρόπο αναλογικό προς την επικυρωμένη προτεραιότητα συλλογής πληροφοριών¹³⁶.
126. Το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι τα ανωτέρω στοιχεία περιλήφθηκαν προκειμένου να αντικατοπτρίζουν τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας οι οποίες προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης και στη νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ και οι οποίες έχουν ως σκοπό να διασφαλίζεται ότι η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων θα πρέπει να περιορίζεται στο μέτρο του αναγκαίου και του αναλογικού.
127. Συναφώς, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει τη διαδικασία που προβλέπεται για την επικύρωση προτεραιοτήτων συλλογής πληροφοριών καθώς και την ενδεχόμενη παρέκκλιση από αυτήν (βλ. σημεία 116, 117).
128. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι εν λόγω αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας, οι οποίες προβλέπονται στο εκτελεστικό διάταγμα, θα πρέπει να τεθούν σε λειτουργία και να εφαρμοστούν, εντός ενός έτους, στις πολιτικές και τις διαδικασίες κάθε μονάδας της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών¹³⁷.

¹³⁴ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 150.

¹³⁵ Σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 272.

¹³⁶ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (α), (ii), Α και Β.

¹³⁷ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (c), (iv), Β.

3.2.2.2 Ειδικές εγγυήσεις για τη συλλογή πληροφοριών σημάτων

129. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει περιορισμούς όσον αφορά τους σκοπούς για τους οποίους δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν ή δεν μπορούν να συλλεχθούν στο πλαίσιο της συλλογής πληροφοριών σημάτων¹³⁸.
130. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το εκτελεστικό διάταγμα προβλέπει ότι θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη στοχευμένη συλλογή αντί της μαζικής συλλογής¹³⁹. Στο πλαίσιο της συλλογής πληροφοριών σημάτων, το εκτελεστικό διάταγμα προβλέπει κατάλογο 12 σκοπών για τους οποίους μπορούν να συλλέγονται δεδομένα, οι οποίοι πρέπει να τεκμηριώνονται περαιτέρω μέσω προτεραιοτήτων συλλογής πληροφοριών (βλ. σημείο 117), καθώς και κατάλογο 5 σκοπών για τους οποίους δεν ασκούνται δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών σημάτων¹⁴⁰. Καταρχήν, οι ανωτέρω διατάξεις συνιστούν εγγύηση προκειμένου να διασφαλίζεται η αναγκαιότητα της συλλογής δεδομένων.
131. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει επίσης τη δυνατότητα του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών να προσθέτει σκοπούς στον κατάλογο (βλ. σημεία 114, 115).¹⁴¹

3.2.2.3 Ειδικές εγγυήσεις για τη μαζική συλλογή δεδομένων

132. Στην απόφαση Schrems I, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι «η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής στο επίπεδο της Ένωσης επιτάσσει οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου»¹⁴² και αποφάνθηκε ότι «ρύθμιση που επιτρέπει στις δημόσιες αρχές την πρόσβαση κατά γενικευμένο τρόπο στο περιεχόμενο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει να θεωρηθεί ότι προσβάλλει το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το άρθρο 7 του Χάρτη».
133. Στην απόφαση Schrems II¹⁴³, σε σχέση με την ανάλυση της μαζικής συλλογής σε συνδυασμό με την ερμηνεία του ΕΟ 12333 και της PPD-28, και ειδικότερα στις σκέψεις 183 έως 185, το Δικαστήριο τόνισε, όπως προαναφέρθηκε, ότι η ευχέρεια μαζικής συλλογής, «χάρη στην οποία είναι δυνατή, στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης που στηρίζονται στο ΕΟ 12333, η πρόσβαση σε δεδομένα υπό διαμετακόμιση προς τις Ηνωμένες Πολιτείες χωρίς να ασκείται οποιοσδήποτε δικαστικός έλεγχος, δεν οριοθετεί, εν πάση περιπτώσει, με τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή την έκταση μιας τέτοιας μαζικής συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
134. Επομένως, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το ΔΕΕ δεν απέκλεισε, καταρχήν, τη μαζική συλλογή, αλλά έκρινε, στην απόφαση Schrems II, ότι, προκειμένου τέτοια μαζική συλλογή να πραγματοποιηθεί νομίμως, πρέπει να υπάρχουν επαρκώς σαφή και ακριβή όρια για την οριοθέτηση της έκτασης τέτοιας μαζικής συλλογής.
135. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης ότι, μολονότι αντικατέστησε την PPD-28, το ΕΟ 14086 προβλέπει νέες εγγυήσεις και όρια στη συλλογή και τη χρήση δεδομένων που συλλέγονται εκτός των Ηνωμένων

¹³⁸ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (b), (i), Α, 1 έως 12.

¹³⁹ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (c), (ii), Α.

¹⁴⁰ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (b), (ii), Α, 1 έως 5.

¹⁴¹ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (b), (i), Β.

¹⁴² Απόφαση ΔΕΕ Schrems I, σκέψη 92.

¹⁴³ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II.

Πολιτειών, καθώς οι περιορισμοί του FISA ή άλλης ειδικότερης νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών δεν έχουν εφαρμογή.

136. Όσον αφορά τη μαζική συλλογή δεδομένων, το ΕΣΠΔ σημειώνει ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει ότι η μαζική συλλογή εξακολουθεί να επιτρέπεται. Συγκεκριμένα, το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει ότι ο ορισμός της μαζικής συλλογής παραμένει αμετάβλητος σε σχέση με την προϊσχύσασα PPD-28: «*“μαζική” συλλογή πληροφοριών σημάτων είναι η εγκεκριμένη συλλογή μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων πληροφοριών σημάτων που, για τεχνικούς ή επιχειρησιακούς λόγους, αποκτώνται χωρίς τη χρήση κριτηρίων διάκρισης (για παράδειγμα, χωρίς τη χρήση ειδικών αναγνωριστικών ή όρων επιλογής)*»¹⁴⁴.
137. Μετά την απόφαση Schrems II, το Δικαστήριο δεν καθόρισε επακριβώς τις εγγυήσεις που απαιτούνται για την πραγματοποίηση μαζικής συλλογής. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι το ΕΔΔΑ έχει εκδώσει σημαντικές αποφάσεις σχετικά με τη μαζική συλλογή και τις σχετικές εγγυήσεις στο πλαίσιο αυτό.
138. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι η μαζική συλλογή καθιστά δυνατή τη συλλογή μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων αδιακρίτως και, για τον λόγο αυτόν, ενέχει υψηλότερους κινδύνους για τα φυσικά πρόσωπα¹⁴⁵ από ό,τι η στοχευμένη συλλογή και, επομένως, απαιτεί πρόσθετες εγγυήσεις.
139. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι το ΔΕΕ διαμόρφωσε περαιτέρω νομολογία σχετικά με τη διατήρηση δεδομένων κίνησης και θέσης και τη μεταγενέστερη πρόσβαση στα εν λόγω διατηρηθέντα δεδομένα από φορείς παροχής υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών, μεταξύ άλλων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας, η οποία νομολογία, μολοντί δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει άμεση εφαρμογή στο παρόν πλαίσιο, θα μπορούσε, σε κάποιο βαθμό, να έχει σημασία για την παρούσα αξιολόγηση της μαζικής συλλογής στο πλαίσιο του ΕΟ 12333.

1) Περιορισμός του σκοπού

140. Το εκτελεστικό διάταγμα προβλέπει ότι η μαζική συλλογή θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν εξακριβώνεται ότι «*οι πληροφορίες οι οποίες είναι αναγκαίες για την προώθηση επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών δεν μπορούν να αποκτηθούν ευλόγως μέσω στοχευμένης συλλογής*»¹⁴⁶ και ότι «*η μονάδα της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών εφαρμόζει εύλογες μεθόδους και λαμβάνει τεχνικά μέτρα προκειμένου τα συλλεγόμενα δεδομένα να περιορίζονται μόνον σε εκείνα τα οποία είναι αναγκαία για την προώθηση επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών, με παράλληλη ελαχιστοποίηση της συλλογής μη συναφών πληροφοριών*»¹⁴⁷. Επιπλέον των ανωτέρω εγγυήσεων, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης ότι τα δεδομένα που συλλέγονται μαζικά χρησιμοποιούνται για την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους απαριθμούμενους σκοπούς¹⁴⁸. Το ΕΣΠΔ τονίζει περαιτέρω ότι, μολοντί οι εν λόγω σκοποί περιγράφονται αναλυτικότερα από τους σκοπούς που προβλέπονταν στην προϊσχύσασα PPD-28, η οποία αντικαταστάθηκε γενικά από το ΕΟ 14086, το εύρος των δυνατοτήτων μαζικής συλλογής παραμένει δυνητικά μεγάλο, δηλ. περιλαμβάνει μεγάλο όγκο δεδομένων.

¹⁴⁴ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 4, (b).

¹⁴⁵ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση του ΕΔΔΑ (τμήμα ευρείας σύνθεσης) της 25ης Μαΐου 2021, Big Brother Watch και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου (στο εξής: απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch), σκέψη 363, στην οποία το ΕΔΔΑ επισημαίνει ότι «*δεν είναι πεπεισμένο ότι η απόκτηση συναφών δεδομένων επικοινωνιών μέσω μαζικής παρακολούθησης είναι κατ' ανάγκη λιγότερο παρεμβατική από ό,τι η απόκτηση περιεχομένου*».

¹⁴⁶ ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(ii)(A).

¹⁴⁷ ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(ii)(A).

¹⁴⁸ ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(ii)(B).

141. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει εκ νέου στο σημείο αυτό ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει επίσης τη δυνατότητα του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών να προσθέτει σκοπούς στον κατάλογο (βλ. σημείο 115)¹⁴⁹.

2) Προηγούμενη ανεξάρτητη έγκριση

142. Το ΕΣΠΔ τονίζει ότι το ΕΔΔΑ αποδίδει μεγάλη σημασία στην προηγούμενη ανεξάρτητη έγκριση της μαζικής συλλογής δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας. Συγκεκριμένα, το ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί ειδικότερα ότι, «προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος κατάχρησης της εξουσίας μαζικής παρακολούθησης, το ΕΔΔΑ εκτιμά ότι η διαδικασία πρέπει να υπόκειται σε “εγγυήσεις από την αρχή έως το τέλος”, υπό την έννοια ότι, σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει να διενεργείται, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των μέτρων που λαμβάνονται· ότι η μαζική παρακολούθηση θα πρέπει να υπόκειται σε ανεξάρτητη έγκριση εξαρχής, κατά τον καθορισμό του αντικειμένου και της έκτασης της επιχείρησης· και ότι η επιχείρηση θα πρέπει να υπόκειται σε εποπτεία και σε ανεξάρτητο εκ των υστέρων έλεγχο. Κατά τη γνώμη του ΕΔΔΑ, αυτές είναι οι θεμελιώδεις εγγυήσεις που θα αποτελέσουν τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε καθεστώτος μαζικής παρακολούθησης που συμμορφώνεται με το άρθρο 8»¹⁵⁰.
143. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει επίσης την ακόλουθη σκέψη της ανωτέρω απόφασης του τμήματος ευρείας σύνθεσης, στην οποία το ΕΔΔΑ υπογραμμίζει περαιτέρω ότι «συμφωνεί με το τμήμα ότι, μολονότι η δικαστική έγκριση αποτελεί “σημαντική εγγύηση κατά της αυθαιρεσίας”, δεν συνιστά “αναγκαία απαίτηση” (βλ. σκέψεις 318-320 της απόφασης του τμήματος). Ωστόσο, η μαζική παρακολούθηση θα πρέπει να εγκρίνεται από ανεξάρτητο όργανο· τούτο σημαίνει όργανο ανεξάρτητο από την εκτελεστική εξουσία»¹⁵¹.
144. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι το εκτελεστικό διάταγμα δεν προβλέπει τέτοια ανεξάρτητη προηγούμενη έγκριση για μαζική παρακολούθηση και ότι τέτοια έγκριση δεν προβλέπεται ούτε βάσει του ΕΟ 12333 (βλ. τμήμα κατωτέρω σχετικά με το ΕΟ 12333).

3) Κανόνες διατήρησης

145. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι ένα ακόμη σημαντικό σύνολο εγγυήσεων είναι οι κανόνες σχετικά με τη διάρκεια της συλλογής και της διατήρησης δεδομένων. Συναφώς, το ΕΔΔΑ τόνισε ότι «το εθνικό δίκαιο θα πρέπει να θέτει όριο στη διάρκεια της παρακολούθησης καθώς και να καθορίζει τη διαδικασία που εφαρμόζεται για την εξέταση, τη χρήση και την αποθήκευση των αποκτηθέντων δεδομένων, τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται κατά την κοινοποίηση των δεδομένων σε άλλα πρόσωπα και τις περιστάσεις υπό τις οποίες τα δεδομένα που αποκτήθηκαν μέσω της παρακολούθησης μπορούν ή πρέπει να διαγραφούν ή να καταστραφούν»¹⁵², καθώς οι εν λόγω εγγυήσεις «είναι εξίσου κρίσιμες όσον αφορά τη μαζική παρακολούθηση»¹⁵³.
146. Συναφώς, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι το εκτελεστικό διάταγμα προβλέπει κανόνες για τη διατήρηση των δεδομένων σε σχέση με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται μέσω πληροφοριών σημάτων, μεταξύ άλλων μαζικά¹⁵⁴. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2(c)(iii)(A) του ΕΟ 14086, κάθε μονάδα της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών που χειρίζεται πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα οι οποίες συλλέγονται μέσω πληροφοριών σημάτων θεσπίζει και εφαρμόζει

¹⁴⁹ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(ii)(C).

¹⁵⁰ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 350.

¹⁵¹ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 351.

¹⁵² Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 348.

¹⁵³ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 348.

¹⁵⁴ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2, (c), (iii), A, (2)(a)-(c).

πολιτικές και διαδικασίες για την ελαχιστοποίηση της διάδοσης και της διατήρησης πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται μέσω πληροφοριών σημάτων. Ωστόσο, οι εν λόγω κανόνες δεν προβλέπουν συγκεκριμένη περίοδο διατήρησης, αλλά παραπέμπουν γενικά στους ίδιους κανόνες που εφαρμόζονται για τη διατήρηση δεδομένων που αφορούν πρόσωπα που είναι Αμερικανοί πολίτες και σε περιπτώσεις στις οποίες η περίοδος διατήρησης δεν έχει καθοριστεί με οριστικό τρόπο. Επομένως, το ΕΣΠΔ εκφράζει τον προβληματισμό του για το γεγονός ότι οι εν λόγω περίοδοι διατήρησης, όπως όσον αφορά τη στοχευμένη συλλογή (βλ. σημείο 122), δεν ορίζονται σαφώς στο συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα σχετικά με τα δεδομένα που συλλέγονται μαζικά. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να γνωστοποιήσει την αξιολόγησή της σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα των περιόδων διατήρησης δεδομένων που εφαρμόζονται στα πρόσωπα που είναι Αμερικανοί πολίτες και τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις περιόδους διατήρησης δεδομένων στην πράξη, όταν η νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών δεν καθορίζει με οριστικό τρόπο την περίοδο διατήρησης, καθώς, ως έχει επί του παρόντος, το σχέδιο απόφασης περιέχει απλώς και μόνον υπενθύμιση του γενικού αυτού κανόνα σε μία και μόνη σύντομη παράγραφο¹⁵⁵ και σε μια υποσημείωση¹⁵⁶, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να εξακριβωθεί ο αναγκαίος και αναλογικός χαρακτήρας των εν λόγω περιόδων διατήρησης. Δεδομένου ότι, όπως υπογράμμισε το ΕΣΠΔ, πρόκειται περί κρίσιμης εγγύησης προκειμένου τα υποκείμενα των δεδομένων να είναι σε θέση να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, σε πλαίσιο στο οποίο λαμβάνεται εξ αρχής ένα ιδιαίτερος παρεμβατικό μέτρο για τη συλλογή των δεδομένων τους, το ΕΣΠΔ ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράσχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τις διαφορετικές περιόδους διατήρησης δεδομένων στην πράξη.

4) Εγγυήσεις όσον αφορά τη «διάδοση»

147. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει εξάλλου ότι, προκειμένου να διασφαλίζονται η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα και η αρχή του περιορισμού του σκοπού, το ΕΔΔΑ αναγνώρισε επίσης τη σημασία των προβλεπόμενων από τον νόμο κανόνων σχετικά με την περαιτέρω διάδοση των συλλεχθέντων δεδομένων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο μαζικής συλλογής¹⁵⁷.
148. Στο άρθρο 2(c)(iii)(A)(1)(c) του ΕΟ 14086 προβλέπεται ότι πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που δεν είναι Αμερικανοί πολίτες, οι οποίες συλλέχθηκαν μέσω δραστηριοτήτων που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων, μπορούν να διαδοθούν μόνον εάν εξουσιοδοτημένο και δεόντως καταρτισμένο φυσικό πρόσωπο έχει την εύλογη πεποίθηση ότι οι πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα θα τύχουν της δέουσας προστασίας και ότι είναι αναγκαίο ο αποδέκτης τους να γνωρίζει τις εν λόγω πληροφορίες.
149. Βάσει των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι οι διατάξεις περί διάδοσης στο πλαίσιο του ΕΟ 14086 δεν περιέχουν ούτε ρητή απαγόρευση της διάδοσης για σκοπούς πλην των σκοπών εθνικής ασφάλειας σε περίπτωση διάδοσης σε αρμόδιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών¹⁵⁸. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω τους εφαρμοστέους κανόνες και τις εγγυήσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση.
150. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ανησυχία του ότι τα δεδομένα που αποκτήθηκαν από αρμόδιες αρχές της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών θα μπορούσαν να διαδοθούν στη συνέχεια σε αρμόδιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών για σκοπούς καταπολέμησης της εγκληματικότητας,

¹⁵⁵ Βλ. σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 150.

¹⁵⁶ Βλ. σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 271.

¹⁵⁷ Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 348.

¹⁵⁸ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2.(c)(iii)(A)(1).

συμπεριλαμβανομένων σοβαρών εγκλημάτων, στο πλαίσιο ποινικών ερευνών, με αποτέλεσμα να παρέχεται στις αρχές επιβολής του νόμου, χωρίς κανέναν περαιτέρω συγκεκριμένο περιορισμό, η δυνατότητα απόκτησης δεδομένων τα οποία δεν θα είχαν το δικαίωμα να συλλέξουν απευθείας, και, ως εκ τούτου, καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω το συγκεκριμένο ζήτημα.

151. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο των περαιτέρω διαβιβάσεων (διάδοση σε αποδέκτες εκτός της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, συμπεριλαμβανομένων κυβέρνησης τρίτης χώρας ή διεθνούς οργανισμού¹⁵⁹), το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει την άποψή του ότι η προστασία που παρέχεται στα δεδομένα θα πρέπει να διατηρείται επίσης στο πλαίσιο περαιτέρω διαβιβάσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα της εθνικής ασφάλειας¹⁶⁰.
152. Συναφώς, το εκτελεστικό διάταγμα προβλέπει ορισμένες εγγυήσεις, και συγκεκριμένα την απαίτηση να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, πριν από τη διάδοση των δεδομένων, ο σκοπός της διάδοσης — χωρίς, ωστόσο, να απαιτείται ρητά ο σκοπός της διάδοσης να είναι η προστασία της εθνικής ασφάλειας—, η φύση και η έκταση των πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα που διαδίδονται και οι δυνητικές επιζήμιες επιπτώσεις στο/στα οικείο/-α πρόσωπο/-α.
153. Μολονότι το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι ορισμένες από τις εν λόγω εγγυήσεις, ειδικότερα η συνεκτίμηση των «*δυννητικών επιζήμιων επιπτώσεων*»¹⁶¹ στο/στα ενδιαφερόμενο/-α υποκείμενο/-α των δεδομένων, αντικατοπτρίζουν κάποιες από τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην ΕΣΔΑ, τονίζει επίσης ότι το ΕΔΔΑ επιτάσσει περαιτέρω να προβλέπεται νομικά δεσμευτική υποχρέωση «*ανάλυσης και εξακρίβωσης του αν ο αλλοδαπός αποδέκτης πληροφοριών παρέχει αποδεκτό ελάχιστο επίπεδο εγγυήσεων*»¹⁶², στοιχείο το οποίο το ΕΣΠΔ δεν εντοπίζει ρητώς στις διατάξεις του εκτελεστικού διατάγματος που αφορούν τη διάδοση σε αλλοδαπούς αποδέκτες. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω το συγκεκριμένο στοιχείο.
154. Το ΕΣΠΔ σημειώνει επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εξέτασε, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της επάρκειας, την ύπαρξη διεθνών συμφωνιών οι οποίες έχουν συναφθεί με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς και οι οποίες ενδέχεται να περιέχουν ειδικές διατάξεις για τη διεθνή διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις υπηρεσίες πληροφοριών σε τρίτες χώρες. Το ΕΣΠΔ εκτιμά ότι η σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες για σκοπούς συνεργασίας στον τομέα των πληροφοριών είναι πιθανό να επηρεάσει το νομικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων, όπως αξιολογήθηκε.
155. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει αν υπάρχουν τέτοιες συμφωνίες, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να συναφθούν, και να αξιολογήσει αν οι διατάξεις διεθνών συμφωνιών μπορούν να επηρεάσουν το επίπεδο προστασίας που παρέχεται για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από τον ΕΟΧ, βάσει του νομοθετικού πλαισίου και των πρακτικών για τις περαιτέρω διαβιβάσεις για σκοπούς εθνικής ασφάλειας.

5) Προσωρινή μαζική συλλογή προς στήριξη του αρχικού τεχνικού σταδίου στοχευμένης συλλογής

¹⁵⁹ Βλ. ειδικότερα ΕΟ 14086, άρθρο 2.(c)(iii)(A)(1), (d).

¹⁶⁰ Βλ., για παράδειγμα, γνώμη 14/2021 του ΕΣΠΔ όσον αφορά το σχέδιο εκτελεστικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 σχετικά με την επαρκή προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εκδόθηκε στις 13 Απριλίου 2021, τμήματα 4.3.2.1 και 4.3.2.2.

¹⁶¹ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2.(c)(iii)(A)(1), (d).

¹⁶² Βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ (τμήμα ευρείας σύνθεσης) της 25ης Μαΐου 2021, Centrum För Rättvisa κατά Σουηδίας, σκέψη 326.

156. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο της τελευταίας κοινής επανεξέτασης της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στην ερμηνεία και την εφαρμογή του πρόσθετου λόγου (κατάσταση/σενάριο) μαζικής συλλογής, ο οποίος προβλεπόταν στην πρώτη περίοδο της υποσημείωσης 5 του άρθρου 2 PPD-28, κατά τον οποίο «[ο]ι περιορισμοί του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε δεδομένα πληροφοριών σημάτων τα οποία αποκτώνται προσωρινά για τη διευκόλυνση στοχευμένης συλλογής». Οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών εξήγησαν τότε την έννοια των «δεδομένων πληροφοριών σημάτων τα οποία αποκτώνται προσωρινά για τη διευκόλυνση στοχευμένης συλλογής». Από τις συζητήσεις αυτές, το ΕΣΠΔ αντιλήφθηκε ότι η υποσημείωση είχε την έννοια ότι τα δεδομένα μπορούν να συλλέγονται μαζικά —και ανεξάρτητα από τους έξι προβλεπόμενους σκοπούς— εφόσον συλλέγονται προσωρινά, με σκοπό τη διαμόρφωση αναγνωριστικού ταυτότητας για ορισμένο στόχο. Επομένως, αυτός θα ήταν ένας πρόσθετος λόγος μαζικής συλλογής δεδομένων και, στην περίπτωση αυτή, θα εξακολουθούσαν να έχουν εφαρμογή μόνον οι γενικές αρχές του άρθρου 1 της PPD-28. Όπως υπενθυμίστηκε ανωτέρω, στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ έκρινε ότι η ερμηνεία του ΕΟ 12333 σε συνδυασμό με την PPD-28, όσον αφορά τη μαζική συλλογή, «δεν οριοθετεί (...) με τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή την έκταση μιας τέτοιας μαζικής συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»¹⁶³.
157. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το ΕΟ 14086 εξακολουθεί να προβλέπει παρέκκλιση η οποία επιτρέπει το συγκεκριμένο είδος μαζικής συλλογής¹⁶⁴. ωστόσο, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η εν λόγω παρέκκλιση έχει περιοριστεί σε σύγκριση με την προβλεπόμενη στην PPD-28, στο δε πλαίσιο του ΕΟ 14086 προβλέπονται πρόσθετες εγγυήσεις.
158. Το ΕΣΠΔ αντιλαμβάνεται ότι το νέο ΕΟ 14086 προβλέπει εγγυήσεις οι οποίες εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο του συγκεκριμένου είδους προσωρινής τεχνικής μαζικής συλλογής, και ειδικότερα τις γενικές αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας σε σχέση με την επικυρωμένη προτεραιότητα συλλογής πληροφοριών, όταν τα δεδομένα αποκτώνται χωρίς διακρίνουσες πριν από τη στοχευμένη συλλογή [άρθρο 2(a)-(b), άρθρο 2(c)(i) ΕΟ 14086]. Το ΕΣΠΔ αντιλαμβάνεται επίσης ότι τέτοια μαζική συλλογή, η οποία υποστηρίζει μεταγενέστερη στοχευμένη συλλογή πληροφοριών σημάτων, υπόκειται στις πρόσθετες εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο (2)(c)(iii) και επ.¹⁶⁵
159. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει επίσης —βλ. σημείο 117 ανωτέρω— ότι ο ορισμός της «επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών» προβλέπει διαδικασία παρέκκλισης, στην οποία δεν θα συμμετέχει ο CLPO του Γραφείου του Διευθυντή Εθνικών Υπηρεσιών Πληροφοριών.
160. Παρ' όλα αυτά, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ακόμη ότι οι εγγυήσεις της διάταξης σχετικά με τη μαζική συλλογή δεν έχουν εφαρμογή σε προσωρινή μαζική συλλογή η οποία χρησιμοποιείται για τη στήριξη του αρχικού τεχνικού σταδίου της δραστηριότητας στοχευμένης συλλογής πληροφοριών σημάτων, όπως περιγράφεται στο άρθρο 2(c)(ii)(D) του ΕΟ 14086, και τούτο σημαίνει ειδικότερα ότι, στο συγκεκριμένο πλαίσιο, τα δεδομένα που συλλέγονται μαζικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους που απαριθμούνται στο άρθρο 2 (c)(ii). Το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε να συμπεριληφθούν στο σχέδιο απόφασης διευκρινίσεις σχετικά με τους σκοπούς για τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν δεδομένα που συλλέγονται μαζικά στο συγκεκριμένο πλαίσιο καθώς και σχετικά με την εφαρμογή των περιορισμών που καθορίζονται στο άρθρο 2(c)(i) για τη συλλογή πληροφοριών σημάτων γενικότερα (και συγκεκριμένα μόνο για τους νόμιμους σκοπούς που απαριθμούνται σε αυτό) στο πλαίσιο προσωρινής μαζικής συλλογής.

¹⁶³ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 183.

¹⁶⁴ Βλ. ΕΟ 14086, άρθρο 2 (c), (ii), D και σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 226.

¹⁶⁵ Βλ. προηγούμενα τμήματα για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διατάξεις.

161. Συμπερασματικά, το ΕΣΠΔ τονίζει επίσης ότι η συγκεκριμένη παρέκκλιση για την προσωρινή μαζική συλλογή ενόψει στοχευμένης συλλογής και οι εναπομένουσες εγγυήσεις που έχουν εφαρμογή παραμένουν ασαφείς, ειδικότερα όσον αφορά τις συγκεκριμένες εγγυήσεις του ΕΟ 14086 που θα εφαρμόζονται σε συγκεκριμένο στάδιο (μαζική συλλογή, περαιτέρω στοχευμένη συλλογή), ζητεί δε από την Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω τα εν λόγω στοιχεία και να αξιολογήσει επίσης τις συγκεκριμένες πτυχές στην πράξη κατά τις μελλοντικές κοινές επανεξετάσεις.
162. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει επίσης τη λύπη του για το γεγονός ότι, μολονότι η έννοια του «προσωρινού» αναλύεται λίγο περισσότερο στο εκτελεστικό διάταγμα από ό,τι στην PPD-28, όπως αντιλαμβάνεται, εξακολουθεί να συνεπάγεται ότι, ενόσω ο στόχος δεν έχει ταυτοποιηθεί, η μαζική συλλογή μπορεί να συνεχιστεί. Συναφώς, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει την αναγκαιότητα ύπαρξης σαφών και ακριβών κανόνων και τονίζει, και στην προκειμένη περίπτωση, ότι οι εν λόγω κανόνες συνιστούν βασική εγγύηση για τα υποκείμενα των δεδομένων.
163. Συμπερασματικά, όσον αφορά τις εγγυήσεις που εφαρμόζονται στη μαζική συλλογή, το ΕΣΠΔ εξακολουθεί να προβληματίζεται για το γεγονός ότι, παρά τις πρόσθετες εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086, εξακολουθεί να προβλέπεται η δυνατότητα μαζικής συλλογής δεδομένων, δηλ. συλλογής χωρίς διακρίνουσες, χωρίς βασικές εγγυήσεις, όπως προηγούμενη έγκριση για τη συλλογή των εν λόγω δεδομένων —ακόμη και στην κατά παρέκκλιση περίπτωση της προσωρινής τεχνικής μαζικής συλλογής—, υπενθυμίζει δε την ανάγκη για περαιτέρω διευκρινίσεις, καθώς και τους προβληματισμούς που διατυπώθηκαν σχετικά με τον αυστηρό περιορισμό του σκοπού για τη μεταγενέστερη πρόσβαση στα δεδομένα καθώς και την ανάγκη ύπαρξης σαφών και αυστηρών κανόνων για τη διατήρηση δεδομένων και αυστηρότερων εγγυήσεων σχετικά με τη διάδοση δεδομένων που συλλέγονται μαζικά, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο περαιτέρω διαβιβάσεων.
164. Γενικά, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι η προαναφερθείσα απόφαση του ΕΔΔΑ αναδεικνύει εκ νέου τη σημασία της συνολικής εποπτείας από ανεξάρτητες εποπτικές αρχές. Το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει ότι η ανεξάρτητη εποπτεία σε όλα τα στάδια της διαδικασίας πρόσβασης κρατικών υπηρεσιών στα δεδομένα για σκοπούς εθνικής ασφάλειας αποτελεί σημαντική εγγύηση κατά αυθαίρετων μέτρων παρακολούθησης και, επομένως, για την αξιολόγηση του επαρκούς επιπέδου προστασίας των δεδομένων. Η εγγύηση της ανεξαρτησίας των εποπτικών αρχών κατά την έννοια του άρθρου 8 παράγραφος 3 του Χάρτη αποσκοπεί στη διασφάλιση αποτελεσματικής και αξιόπιστης παρακολούθησης της συμμόρφωσης με τους κανόνες προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τούτο ισχύει ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες, λόγω της φύσης της μυστικής παρακολούθησης, το φυσικό πρόσωπο εμποδίζεται να ζητήσει έλεγχο ή να συμμετάσχει άμεσα σε οποιαδήποτε διαδικασία επανεξέτασης πριν από την εκτέλεση ή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του μέτρου παρακολούθησης.
165. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι, κατά τη γνώμη του, η αξιολόγηση της επάρκειας εξαρτάται από το σύνολο των περιστάσεων κάθε επιμέρους περίπτωσης, και ειδικότερα από την αποτελεσματικότητα της εκ των υστέρων εποπτείας και των μέσων προσφυγής που προβλέπονται στο νομικό πλαίσιο.

3.2.2.4 Νομικό πλαίσιο οργάνωσης ειδικής συλλογής δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας από τις μονάδες της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών εντός και εκτός της επικράτειας των Ηνωμένων Πολιτειών

166. Στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ τόνισε, σε σχέση με το άρθρο 702 του FISA ότι από το συγκεκριμένο κείμενο «ουδόλως προκύπτει (...) η ύπαρξη περιορισμών στην εξουσιοδότηση που παρέχει ο νόμος αυτός για την εφαρμογή των προγραμμάτων παρακολούθησης προς απόκτηση πληροφοριών από την αλλοδαπή, ούτε η ύπαρξη εγγυήσεων για τους μη Αμερικανούς πολίτες τους οποίους αφορούν εν

δυνάμει τα σχετικά προγράμματα»¹⁶⁶. Τούτο οδήγησε το Δικαστήριο στην εκτίμηση ότι «[υ]πό τις συνθήκες αυτές (...), το συγκεκριμένο άρθρο δεν είναι ικανό να διασφαλίσει επίπεδο προστασίας ουσιαστικά ισοδύναμο με εκείνο που εγγυάται ο Χάρτης (...), κατά την οποία η νομική βάση που επιτρέπει επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει, για να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, να προσδιορίζει η ίδια την έκταση του περιορισμού της άσκησης του αντίστοιχου δικαιώματος και να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν το περιεχόμενο και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου και να επιβάλλουν ελάχιστες απαιτήσεις»¹⁶⁷.

167. Σε σχέση με το ΕΟ 12333, το Δικαστήριο επισήμανε ότι «ούτε (...) αυτό παρέχει εκτελεστά δικαιώματα που να μπορούν να προβληθούν έναντι των αμερικανικών αρχών ενώπιον των δικαστηρίων»¹⁶⁸ και κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι, «στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης που στηρίζονται στο Ε.Ο. 12333, η πρόσβαση σε δεδομένα υπό διαμετακόμιση προς τις Ηνωμένες Πολιτείες χωρίς να ασκείται οποιοσδήποτε δικαστικός έλεγχος, δεν οριοθετεί, εν πάση περιπτώσει, με τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή την έκταση μιας τέτοιας μαζικής συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»¹⁶⁹, κατόπιν ανάλυσης των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μπορούσε να πραγματοποιηθεί μαζική συλλογή βάσει του εν λόγω διατάγματος, σε συνδυασμό με την PPD-28.
168. Σε σχέση με τα εν λόγω ειδικά καθεστώτα συλλογής δεδομένων, το ΕΟ 14086 προβλέπει πλέον νέους κανόνες.

3.2.2.4.1 Συλλογή δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας βάσει του άρθρου 702

169. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι διαπιστώσεις, στην τελευταία έκθεση PCLOB, σχετικά με το άρθρο 702 του FISA¹⁷⁰, σύμφωνα με τις οποίες «στην πράξη, “μη Αμερικανοί πολίτες” επωφελούνται επίσης από τους περιορισμούς στην πρόσβαση και στη διατήρηση που απαιτούνται στο πλαίσιο των διαδικασιών ελαχιστοποίησης και/ή στόχευσης των διαφόρων υπηρεσιών, διότι λόγω του κόστους και της δυσκολίας εντοπισμού και διαγραφής των πληροφοριών που αφορούν Αμερικανούς πολίτες για μεγάλο όγκο δεδομένων, η διαχείριση ολόκληρου του συνόλου δεδομένων πραγματοποιείται ουσιαστικά σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα των Ηνωμένων Πολιτειών στον τομέα των δεδομένων», έγιναν δεκτές με ικανοποίηση.
170. Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις, «το πρόγραμμα δεν εκτελείται μέσω της μαζικής συλλογής δεδομένων». Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται επίσης στην έκθεση «Statistical Transparency Report» που εξέδωσε το ODNI το 2014 και το 2021. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την έκθεση PCLOB, «καθορισθέντα κριτήρια επιλογής», όπως διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή αριθμός τηλεφώνου, χρησιμοποιούνται για τη στόχευση της παρακολούθησης.
171. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει επίσης ότι, συγχρόνως, στο πλαίσιο του άρθρου 702, διευκρινίστηκε, κατά την τελευταία επανεξέταση της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, ότι ο όρος «πρόσωπο» που πρέπει να ταυτοποιηθεί ως στόχος θα μπορούσε να παραπέμπει σε περισσότερα φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν το ίδιο αναγνωριστικό ταυτότητας, υπό τον όρο ότι όλα τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα είναι μη Αμερικανοί πολίτες και πληρούν τα εφαρμοστέα κριτήρια στόχευσης. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει επίσης ότι, κατά τη διάρκεια της τρίτης ετήσιας κοινής επανεξέτασης της ασπίδας

¹⁶⁶ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 180.

¹⁶⁷ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 180.

¹⁶⁸ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 182.

¹⁶⁹ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 183.

¹⁷⁰ Βλ. έκθεση PCLOB σχετικά με το πρόγραμμα παρακολούθησης που εκτελείται δυνάμει του άρθρου 702 του FISA, σ. 100.

προστασίας της ιδιωτικής ζωής το 2019 ζητήθηκε περαιτέρω αποσαφήνιση στο πλαίσιο του προγράμματος UPSTREAM ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο μαζικής και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μη Αμερικανών πολιτών¹⁷¹.

172. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι το γεγονός ότι η συλλογή δυνάμει του άρθρου 702 του FISA δικαιολογείται με βάση το ότι «σημαντικός σκοπός της απόκτησης είναι η εξασφάλιση πληροφοριών από την αλλοδαπή» αφήνει κάποια αβεβαιότητα όσον αφορά τον περιορισμό του σκοπού και την αναγκαιότητά της. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2(a)(A) και (B) του ΕΟ 14086, οι δραστηριότητες που αφορούν πληροφορίες σημάτων ασκούνται μόνον αφού διαπιστωθεί ότι είναι αναγκαίες για την προώθηση επικυρωμένης προτεραιότητας συλλογής πληροφοριών και μόνον στην έκταση και με τρόπο αναλογικό προς την εν λόγω προτεραιότητα και ότι προσαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να μπορούν να προωθήσουν την επικυρωμένη προτεραιότητα, λαμβανομένων δεόντως υπόψη σχετικών παραγόντων, όπως ο βαθμός παρεμβατικότητας της συλλογής, ο βαθμός ευαισθησίας των δεδομένων και η μη δυσανάλογη προσβολή της ιδιωτικής ζωής και των ατομικών ελευθεριών. Το ΕΣΠΔ αναμένει, πάντως, περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τη συγκεκριμένη εφαρμογή και λειτουργία της περίπτωσης αυτής, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 702 του FISA.
173. Συναφώς, το ΕΣΠΔ, δεδομένου ότι δεν έχει άμεση πρόσβαση στις προαναφερθείσες πληροφορίες, ζήτησε ανεξάρτητη αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας του ορισμού «στόχων» και της έννοιας των «πληροφοριών από την αλλοδαπή» του άρθρου 702 του FISA (μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προγράμματος UPSTREAM) μετά την ανανέωσή του. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η παλαιότερη έκκλησή του για περαιτέρω ανεξάρτητη αξιολόγηση της διαδικασίας εφαρμογής κριτηρίων επιλογής σε συγκεκριμένες περιπτώσεις («καθορισμός κριτηρίων επιλογής»), καθώς και για περαιτέρω διευκρινίσεις στο πλαίσιο του προγράμματος UPSTREAM, παραμένει επίκαιρη. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του νέου ΕΟ 14086, το ΕΣΠΔ ζητεί την παροχή πρόσθετων πληροφοριών προκειμένου να αξιολογήσει και να παρακολουθήσει επίσης τον τρόπο και τον βαθμό στους οποίους οι νεοθεσπισθείσες αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας θα εφαρμοστούν στην πράξη στο συγκεκριμένο πλαίσιο, αναμένει δε ότι η πτυχή αυτή θα αξιολογηθεί επίσης στο πλαίσιο μελλοντικών κοινών επανεξετάσεων.
174. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πλήρως λειτουργική Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ζωής και των Ατομικών Ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Oversight Board, PCLOB), ως ανεξάρτητη εποπτική υπηρεσία, αποφάσισε να υλοποιήσει ένα «σχέδιο εποπτείας για την εξέταση του προγράμματος παρακολούθησης το οποίο η εκτελεστική εξουσία εκτελεί δυνάμει του άρθρου 702 του νόμου περί παρακολούθησης επικοινωνιών αλλοδαπών υπηρεσιών πληροφοριών (Foreign Intelligence Surveillance Act, FISA), ενόψει της λήξης ισχύος του άρθρου 702 τον Δεκέμβριο του 2023 και της επικείμενης εξέτασης της επανέγκρισής του από το κοινό και το Κογκρέσο»¹⁷². Το ΕΣΠΔ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η «επανεξέταση αφορά επιλεγμένους τομείς επικέντρωσης για έρευνα, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικά των αιτημάτων πληροφοριών για

¹⁷¹ Βλ. έκθεση τρίτης κοινής επανεξέτασης, σ. 17, σημείο 83.

¹⁷² Βλ. [NOTICE OF THE PCLOB OVERSIGHT PROJECT EXAMINING SECTION 702 OF THE FOREIGN INTELLIGENCE SURVEILLANCE ACT \(FISA\) \[\(ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΊΟΥ ΕΠΟΠΤΕΊΑΣ ΤΗΣ PCLOB ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΆΡΘΡΟΥ 702 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΨΘΗΣΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΊΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΥΠΗΡΕΣΊΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΊΩΝ \(FISA\)\)\]](#)

Αμερικανούς πολίτες οι οποίες συλλέγονται βάσει του άρθρου 702 και της συλλογής πληροφοριών στο πλαίσιο του προγράμματος “Upstream” δυνάμει του άρθρου 702»¹⁷³ και «περιλαμβάνει επίσης την επανεξέταση της παρελθούσας και της προβλεπόμενης αξίας και αποτελεσματικότητας του προγράμματος, καθώς και της επάρκειας των υφιστάμενων εγγυήσεων για την ιδιωτική ζωή και τις ατομικές ελευθερίες»¹⁷⁴. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι η πρόσβαση στις διαπιστώσεις της PCLOB στην εν λόγω έκθεση σχετικά με το άρθρο 702 θα είναι αναγκαία για την κατάλληλη και συνολική αξιολόγηση των εγγυήσεων για την ιδιωτική ζωή οι οποίες προβλέπονται και εφαρμόζονται στο πλαίσιο του προαναφερθέντος προγράμματος παρακολούθησης.

175. Λαμβανομένου υπόψη του νέου ΕΟ 14086, το ΕΣΠΔ ζητεί επιπροσθέτως την παροχή πρόσθετων πληροφοριών προκειμένου να αξιολογήσει και να παρακολουθήσει επίσης τον τρόπο και τον βαθμό στους οποίους οι νεοθεσπισθείσες αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας καθώς και οι λοιπές εγγυήσεις που προβλέπονται στο εν λόγω εκτελεστικό διάταγμα θα εφαρμοστούν στην πράξη στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

3.2.2.4.2 Συλλογή δεδομένων για σκοπούς εθνικής ασφάλειας βάσει του εκτελεστικού διατάγματος 12333

176. Όπως αναγνώρισε το ΔΕΕ στην απόφαση Schrems II, η ανάλυση των νόμων της τρίτης χώρας η επάρκεια των οποίων εξετάζεται δεν θα πρέπει να περιορίζεται στους νόμους και στις πρακτικές που επιτρέπουν την παρακολούθηση εντός των φυσικών συνόρων της συγκεκριμένης χώρας, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης ανάλυση των νομικών λόγων στη νομοθεσία της εν λόγω τρίτης χώρας οι οποίοι επιτρέπουν την παρακολούθηση εκτός της επικράτειάς της όσον αφορά δεδομένα από την Ένωση. Οι αναγκαίοι περιορισμοί της κρατικής πρόσβασης σε δεδομένα θα πρέπει να επεκτείνονται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «υπό διαμετακόμιση» στη χώρα για την οποία αναγνωρίζεται επάρκεια.
177. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την έκθεση προς το ευρύ κοινό που εξέδωσε η PCLOB σχετικά με το εκτελεστικό διάταγμα 12333, η οποία δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2021, επισημαίνει όμως ότι η εν λόγω έκθεση παραμένει γενική, καθώς οι περισσότερες διαπιστώσεις της είναι διαβαθμισμένες.
178. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβανομένων και πάλι υπόψη της αβεβαιότητας και της ασάφειας σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του ΕΟ 12333 στο παρελθόν και της σημασίας της αποσαφήνισης του τρόπου εφαρμογής του υπό το πρίσμα του νέου ΕΟ 14086, το ΕΣΠΔ τονίζει τη σημασία των αναμενόμενων εκθέσεων της PCLOB σχετικά με το συγκεκριμένο κείμενο¹⁷⁵. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου των εν λόγω εκθέσεων είναι πιθανό να παραμείνει διαβαθμισμένο και, επομένως, δεν θα τεθούν στη διάθεση του κοινού ή του ΕΣΠΔ περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη συγκεκριμένη λειτουργία του ΕΟ 12333 καθώς και σχετικά με τον αναγκαίο και αναλογικό χαρακτήρα του.
179. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε ιδιαιτέρως η έκθεση της PCLOB σχετικά με την εφαρμογή του ΕΟ 14086 να μην είναι διαβαθμισμένη, αλλά να είναι πλήρως προσβάσιμη μόλις ολοκληρωθεί, συμπεριλαμβανομένων των μερών στα οποία αξιολογείται ο τρόπος με τον οποίο οι εγγυήσεις του

¹⁷³ Βλ. ανωτέρω.

¹⁷⁴ Βλ. ανωτέρω.

¹⁷⁵ Η γενική έκθεση σχετικά με το ΕΟ 12333 παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό διαβαθμισμένη — δημοσιεύθηκε μόνο μια σύντομη έκδοσή της διαθέσιμη στο ευρύ κοινό, καθώς και η έκθεση και οι συστάσεις σχετικά με τις αντιτρομοκρατικές δραστηριότητες της CIA οι οποίες ασκούνται δυνάμει του ΕΟ 12333, που επίσης αποχαρακτηρίστηκαν μόνον εν μέρει.

ΕΟ 14086 θα εφαρμοστούν στη συλλογή δεδομένων βάσει του ΕΟ 12333. Το ΕΣΠΔ καλεί επίσης την Επιτροπή να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα αυτό στο πλαίσιο των μελλοντικών κοινών επανεξετάσεων.

180. Γενικά, όσον αφορά τις διάφορες νομικές πράξεις που παρέχουν τη δυνατότητα συλλογής δεδομένων, καθώς και περαιτέρω πρόσβασης σε δεδομένα και επεξεργασίας δεδομένων, στις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών στο νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών, το ΕΣΠΔ θα επιθυμούσε να παρασχεθούν διευκρινίσεις σχετικά με την αλληλεπίδρασή τους με το νέο ΕΟ 14086, αναμένει δε διαβεβαιώσεις ότι οι προβληματισμοί που είχε διατυπώσει συναφώς στο παρελθόν σε παλαιότερες γνώμες του θα επιλυθούν με τη θέσπιση των νέων αυτών εγγυήσεων.
181. Το ΕΣΠΔ ζητεί επίσης από την Επιτροπή να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή στα ζητήματα αυτά στο πλαίσιο μελλοντικών κοινών επανεξετάσεων.

3.2.2.4.3 Έκθεση PCLOB

182. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει επίσης την υποχρέωση της PCLOB να εκπονήσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του εκτελεστικού διατάγματος. Το ΕΣΠΔ τονίζει ότι η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει αξιολόγηση της συγκεκριμένης δυνατότητας που παρέχει το εκτελεστικό διάταγμα, για συλλογή δεδομένων για τους σκοπούς που απαριθμούνται για στοχευμένη συλλογή, καθώς και μαζικά, μεταξύ άλλων, για τεχνικούς λόγους, προκειμένου να γίνουν καλύτερα κατανοητοί οι βασικοί όροι του ΕΟ 14086 καθώς και ο τρόπος με τον οποίο γίνονται κατανοητοί και εφαρμόζονται στην πράξη στα διάφορα προγράμματα παρακολούθησης. Η εν λόγω έκθεση θα είναι επίσης αναγκαία για την εκτίμηση του τρόπου με τον οποίο το εκτελεστικό διάταγμα θα εφαρμοστεί στις εσωτερικές διαδικασίες και πολιτικές των μονάδων της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών.

3.2.3 Εγγύηση Γ — Εποπτεία

3.2.3.1 Εισαγωγή

183. Οι δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών υπόκεινται σε πολυεπίπεδη διαδικασία εποπτείας. Η δομή εποπτείας στις Ηνωμένες Πολιτείες διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική εποπτεία. Όλες οι μονάδες της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών διαθέτουν υπευθύνους εποπτείας και συμμόρφωσης, οι οποίοι διενεργούν περιοδική εποπτεία των δραστηριοτήτων που αφορούν πληροφορίες σημάτων, συμπεριλαμβανομένων αρμόδιων υπαλλήλων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των ατομικών ελευθεριών και γενικών επιθεωρητών. Επιπλέον, υπάρχουν όργανα εξωτερικής εποπτείας, όπως η Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ζωής και των Ατομικών Ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Oversight Board, PCLOB) και η Επιτροπή Εποπτείας Υπηρεσιών Πληροφοριών (Intelligence Oversight Board).
184. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι επέμβαση υπάρχει τόσο κατά τον χρόνο συλλογής των δεδομένων όσο και κατά τον χρόνο πρόσβασης στα δεδομένα, από δημόσια αρχή, για περαιτέρω επεξεργασία. Το ΕΔΔΑ έχει διευκρινίσει επανειλημμένως ότι κάθε επέμβαση στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων θα πρέπει να υπόκειται σε αποτελεσματικό, ανεξάρτητο και αμερόληπτο

σύστημα εποπτείας, το οποίο πρέπει να παρέχεται είτε από δικαστή είτε από άλλο ανεξάρτητο όργανο¹⁷⁶ (π.χ. διοικητική αρχή ή κοινοβουλευτικό όργανο).

185. Μολονότι το ΕΔΔΑ έχει εκφράσει την προτίμησή του για ανάθεση της ευθύνης εποπτείας σε δικαστήριο, δεν απέκλεισε τη δυνατότητα ανάθεσης της ευθύνης σε άλλο όργανο, «εφόσον η αρχή είναι επαρκώς ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία»¹⁷⁷ και «από τις αρχές που εκτελούν την παρακολούθηση, και διαθέτει επαρκείς εξουσίες και αρμοδιότητα για την άσκηση αποτελεσματικού και συνεχούς ελέγχου»¹⁷⁸.
186. Το ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί επίσης ότι «ο τρόπος διορισμού και το νομικό καθεστώς των μελών του εποπτικού οργάνου»¹⁷⁹ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της ανεξαρτησίας του.
187. Το ΕΔΔΑ έχει επισημάνει επίσης ότι πρέπει να εξετάζεται αν οι δραστηριότητες του εποπτικού οργάνου υπόκεινται σε δημόσιο έλεγχο. Για παράδειγμα, αυτό θα μπορούσε να συμβεί όταν το εποπτικό όργανο υποβάλλει ετήσια έκθεση στην κυβέρνηση και οι δημόσιες εκθέσεις υποβάλλονται στο κοινοβούλιο και αποτελούν αντικείμενο συζήτησης στο κοινοβούλιο¹⁸⁰.
188. Στην απόφαση Schrems II, το Δικαστήριο έλαβε επίσης υπόψη την ανεξάρτητη εποπτεία της εφαρμογής των μέτρων παρακολούθησης υπό την έννοια ότι «[...]ο έλεγχος τον οποίο ασκεί το FISC έχει ως σκοπό να εξακριβωθεί αν αυτά τα προγράμματα παρακολούθησης ανταποκρίνονται στον στόχο της συγκέντρωσης πληροφοριών από την αλλοδαπή, αλλά δεν αφορά το “αν τα πρόσωπα στοχεύονται ορθώς με σκοπό τη συγκέντρωση πληροφοριών από την αλλοδαπή”»¹⁸¹.

3.2.3.2 Εσωτερική εποπτεία

3.2.3.2.1 Γενικοί επιθεωρητές

189. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι οι γενικοί επιθεωρητές διαθέτουν ευρύ φάσμα εξουσιοδοτήσεων, οι οποίες είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών. Ειδικότερα, οι γενικοί επιθεωρητές έχουν πρόσβαση σε κάθε πληροφορία αναγκαία για την αξιολόγηση της συνολικής συμμόρφωσης του έργου των υπηρεσιών με τη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικά της νομοθεσίας που αφορά την ιδιωτική ζωή και την προστασία δεδομένων, και μπορούν να εκδίδουν κλητεύσεις καθώς και να επάγουν όρκο σε οποιοδήποτε πρόσωπο σε σχέση με έρευνα των γενικών επιθεωρητών.
190. Βάσει των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι οι γενικοί επιθεωρητές έχουν γενικά εκτενείς εξουσίες έρευνας. Ωστόσο, δεν έχουν δεσμευτικές εξουσίες αποκατάστασης και εκδίδουν μόνον μη δεσμευτικές συστάσεις¹⁸².

¹⁷⁶ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 6ης Σεπτεμβρίου 1978, Klass και λοιποί κατά Γερμανίας (στο εξής: απόφαση ΕΔΔΑ Klass), σκέψεις 17, 51.

¹⁷⁷ Απόφαση ΕΔΔΑ Zakharov, σκέψη 258· απόφαση ΕΔΔΑ της 10ης Φεβρουαρίου 2009, Iordachi και λοιποί κατά Μολδαβίας, σκέψεις 40 και 51· απόφαση ΕΔΔΑ της 26ης Απριλίου 2007, Dumitru Popescu κατά Ρουμανίας, σκέψεις 70-73.

¹⁷⁸ Απόφαση ΕΔΔΑ Klass, σκέψη 56.

¹⁷⁹ Απόφαση ΕΔΔΑ Zakharov, σκέψη 278.

¹⁸⁰ Απόφαση ΕΔΔΑ Zakharov, σκέψη 283· απόφαση ΕΔΔΑ της 9ης Ιουνίου 1990, L. κατά Νορβηγίας· απόφαση ΕΔΔΑ της 18ης Μαΐου 2010, Kennedy κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 166.

¹⁸¹ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 179.

¹⁸² Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 105.

191. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι, καταρχήν, οι γενικοί επιθεωρητές δεν εμποδίζονται ούτε υπόκεινται σε οποιαδήποτε απαγόρευση όσον αφορά την κίνηση, τη διενέργεια ή την ολοκλήρωση οποιουδήποτε ελέγχου ή έρευνας ή την έκδοση οποιασδήποτε κλήτευσης στο πλαίσιο οποιουδήποτε ελέγχου ή οποιασδήποτε έρευνας¹⁸³. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ παρατηρεί, ωστόσο, ότι οι γενικοί επιθεωρητές υπάγονται στην εξουσία, τη διεύθυνση και τον έλεγχο του αντίστοιχου επικεφαλής τμήματος, ο οποίος μπορεί να τους απαγορεύσει την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη διενέργεια έρευνας και, μεταξύ άλλων, την έκδοση κλήτευσης σε περιπτώσεις στις οποίες ο επικεφαλής τμήματος κρίνει ότι η εν λόγω απαγόρευση είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη εθνικών συμφερόντων. Πάντως, ο επικεφαλής τμήματος οφείλει να ενημερώνει τις αρμόδιες επιτροπές του Κογκρέσου των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με την άσκηση της εν λόγω εξουσίας¹⁸⁴.
192. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι οι γενικοί επιθεωρητές μπορούν να παυθούν μόνον από τον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών, ο οποίος οφείλει να ενημερώσει το Κογκρέσο για τους λόγους της σχετικής παύσης.
193. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, μετά τις γνώμες της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 και στη συνέχεια του ΕΣΠΔ, δεν πραγματοποιήθηκαν αξιόλογες τροποποιήσεις στον μηχανισμό εσωτερικής εποπτείας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29¹⁸⁵, το ΕΣΠΔ συμπεραίνει ότι υπάρχουν γενικά επαρκείς μηχανισμοί εσωτερικής εποπτείας.

3.2.3.3 Εξωτερική εποπτεία

194. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, πέραν των οργάνων που αναφέρονται κατωτέρω, διάφορα άλλα όργανα της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών εποπτεύουν τις δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών, όπως η Επιτροπή Εποπτείας Υπηρεσιών Πληροφοριών (Intelligence Oversight Board) και οι επιτροπές του Κογκρέσου. Οι επιτροπές του Κογκρέσου μπορούν να διενεργούν έρευνες ιδία πρωτοβουλία και να εκπονούν εκθέσεις.

3.2.3.3.1 Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ζωής και των Ατομικών Ελευθεριών (Privacy and Civil Liberties Oversight Board, PCLOB)

195. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει τον της PCLOB ρόλο που συνίσταται σε συνολική εποπτεία όσον αφορά τον νέο μηχανισμό προσφυγής και την εφαρμογή του ΕΟ 14086.
196. Πρώτον, τα νέα καθήκοντά της περιλαμβάνουν διαβουλεύσεις με τον υπουργό Δικαιοσύνης σχετικά με τον διορισμό των δικαστών του Δικαστηρίου Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court, στο εξής: DPRC) και των ειδικών συνηγόρων. Δεύτερον, η PCLOB θα επανεξετάζει ετησίως τη διαδικασία προσφυγής, δηλ. την εξέταση των καταγγελιών που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού προσφυγής. Η επανεξέταση αυτή περιλαμβάνει το κατά πόσον ο CLPO και το DPRC εξετάζουν εγκαίρως τις καταγγελίες που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, έχουν πλήρη πρόσβαση σε κάθε αναγκαία πληροφορία και λειτουργούν κατά τρόπο

¹⁸³ Inspector General Act (νόμος περί γενικών επιθεωρητών) του 1978, § 3 (a).

¹⁸⁴ Βλ., π.χ., Inspector General Act (νόμος περί γενικών επιθεωρητών) του 1978, § 8 (για το Υπουργείο Άμυνας)· § 8E (για το Υπουργείο Δικαιοσύνης), § 8G (d)(2)(A),(B) (για την Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας)· 50. U.S.C. U.S.C. § 403a (b) (για τη CIA)· νόμος περί έγκρισης των πιστώσεων των υπηρεσιών πληροφοριών για το φορολογικό έτος 2010 (Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 2010), άρθρο 405(f) (για την κοινότητα των υπηρεσιών πληροφοριών).

¹⁸⁵ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29.

σύμφωνο με το ΕΟ 14086, καθώς και τη συμμόρφωση της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών με τις αποφάσεις του CLPO και του DPRC.

197. Επιπλέον, όταν οι υπηρεσίες πληροφοριών επικαιροποιούν τις εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες τους με σκοπό την εφαρμογή του ΕΟ 14086, πρέπει να ζητείται η γνώμη της PCLOB. Εξάλλου, η PCLOB θα επανεξετάσει τις επικαιροποιημένες πολιτικές και διαδικασίες και θα αξιολογήσει τη συμμόρφωσή τους με το ΕΟ 14086¹⁸⁶. Μολονότι οι διαπιστώσεις της PCLOB δεν είναι *stricto sensu* δεσμευτικές, οι επικεφαλής κάθε μονάδας της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών υποχρεούνται να εξετάζουν προσεκτικά και να εφαρμόζουν κάθε σύσταση που περιέχεται σε οποιαδήποτε τέτοια επανεξέταση, ή να ανταποκρίνονται με άλλον τρόπο σε κάθε τέτοια σύσταση, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία¹⁸⁷. Εφόσον το σχέδιο απόφασης εγκριθεί, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποδώσει ιδιαίτερη προσοχή, σε μελλοντικές επανεξετάσεις, στο κατά πόσον και με ποιον τρόπο οι συστάσεις της PCLOB εφαρμόστηκαν σε επίπεδο υπηρεσίας.
198. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι, δεδομένου ότι η PCLOB είναι ανεξάρτητη, «ενθαρρύνεται» μεν, πλην όμως δεν υποχρεούται να εξετάζει, αν οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086 λαμβάνονται δεόντως υπόψη και αν η κοινότητα υπηρεσιών πληροφοριών συμμορφώθηκε πλήρως με τις απαιτήσεις της διαδικασίας προσφυγής. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι η PCLOB έχει αναφέρει στις πρόσθετες επεξηγήσεις προς το ΕΣΠΔ καθώς και δημοσίως¹⁸⁸ ότι θα αναλάβει τον ρόλο που προβλέπεται στο ΕΟ 14086.
199. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι τα συμπεράσματα των εκθέσεων της PCLOB θα δημοσιεύονται. Δεδομένου ότι τα διάφορα όργανα του μηχανισμού προσφυγής και εκείνα της κοινότητας των υπηρεσιών πληροφοριών υποχρεούνται, καταρχήν, να εφαρμόζουν τις συστάσεις που περιέχονται στις εκθέσεις της PCLOB, ή να ανταποκρίνονται με άλλον τρόπο σε αυτές, το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι οι εν λόγω συστάσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως εγγυήσεις της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.
200. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η πρόσβαση της PCLOB σε πληροφορίες περιορίζεται, εάν ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών επιτρέψει την πραγματοποίηση «μυστικών ενεργειών»¹⁸⁹ από τμήματα, υπηρεσίες ή οντότητα της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών¹⁹⁰.
201. Σε συνέχεια των παλαιότερων γνωμών του, το ΕΣΠΔ θεωρεί την PCLOB ανεξάρτητο όργανο, οι συστάσεις του οποίου συνέβαλαν σημαντικά στις μεταρρυθμίσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και οι εκθέσεις του οποίου υπήρξαν ιδιαιτέρως χρήσιμη πηγή πληροφοριών για την κατανόηση της λειτουργίας των διαφόρων προγραμμάτων παρακολούθησης, και εκτιμά ότι αποτελεί βασικό στοιχείο της δομής εποπτείας.
202. Ωστόσο, στην τρίτη ετήσια κοινή επανεξέταση της προϋχύσασας ασπίδας προστασίας ΕΕ-ΗΠΑ, το ΕΣΠΔ εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός ότι η PCLOB παρέσχε στο ΕΣΠΔ μόνο τις ίδιες πληροφορίες με εκείνες που διαθέτει στο ευρύ κοινό. Επιπλέον, δυστυχώς, η PCLOB δεν εξέδωσε περαιτέρω

¹⁸⁶ ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(iv) και άρθρο 2(c)(v).

¹⁸⁷ ΕΟ 14086, άρθρο 2(c)(v)(B).

¹⁸⁸ [https://documents.pclob.gov/prod/Documents/EventsAndPress/4db0a50d-cc62-4197-af2e-2687b14ed9b9/Trans-Atlantic%20Data%20Privacy%20Framework%20EO%20press%20release%20\(FINAL\).pdf](https://documents.pclob.gov/prod/Documents/EventsAndPress/4db0a50d-cc62-4197-af2e-2687b14ed9b9/Trans-Atlantic%20Data%20Privacy%20Framework%20EO%20press%20release%20(FINAL).pdf)

¹⁸⁹ Σύμφωνα με τον τίτλο 50 U.S.C. §3093(e)(1), ως «μυστική ενέργεια» νοούνται δραστηριότητα/-ες της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών για τον επηρεασμό πολιτικών, οικονομικών ή στρατιωτικών συνθηκών στο εξωτερικό, στις οποίες επιδιώκεται ο ρόλος της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών να μην είναι εμφανής ή να μην αναγνωριστεί δημοσίως, μη συμπεριλαμβανομένων ωστόσο (1) δραστηριοτήτων πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η απόκτηση πληροφοριών, παραδοσιακών δραστηριοτήτων αντικατασκοπίας [...].

¹⁹⁰ 42 U.S.C. § 2000ee (g) (5)· 50 U.S. Code § 3093(a).

εκθέσεις σχετικά με την PPD-28, σε συνέχεια της πρώτης έκθεσής της, προκειμένου να παράσχει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των εγγυήσεων της PPD-28, καθώς και γενική επικαιροποιημένη έκθεση σχετικά με το άρθρο 702 του FISA.

203. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την ανακοίνωση της PCLOB προς το ΕΣΠΔ ότι μπορεί να αναμένεται στο εγγύς μέλλον έκθεση συνέχειας όσον αφορά το άρθρο 702 του FISA. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η PCLOB ενημέρωσε σχετικά με τη δέσμευσή της να δημοσιοποιήσει όλες τις εκθέσεις της σχετικά με το ΕΟ 14086. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι η δημοσίευση μη διαβαθμισμένων εκθέσεων ρυθμίζεται από τη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών και πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συντονισμού με τις υπηρεσίες της κοινότητας υπηρεσιών πληροφοριών και, επομένως, δεν μπορεί να αποφασιστεί από μόνη την PCLOB.
204. Ως εκ τούτου, εφόσον το σχέδιο απόφασης εγκριθεί, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι, σε μελλοντικές επανεξετάσεις του πλαισίου προστασίας των δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ, οι εμπειρογνώμονες του ΕΣΠΔ που διαθέτουν εξουσιοδότηση ασφαλείας θα πρέπει να μπορούν να εξετάσουν πρόσθετα έγγραφα και να συζητήσουν πρόσθετες διαβαθμισμένες πληροφορίες όπως απαιτείται προκειμένου να διασφαλίζεται η κατάλληλη αξιολόγηση των πληροφοριών που περιέχονται στις εκθέσεις, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών συμφερόντων εθνικής ασφάλειας και των εφαρμοστέων μέτρων προστασίας της ιδιωτικής ζωής.
205. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την ανεξαρτησία της PCLOB και την εποπτεία που ασκεί στην εθνική κοινότητα υπηρεσιών πληροφοριών, η οποία πρέπει να συμμορφώνεται με τις συστάσεις της PCLOB, ή να ανταποκρίνεται με άλλον τρόπο σε αυτές, στοιχείο το οποίο θα αναφέρεται στην έκθεση που η PCLOB υποβάλλει στο Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών.
206. Λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων του ΕΔΔΑ σχετικά με τον δημόσιο έλεγχο¹⁹¹, κατά τις οποίες οι εκθέσεις εποπτικού οργάνου πρέπει να υποβάλλονται σε κοινοβούλιο και να συζητώνται σε αυτό, το ΕΣΠΔ θεωρεί επαρκές το γεγονός ότι η PCLOB υποβάλλει τις εκθέσεις της τουλάχιστον σε εξαμηνιαία βάση στον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών και ειδικότερα στις επιτροπές της Γερουσίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων στο Κογκρέσο¹⁹², των δύο κοινοβουλευτικών σωμάτων των Ηνωμένων Πολιτειών.

3.2.3.3.2 Το δικαστήριο FISA (Foreign Intelligence Surveillance Court, στο εξής: FISC)

207. Το FISC είναι αρμόδιο για την εποπτεία της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του άρθρου 702 του FISA¹⁹³, και κατά των αποφάσεών του μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Foreign Intelligence Surveillance Court of Review (δευτεροβάθμιου δικαστηρίου του νόμου FISA, στο εξής: FISCR).
208. Το FISC εποπτεύει τη διαδικασία πιστοποίησης για τη συλλογή πληροφοριών από την αλλοδαπή δυνάμει του άρθρου 702 του FISA και εγκρίνει την ηλεκτρονική παρακολούθηση, τη φυσική έρευνα και άλλα μέτρα έρευνας για σκοπούς συλλογής πληροφοριών από την αλλοδαπή¹⁹⁴. Το FISC εγκρίνει επίσης τις διαδικασίες για τη στόχευση, την ελαχιστοποίηση και την αναζήτηση των πιστοποιητικών,

¹⁹¹ Απόφαση ΕΔΔΑ Zakharov, σκέψη 283· απόφαση ΕΔΔΑ της 9ης Ιουνίου 1990, L. κατά Νορβηγίας· απόφαση ΕΔΔΑ της 18ης Μαΐου 2010, Kennedy κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 166.

¹⁹² 42 U.S.C. §2000ee, (e).

¹⁹³ 50 U.S.C. 1881 (a).

¹⁹⁴ www.fisc.uscourts.gov/about-foreign-intelligence-surveillance-court

οι οποίες δεσμεύουν σε μεγάλο βαθμό τις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών¹⁹⁵. Εάν το FISC διαπιστώσει ότι οι προϋποθέσεις δεν πληρούνται, μπορεί να αρνηθεί την πιστοποίηση, εν όλω ή εν μέρει, και να ζητήσει την τροποποίηση των διαδικασιών.

209. Εάν εντοπισθούν παραβάσεις των διαδικασιών στόχευσης, το FISC μπορεί να διατάξει τη σχετική υπηρεσία πληροφοριών να λάβει διορθωτικά μέτρα¹⁹⁶. Τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα μπορεί να είναι μεμονωμένα ή διαρθρωτικά και εκτείνονται, για παράδειγμα, από την παύση της απόκτησης δεδομένων και τη διαγραφή των παρανόμως αποκτηθέντων δεδομένων μέχρι την αλλαγή της πρακτικής συλλογής, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την καθοδήγηση και την κατάρτιση του προσωπικού.
210. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι το ΕΟ 14086 προβλέπει ότι ο CLPO και το DPRC οφείλουν να αναφέρουν παραβάσεις στον αναπληρωτή υπουργό Δικαιοσύνης για θέματα εθνικής ασφάλειας, ο οποίος αναφέρει τις εν λόγω παραβάσεις στο FISC¹⁹⁷.
211. Όπως επισήμανε το ΔΕΕ στην απόφαση Schrems II, το FISC δεν εγκρίνει μέτρα παρακολούθησης σε ατομική βάση· απεναντίας, εγκρίνει προγράμματα παρακολούθησης¹⁹⁸. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ διατηρεί τον προβληματισμό του για το γεγονός ότι το FISC δεν παρέχει αποτελεσματική δικαστική εποπτεία όσον αφορά τη στόχευση μη Αμερικανών πολιτών, ζήτημα το οποίο δεν φαίνεται να έχει επιλυθεί με το νέο ΕΟ 14086.
212. Όσον αφορά την προηγούμενη ανεξάρτητη έγκριση¹⁹⁹ της παρακολούθησης δυνάμει του άρθρου 702 του FISA, το ΕΣΠΔ εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, όπως το ΕΣΠΔ αντιλαμβάνεται από το σχέδιο απόφασης²⁰⁰ και τις εξηγήσεις της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, το FISC δεν φαίνεται να δεσμεύεται από τις πρόσθετες εγγυήσεις του ΕΟ 14086, κατά την πιστοποίηση των προγραμμάτων με την οποία εγκρίνεται η στόχευση μη Αμερικανών πολιτών. Κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, οι πρόσθετες εγγυήσεις που περιέχονται στο συγκεκριμένο εκτελεστικό διάταγμα θα πρέπει, παρ' όλα αυτά, να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο αυτό. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι εκθέσεις της PCLOB θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες προκειμένου να αξιολογηθεί ο τρόπος υλοποίησης των εγγυήσεων του ΕΟ 14086 και ο τρόπος εφαρμογής των εν λόγω εγγυήσεων όταν τα δεδομένα συλλέγονται βάσει του άρθρου 702 του FISA.

3.2.4 Εγγύηση Δ — Το φυσικό πρόσωπο πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικά μέσα προσφυγής

213. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι η ύπαρξη αποτελεσματικών και εκτελεστών δικαιωμάτων για τα φυσικά πρόσωπα είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διαπίστωση επαρκούς επιπέδου προστασίας των δεδομένων σε τρίτη χώρα. Τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα προσφυγής για την άσκηση των δικαιωμάτων τους, όταν θεωρούν ότι τα εν λόγω δικαιώματα δεν γίνονται ή δεν έγιναν σεβαστά. Το Δικαστήριο εξήγησε στις αποφάσεις Schrems I και Schrems II ότι «ρύθμιση που δεν προβλέπει ένδικο βοήθημα προκειμένου ο ενδιαφερόμενος

¹⁹⁵ 50 U.S.C.1881a (i).

¹⁹⁶ 50 U.S.C. § 1803 (h).

¹⁹⁷ ΕΟ 14086, άρθρο 3 (c) (i) (D)· ΕΟ 14086, άρθρο 3 (d) (i) (F).

¹⁹⁸ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 179.

¹⁹⁹ Όσον αφορά τη μαζική συλλογή δεδομένων δυνάμει του ΕΟ 12333, όπου το FISC δεν έχει αρμοδιότητα, το ΕΣΠΔ εκφράζει τον προβληματισμό του για το γεγονός ότι δεν προβλέπεται διαδικασία προηγούμενης έγκρισης της μαζικής συλλογής δεδομένων (βλ. επίσης εγγύηση Β).

²⁰⁰ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 165.

να έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν ή να επιτύχει την τροποποίηση ή την κατάργηση τέτοιων δεδομένων δεν σέβεται το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη»²⁰¹.

214. Το σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών που αφορά τις δικαστικές προσφυγές περιέχει έναν σοβαρό περιορισμό ο οποίος δυσχεραίνει ιδιαιτέρως την κίνηση, ενώπιον τακτικών δικαστηρίων, ένδικης διαδικασίας κατά μέτρων παρακολούθησης που λαμβάνονται από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών. Το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών απαιτεί από το φυσικό πρόσωπο να αποδείξει την ενεργητική νομιμοποίησή του, δηλ. να αποδείξει «συγκεκριμένη, ειδική και πραγματική ή επικείμενη βλάβη»²⁰². Σε υποθέσεις παρακολούθησης, η εν λόγω απαίτηση φαίνεται να αναιρείται από την έλλειψη σχετικής κοινοποίησης στα φυσικά πρόσωπα που υπόκεινται σε παρακολούθηση ακόμη και μετά τη λήψη ισχύος των εν λόγω μέτρων.
215. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το ΕΟ 14086 θεσπίζει συγκεκριμένο μηχανισμό προσφυγής για τον χειρισμό και την επίλυση καταγγελιών εκ μέρους μη Αμερικανών πολιτών σχετικά με δραστηριότητες των Ηνωμένων Πολιτειών που αφορούν πληροφορίες σημάτων. Στο πλαίσιο του νέου αυτού μηχανισμού, η απαίτηση απόδειξης της ενεργητικής νομιμοποίησης δεν έχει εφαρμογή: βάσει του άρθρου 4(k)(ii) του ΕΟ 14086, ο προσφεύγων δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι τα δεδομένα που τον αφορούν αποτέλεσαν όντως αντικείμενο δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Πολιτειών που αφορούν πληροφορίες σημάτων. Επομένως, τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να επικαλεστούν τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086, καθώς και εκείνες που προβλέπονται από άλλους σχετικούς νόμους και διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 4(d)(iii) του ΕΟ 14086²⁰³. Από την άποψη αυτή, ο νέος μηχανισμός προσθέτει ένα μέσο προσφυγής το οποίο δεν θα υφίστατο σε διαφορετική περίπτωση.
216. Ο νέος μηχανισμός περιλαμβάνει δύο επίπεδα: στο πρώτο επίπεδο, τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να υποβάλουν καταγγελία στον υπεύθυνο προστασίας ατομικών ελευθεριών (Civil Liberties Protection Officer, στο εξής: CLPO) του Γραφείου του Διευθυντή Εθνικών Υπηρεσιών Πληροφοριών. Στο δεύτερο επίπεδο, τα φυσικά πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση του CLPO ενώπιον νεοσυσταθέντος οργάνου, του καλούμενου Δικαστηρίου Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Review Court, στο εξής: DPRC). Τα τμήματα που ακολουθούν επικεντρώνονται πρωτίστως στο δεύτερο επίπεδο του μηχανισμού προσφυγής. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι ο CLPO, ως εν ενεργεία αξιωματούχος της κυβέρνησης, δεν διαθέτει επαρκή βαθμό ανεξαρτησίας σε σχέση με την εκτελεστική εξουσία και, επομένως, δεν μπορεί, αφ' εαυτού, να πληροί κατάλληλα τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 47 του Χάρτη. Η Επιτροπή έχει επιβεβαιώσει επανειλημμένως την αξιολόγηση αυτή.

3.2.4.1 Μπορεί η σύσταση του DPRC, βάσει εκτελεστικού διατάγματος, να είναι αφ' εαυτής επαρκής;

217. Το DPRC δεν είναι τακτικό δικαστήριο συσταθέν από το Κογκρέσο βάσει του άρθρου III του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά βασίζεται σε εκτελεστικό διάταγμα που εξέδωσε ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Μολονότι το ΕΣΠΔ γνωρίζει και γενικά εκφράζει την ικανοποίησή του για τον υποκείμενο λόγο, και συγκεκριμένα την αποφυγή της απαίτησης απόδειξης της

²⁰¹ Απόφαση ΔΕΕ Schrems I, σκέψη 95· απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 187.

²⁰² Clapper κατά Amnesty International USA, 568 U.S. 398 (2013) II. σ. 10.

²⁰³ Το άρθρο 5(h) του ΕΟ 14086 δημιουργεί ρητώς δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να υποβάλλουν καταγγελίες σύμφωνα με τον μηχανισμό προσφυγής.

ενεργητικής νομιμοποίησης (βλ. επίσης σημείο 215), τούτο θέτει ένα θεμελιώδες ερώτημα: Μπορεί τέτοιος μηχανισμός προσφυγής να πληροί (εν όλω ή εν μέρει) τις απαιτήσεις του άρθρου 47 του Χάρτη; Κατά την εν λόγω διάταξη, κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

218. Μολονότι το κείμενο του άρθρου 47 του Χάρτη, στην αγγλική γλώσσα, κάνει λόγο για «tribunal» (δικαιοδοτικό όργανο), σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις προτιμήθηκε όρος ο οποίος αντιστοιχεί στην έννοια του «court» (δικαστήριο)²⁰⁴. Στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ επανέλαβε ότι «είναι απαραίτητο οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν ένδικο βοήθημα ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία τους αφορούν, ή να επιτύχουν τη διόρθωση ή την απαλοιφή τέτοιων δεδομένων»²⁰⁵. Ωστόσο, στο ίδιο πλαίσιο της αξιολόγησης της επάρκειας του επιπέδου προστασίας των δεδομένων, το ΔΕΕ θεωρεί ότι αποτελεσματική δικαστική προστασία από τέτοιες επεμβάσεις μπορεί να διασφαλιστεί όχι μόνον από δικαστήριο, αλλά και από όργανο το οποίο παρέχει εγγυήσεις ουσιαστικά ισοδύναμες με εκείνες που επιβάλλει το άρθρο 47 του Χάρτη²⁰⁶. Ομοίως, η ΕΣΔΑ ορίζει ότι «[π]αν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα (...) δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής»²⁰⁷, η οποία, κατά πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ, δεν είναι απαραίτητο να είναι δικαστική αρχή²⁰⁸. Αντιθέτως, οι εξουσίες και οι διαδικαστικές εγγυήσεις που διαθέτει μια αρχή, και ειδικότερα το κατά πόσον είναι ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία και διασφαλίζει την αμεροληψία της διαδικασίας, είναι κρίσιμες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της προσφυγής ενώπιον τέτοιας αρχής²⁰⁹. Όπως φαίνεται, αμφότερα τα δικαστήρια δεν στηρίζουν την αξιολόγησή τους σε αμιγώς τυπολατρικά κριτήρια, αλλά θεωρούν αποφασιστικής σημασίας τις ουσιαστικές εγγυήσεις.
219. Στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ απέδωσε ιδιαίτερη σημασία στην ύπαρξη αποτελεσματικής προσφυγής στον τομέα της πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς εθνικής ασφάλειας. Το ΕΣΠΔ σημειώνει, ωστόσο, ότι στο πλαίσιο αυτό το ΔΕΕ δεν εξέτασε το στοιχείο του δικαστηρίου «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως» του άρθρου 47 του Χάρτη, μολονότι ούτε ο μηχανισμός του Διαμεσολαβητή της ασπίδας προστασίας βασιζόταν σε τυπικό νόμο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αντί να εξετάσει το συγκεκριμένο ζήτημα, το ΔΕΕ αξιολόγησε διάφορες πτυχές του κριτηρίου επάρκειας, όπως την έλλειψη εξουσιών αποκατάστασης. Επομένως, η απόφαση Schrems II δεν παρέχει οποιαδήποτε καθοδήγηση όσον αφορά τη φράση «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως» του άρθρου 47 του Χάρτη. Υπάρχουν, ωστόσο, άλλες αποφάσεις στις οποίες το ΔΕΕ σχολίασε το συγκεκριμένο ζήτημα. Απηχώντας την πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ επ' αυτού, το ΔΕΕ υπενθύμισε στις υποθέσεις C-487/19 και C-132/20 ότι, με την προσθήκη της φράσης «νομίμως λειτουργούντος» [στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ], επιδιώκεται να αποτραπεί το ενδεχόμενο να αφεθεί η οργάνωση του δικαιοδοτικού συστήματος στη διακριτική ευχέρεια της εκτελεστικής εξουσίας και να διασφαλιστεί ότι ο τομέας αυτός θα διέπεται από νόμο θεσπιζόμενο από τη νομοθετική εξουσία κατά τρόπο σύμφωνο προς τους κανόνες που διέπουν την άσκηση της

²⁰⁴ Για παράδειγμα, «Gericht» στο κείμενο στη γερμανική γλώσσα.

²⁰⁵ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 194.

²⁰⁶ Βλ. απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 197.

²⁰⁷ Άρθρο 13 της ΕΣΔΑ.

²⁰⁸ Απόφαση ΕΔΔΑ Klass, σκέψη 67· απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 359.

²⁰⁹ Απόφαση ΕΔΔΑ Klass, σκέψη 67· απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 359.

αρμοδιότητάς της²¹⁰. Όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα κρίση, το δικαίωμα σε δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως συνδέεται πολύ στενά με την εγγύηση ανεξαρτησίας.

220. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ΕΣΠΔ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της επάρκειας του επιπέδου προστασίας, ο συγκεκριμένος μηχανισμός προσφυγής που δημιουργήθηκε βάσει του ΕΟ 14086, αντιπαραβαλλόμενος με τις προσφυγές που μπορούν να ασκηθούν ενώπιον δικαστηρίων συσταθέντων βάσει του άρθρου III του Συντάγματος, δεν είναι αυτός καθεαυτόν ανεπαρκής. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση του βαθμού προστασίας εξαρτάται από το αν οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο ΕΟ 14086 και συμπληρώνονται από τον κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης διασφαλίζουν σε επαρκή βαθμό την ανεξαρτησία του DPRC έναντι των άλλων εξουσιών.
221. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί συνεχώς αν οι κανόνες που προβλέπονται στο ΕΟ 14086 και στις συμπληρωματικές διατάξεις του, και ιδίως εκείνοι που καταρτίστηκαν με σκοπό την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του DPRC, εφαρμόζονται πλήρως και λειτουργούν αποτελεσματικά στην πράξη. Επιπλέον, τυχόν τροποποιήσεις του πλαισίου θα πρέπει να επανεξεταστούν προσεκτικά όσον αφορά τον αντίκτυπό τους στην αξιολόγηση της Επιτροπής κατά το σχέδιο απόφασης. Επ' αυτού, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι μεταβολές στο ΕΟ 14086 και στον κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης μπορεί να οδηγήσουν στην έκδοση εκτελεστικών πράξεων άμεσης εφαρμογής με τις οποίες αναστέλλεται, καταργείται ή τροποποιείται η απόφαση επάρκειας²¹¹.

3.2.4.2 Επαρκής ανεξαρτησία από την εκτελεστική εξουσία

222. Στην απόφαση Schrems II, το ΔΕΕ υπογράμμισε ότι η ανεξαρτησία του δικαστηρίου ή άλλου οργάνου πρέπει να διασφαλίζεται, ιδίως έναντι της εκτελεστικής εξουσίας, με κάθε αναγκαία εγγύηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους όρους ανάκλησης ή ακύρωσης του διορισμού. Ειδικότερα, το ΔΕΕ επέκρινε το γεγονός ότι ο Διαμεσολαβητής διοριζόταν από τον υπουργό Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών και αναφερόταν απευθείας σε αυτόν. Το ΔΕΕ έκρινε ότι ο Διαμεσολαβητής υπαγόταν στο Υπουργείο Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών. Το ΔΕΕ έκρινε επίσης ότι δεν προβλέπονταν συγκεκριμένες εγγυήσεις όσον αφορά την ανάκληση ή την ακύρωση του διορισμού του Διαμεσολαβητή, στοιχείο το οποίο μπορούσε να υπονομεύσει την ανεξαρτησία του Διαμεσολαβητή έναντι της εκτελεστικής εξουσίας.
223. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι οι διατάξεις του ΕΟ 14086 και του συμπληρωματικού κανονισμού του υπουργού Δικαιοσύνης δεν επιβάλλουν στο DPRC υποχρέωση αναφοράς στον υπουργό Δικαιοσύνης, όπως θα συνέβαινε σε περίπτωση σχέσης προϊσταμένου-υφισταμένου. Το DPRC δεν υπόκειται εξάλλου στην «καθημερινή εποπτεία» του υπουργού Δικαιοσύνης²¹². Οι προαναφερθείσες εγγυήσεις συνιστούν σημαντική βελτίωση σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Ωστόσο, το DPRC έχει συσταθεί εντός της εκτελεστικής εξουσίας, και συγκεκριμένα του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικά για τον λόγο αυτόν, η εφαρμογή και η αποτελεσματική λειτουργία των εγγυήσεων στην πράξη θα είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να εξακριβωθεί αν το DPRC, μολονότι δεν υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, μπορεί να θεωρηθεί επαρκώς ανεξάρτητο στην πράξη, παρότι εντάσσεται στην εκτελεστική εξουσία. Το ΕΣΠΔ ζητεί από την Επιτροπή να παρακολουθεί προσεκτικά αν οι προαναφερθείσες εγγυήσεις εφαρμόζονται πλήρως στην πράξη. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ προτείνει να αποσαφηνιστεί ο όρος «καθημερινή εποπτεία», ώστε οι «δικαστές»

²¹⁰ Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 6ης Οκτωβρίου 2021, C-487/19, W.Z, ECLI:EU:C:2021:798, σκέψη 129, και της 29ης Μαρτίου 2022, C-132/20, Getin Noble Bank S.A., ECLI:EU:C:2022:235, σκέψη 121.

²¹¹ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 212.

²¹² Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης, § 201.7 (d).

του DPRC να μην υπόκεινται σε κανενός είδους εποπτεία. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι αυτή είναι η έννοια της φράσης «καθημερινή εποπτεία».

224. Πέραν των ανωτέρω εγγυήσεων, το ΠΠΔ ΕΕ-ΗΠΑ προβλέπει ορισμένες εγγυήσεις όσον αφορά τον διορισμό και την παύση των «δικαστών» του DPRC. Μολονότι οι «δικαστές» διορίζονται από τον υπουργό Δικαιοσύνης, ο διορισμός τους βασίζεται στα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των υποψήφιων ομοσπονδιακών δικαστών και περιλαμβάνει διαβούλευση με την PCLOB. Η παύση «δικαστών» πριν από τη λήξη της θητείας τους ή η απαγόρευση της συμμετοχής τους σε τρέχουσα διαδικασία είναι δυνατή μόνον σε αυστηρά καθορισμένες περιστάσεις, οι οποίες, όπως αντιλαμβάνεται το ΕΣΠΔ, βασίζονται στις διατάξεις που εφαρμόζονται στους ομοσπονδιακούς δικαστές²¹³. Η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων αποτελεί ένα περαιτέρω βήμα για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του DPRC, η δε πρακτική υλοποίηση τους θα είναι, και στην περίπτωση αυτή, καθοριστικής σημασίας. Ωστόσο, από το σχέδιο απόφασης δεν προκύπτει σαφώς το αν και με ποιον τρόπο θα τηρούνται οι εν λόγω απαιτήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βάσει των πρόσθετων εξηγήσεων της Επιτροπής και της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι η PCLOB μπορεί να εξετάζει τις προαναφερθείσες διατάξεις κατά την ετήσια επανεξέταση του μηχανισμού προσφυγής και ότι η ευθύνη παρακολούθησης και διασφάλισης της συμμόρφωσης του γενικού επιθεωρητή του Υπουργείου Δικαιοσύνης με όλες τις νομικές απαιτήσεις περιλαμβάνει τις απαιτήσεις του ΕΟ 14086 και τους κανονισμούς για τη σύσταση του DPRC. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει το ζήτημα αυτό στο σχέδιο απόφασης. Τούτου λεχθέντος, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω εγγυήσεις όταν παρακολουθεί την εφαρμογή στην πράξη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία αξιολογείται στο σχέδιο απόφασης.
225. Στο σχέδιο απόφασης δεν εξετάζεται το ζήτημα του αν, και ενδεχομένως υπό ποιες προϋποθέσεις, ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών έχει την εξουσία παύσης ή ανάκλησης «δικαστών» του DPRC. Το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι δεν θα υφίσταται τέτοια εξουσία, όπως εξήγησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όπως επιβεβαίωσαν εκπρόσωποι της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών. Το ΕΣΠΔ προτείνει να αποσαφηνιστεί το ζήτημα αυτό στην απόφαση επάρκειας.
226. Οι «δικαστές» του DPRC διορίζονται για τετραετή ανανεώσιμη θητεία και, κατά τον χρόνο του αρχικού διορισμού τους, δεν πρέπει να έχουν απασχοληθεί σε υπηρεσία της εκτελεστικής εξουσίας κατά τα δύο προηγούμενα έτη²¹⁴. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους ως «δικαστών» του DPRC, δεν ασκούν άλλα επίσημα καθήκοντα ούτε απασχολούνται στην κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών²¹⁵. Ωστόσο, αντίθετα προς ό,τι ισχύει για τους ομοσπονδιακούς δικαστές των Ηνωμένων Πολιτειών, μπορούν να συμμετέχουν σε μη δικαστικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματικών, χρηματοοικονομικών, μη κερδοσκοπικών ερανικών, καταπιστευματικών δραστηριοτήτων, καθώς και να ασκούν νομικό επάγγελμα, εφόσον οι εν λόγω δραστηριότητες δεν επηρεάζουν την αμερόληπτη άσκηση των καθηκόντων τους ή την αποτελεσματικότητα ή την ανεξαρτησία του DPRC²¹⁶. Η ανεξαρτησία των «δικαστών» είναι απόρροια όχι μόνον της ελευθερίας να μη δέχονται εντολές, αλλά και της προσωπικής ανεξαρτησίας τους. Στο πλαίσιο αυτό, παράγοντες όπως η διάρκεια της θητείας, η δυνατότητα εκ νέου διορισμού και οι δυνητικές συγκρούσεις συμφερόντων έχουν σημασία. Η τετραετής διάρκεια της θητείας η οποία προβλέπεται στο ΕΟ 14086 και στον κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης αντίστοιχα είναι μεν βραχύτερη, για παράδειγμα, από τη διάρκεια της θητείας των δικαστών του ΔΕΕ (έξι έτη με δυνατότητα ανανέωσης) και του ΕΔΔΑ (εννέα έτη χωρίς δυνατότητα

²¹³ ΕΟ 14086, άρθρο 3(d)(iv): Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης § 201.7.

²¹⁴ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης § 201.3 (a).

²¹⁵ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης § 201.3 (c).

²¹⁶ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης § 201.7 (c).

ανανέωσης), πλην όμως δεν δημιουργεί αυτή καθεαυτήν σοβαρό προβληματισμό. Το ΕΣΠΔ δεν γνωρίζει νομολογία η οποία να επιβάλλει ελάχιστη θητεία συναφώς²¹⁷. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης ότι η δυνατότητα συμμετοχής σε μη δικαστικές δραστηριότητες εξαρτάται από την προϋπόθεση, κατ' ουσία, ότι αυτές δεν συνεπάγονται σύγκρουση συμφερόντων που θίγει τα καθήκοντα του DPRC. Το ΕΣΠΔ συνάγει από τις πρόσθετες εξηγήσεις της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών ότι οι εν λόγω απαιτήσεις υπόκεινται επίσης σε επανεξέταση και παρακολούθηση από την PCLOB και τον γενικό επιθεωρητή του Υπουργείου Δικαιοσύνης (βλ. σημείο 226 ανωτέρω). Στο πλαίσιο των κοινών επανεξετάσεων θα πρέπει να εξεταστεί επίσης ο τρόπος εφαρμογής και απόδειξης της συγκεκριμένης απαίτησης στην πράξη.

227. Σύμφωνα με το άρθρο 3(d)(i)(B) του ΕΟ 14086, όλοι οι «δικαστές» του DPRC πρέπει να διαθέτουν εξουσιοδοτήσεις ασφαλείας ώστε να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες, δηλ. να εκτελούν το καθήκον τους εξέτασης αποφάσεων εθνικής ασφάλειας²¹⁸. Αντιθέτως, ορισμένοι ευρωπαϊκοί νόμοι και κανονισμοί σχετικά με την εξουσιοδότηση ασφαλείας απαλλάσσουν τους δικαστές από την απαίτηση εξουσιοδότησης ασφαλείας στο μέτρο που ασκούν δικαστικά καθήκοντα, καθώς θεωρούν ότι τέτοιος διεξοδικός έλεγχος μπορεί δυνητικά να προσκρούει στην ανεξαρτησία των δικαστών²¹⁹. Σύμφωνα με τις εξηγήσεις της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, μολονότι υποψήφιος για διορισμό σε δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών υποβάλλεται σε διεξοδικό έλεγχο, μετά τον διορισμό του σε δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών, ο ομοσπονδιακός δικαστής δεν υποχρεούται να αποκτήσει εξουσιοδότηση ασφαλείας προκειμένου να έχει πρόσβαση σε διαβαθμισμένα έγγραφα σχετικά με την υπόθεση.
228. Κατά τη γνώμη του ΕΣΠΔ, οι περιστάσεις που περιγράφηκαν ανωτέρω αναδεικνύουν σε κάποιον βαθμό διαφορές μεταξύ της θέσης και του καθεστώτος ομοσπονδιακού δικαστή των Ηνωμένων Πολιτειών και «δικαστή» του DPRC. Ωστόσο, οι προβλεπόμενες εγγυήσεις δεν δημιουργούν αμφιβολίες όσον αφορά την ανεξαρτησία του DPRC. Σε περίπτωση έγκρισης του σχεδίου απόφασης, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει ως προτεραιότητα τις προαναφερθείσες εγγυήσεις κατά την πρώτη κοινή επισκόπηση του ΠΠΔ ΕΕ-ΗΠΑ. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ αναμένει από την Επιτροπή να υλοποιήσει τη δέσμευση αναστολής, κατάργησης ή τροποποίησης της απόφασης, εφόσον εκδοθεί, εάν η εκτελεστική εξουσία στις Ηνωμένες Πολιτείες αποφασίσει να περιορίσει τις εγγυήσεις που περιέχονται στο εκτελεστικό διάταγμα²²⁰.

3.2.4.3 Εξουσίες του DPRC

3.2.4.3.1 Πρόσβαση στις πληροφορίες

229. Η αποτελεσματική δικαστική προστασία προϋποθέτει ότι το δικαστήριο διαθέτει επαρκείς εξουσίες έρευνας ώστε να ελέγχει το προσβαλλόμενο μέτρο. Στην υπόθεση Kadi II, το ΔΕΕ αποφάνθηκε, σε σχέση με το άρθρο 47 του Χάρτη, ότι τα δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να διασφαλίζουν ότι μια απόφαση στηρίζεται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση²²¹. Κατά το ΔΕΕ, «εναπόκειται στον δικαστή της Ένωσης να διενεργήσει την εξέταση αυτή ζητώντας, ενδεχομένως, από την αρμόδια αρχή της Ένωσης να προσκομίσει τις πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία, εμπιστευτικά ή όχι, που

²¹⁷ Βλ. επίσης, *mutatis mutandis*, απόφαση του ΕΔΔΑ (τμήμα ευρείας σύνθεσης) της 25ης Μαΐου 2021, Centrum För Rättvisa κατά Σουηδίας, σκέψη 346.

²¹⁸ Βλ. επίσης κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης § 201.11 (b) και σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 177.

²¹⁹ Π.χ. άρθρο 2 παράγραφος 3 του γερμανικού νόμου για την εξουσιοδότηση ασφαλείας.

²²⁰ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 212.

²²¹ Απόφαση ΔΕΕ της 18ης Ιουλίου 2013, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κ.λπ. κατά Yassin Abdullah Kadi (στο εξής: απόφαση ΔΕΕ Kadi II), σκέψη 119.

είναι κρίσιμα για την εξέταση αυτή»²²², στον οποίο «δεν μπορεί να αντιταχθεί το απόρρητο ή η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών ή στοιχείων»²²³.

230. Κατά την αιτιολογική σκέψη 181 του σχεδίου απόφασης, το DPRC ελέγχει τις αποφάσεις του CLPO βασιζόμενο, τουλάχιστον, στον φάκελο της έρευνας του CLPO καθώς και σε κάθε πληροφορία και στοιχείο που παρέχουν ο καταγγέλλων, ο ειδικός συνήγορος ή η υπηρεσία πληροφοριών. Στο σχέδιο απόφασης αναφέρεται περαιτέρω ότι το DPRC έχει πρόσβαση σε κάθε αναγκαία πληροφορία, την οποία μπορεί να αποκτήσει μέσω του CLPO. Τούτο βασίζεται στη διάταξη § 201.9(b) του Κανονισμού του υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία εξουσιοδοτεί το DPRC να «ζητεί από το ODNΙ CLPO να συμπληρώσει τον φάκελο με συγκεκριμένες επεξηγηματικές ή διευκρινιστικές πληροφορίες και να προβεί σε πρόσθετες πραγματικές διαπιστώσεις, όπου είναι αναγκαίο ώστε το σώμα του DPRC να μπορεί να διενεργήσει τον έλεγχό του». Επομένως, το ΕΣΠΔ αντιλαμβάνεται ότι η εκτίμηση του DPRC ουδόλως περιορίζεται στις διαπιστώσεις του CLPO στο πρώτο επίπεδο του νέου μηχανισμού προσφυγής. Αντιθέτως, το DPRC μπορεί να αναζητεί πρόσθετες νομικές πληροφορίες και, κυρίως, περαιτέρω πραγματικά στοιχεία προκειμένου να εκτιμήσει αν συντρέχει καλυπτόμενη παράβαση. Συγχρόνως, το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι αυτές οι γενικά εκτενείς εξουσίες έρευνας δεν εκτείνονται στην άμεση πρόσβαση στα δεδομένα που είναι διαθέσιμα σχετικά με το φυσικό πρόσωπο. Η Επιτροπή εξήγησε ότι ο CLPO θα λειτουργεί πάντοτε ως ενδιάμεσος όταν το DPRC χρειάζεται περαιτέρω πληροφορίες. Επομένως, η πρόσβαση του DPRC σε πληροφορίες αναγκαίες για την ανεξάρτητη εξέταση αίτησης ελέγχου εξαρτάται, σε κάποιον βαθμό, από την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών από τον CLPO. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι ο CLPO υποχρεούται να «παρέχει κάθε αναγκαία στήριξη» στο DPRC και ότι οι υπηρεσίες πληροφοριών υποχρεούνται να παρέχουν στον CLPO πρόσβαση στις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τον έλεγχο που διενεργεί το DPRC²²⁴. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ παρατηρεί επίσης ότι ο ίδιος ο CLPO δεν είναι ανεξάρτητος και διενεργεί την αρχική έρευνα καταγγελίας κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας προσφυγής. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η PCLOB θα ελέγχει κατά τις ετήσιες επανεξετάσεις του μηχανισμού προσφυγής αν το DPRC απέκτησε πλήρη πρόσβαση σε κάθε αναγκαία πληροφορία²²⁵. Επιπλέον, εφόσον το σχέδιο απόφασης εγκριθεί, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει το ζήτημα αυτό στις κοινές επανεξετάσεις ώστε να εξετάζονται οι συνέπειες του εν λόγω συστήματος στην πράξη.

3.2.4.3.2 Εξουσίες αποκατάστασης

231. Ένα από τα βασικά κενά της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, η οποία οδήγησε το ΔΕΕ να την κηρύξει ανίσχυρη στην απόφαση Schrems II, ήταν η έλλειψη δεσμευτικών εξουσιών αποκατάστασης του Διαμεσολαβητή. Το ΔΕΕ έκρινε ότι ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής «δεν περιέχει καμία ένδειξη περί του ότι ο Διαμεσολαβητής έχει την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις δεσμευτικές για τις Υπηρεσίες αυτές»²²⁶. Η (πολιτική) και μόνον δέσμευση της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών ότι η κοινότητα των υπηρεσιών πληροφοριών θα θεραπεύσει οποιαδήποτε παράβαση των εφαρμοστέων κανόνων διαπιστώνεται από τον Διαμεσολαβητή δεν επαρκούσε για να εξασφαλίσει επίπεδο προστασίας ουσιαστικά ισοδύναμο με εκείνο που διασφαλίζει το άρθρο 47 του Χάρτη.

²²² Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 120.

²²³ Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 125.

²²⁴ ΕΟ 14086, άρθρο 3(c)(i)(H) και άρθρο 3(d)(iii).

²²⁵ ΕΟ 14086, άρθρο 3(e)(i).

²²⁶ Απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψη 196.

232. Αντιθέτως, στο πλαίσιο του νέου μηχανισμού προσφυγής, οι αποφάσεις του CLPO και του DPRC είναι δεσμευτικές²²⁷. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει, από τη μια πλευρά, ότι η συγκεκριμένη εξουσία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένα μέτρα, αλλά καθιστά δυνατή την «κατάλληλη αποκατάσταση» για την «πλήρη επανόρθωση» διαπιστωθείσας καλυπτόμενης παράβασης. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4(a) του ΕΟ 14086 αναφέρει ρητώς τη διαγραφή δεδομένων που έχουν συλλεχθεί παρانونώς. Από την άλλη πλευρά, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η διατύπωση του άρθρου 4(a) του ΕΟ 14086 δημιουργεί κάποια αβεβαιότητα όσον αφορά τη διαδικασία καθορισμού της εν λόγω «κατάλληλης αποκατάστασης». Μολονότι το μέτρο θα πρέπει να αποσκοπεί στην πλήρη επανόρθωση της παράβασης, θα πρέπει να συνεκτιμώνται επίσης οι «τρόποι με τους οποίους παράβαση του συγκεκριμένου είδους αντιμετωπίζεται συνήθως»²²⁸. Η έννοια και το αποτέλεσμα της εν λόγω απαίτησης είναι ασαφή. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά τα μέτρα αποκατάστασης που λαμβάνονται στην πράξη.

3.2.4.4 Υποβολή καταγγελίας στο πλαίσιο του νέου μηχανισμού προσφυγής

233. Ο μηχανισμός προσφυγής που θεσπίστηκε με το ΕΟ 14086 εφαρμόζεται μόνον σε καταγγελίες που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, και οι οποίες διαβιβάζονται από την αρμόδια δημόσια αρχή κράτους που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις και αφορούν δραστηριότητες των Ηνωμένων Πολιτειών που συνδέονται με πληροφορίες σημάτων σχετικά με οποιαδήποτε καλυπτόμενη παράβαση²²⁹. Επομένως, προκειμένου ένα πρόσωπο να μπορέσει να κάνει χρήση της συγκεκριμένης έννομης προστασίας, πρέπει να πληρούνται πλείονες προϋποθέσεις.

3.2.4.4.1 Ορισμός κράτους που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις

234. Καταρχάς, η χώρα ή ο οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης από όπου τα δεδομένα διαβιβάστηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να έχει οριστεί ως κράτος που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις πριν από τη διαβίβαση δεδομένων την οποία αφορά η καταγγελία²³⁰. Προφανώς, είναι κρίσιμο ο προβλεπόμενος μηχανισμός προσφυγής να είναι διαθέσιμος κατά τη θέση σε εφαρμογή της απόφασης επάρκειας. Συνεπώς, στην αιτιολογική σκέψη 196 του σχεδίου απόφασης προβλέπεται ότι η έναρξη ισχύος της απόφασης εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον ορισμό της Ένωσης ως οντότητας που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις για τους σκοπούς του μηχανισμού προσφυγής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή φαίνεται να θεωρεί ότι ο εν λόγω ορισμός θα πραγματοποιηθεί πριν από την έκδοση της απόφασης, καθώς το σχέδιο απόφασης περιλαμβάνει κείμενο προς συμπλήρωση σχετικά με τον ορισμό της ΕΕ από τον υπουργό Δικαιοσύνης²³¹ (αντί να περιλαμβάνει τον ορισμό ως αναβλητική αίρεση στο διατακτικό του σχεδίου απόφασης).

3.2.4.4.2 Δυσμενής επηρεασμός των συμφερόντων προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των ατομικών ελευθεριών και «ενεργητική νομιμοποίηση»

235. Η «καταγγελία που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις» πρέπει να βασίζεται σε προβαλλόμενη «καλυπτόμενη παράβαση», η οποία πρέπει, με τη σειρά της, να είναι παράβαση που επηρεάζει δυσμενώς τα ατομικά συμφέροντα ιδιωτικής ζωής και ατομικών ελευθεριών του καταγγέλλοντος²³². Βάσει των πρόσθετων εξηγήσεων της Επιτροπής, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι η φράση «επηρεάζει δυσμενώς» δεν συνεπάγεται περιορισμό, υπό οποιαδήποτε μορφή, του παραδεκτού της

²²⁷ ΕΟ 14086, άρθρο 3(c)(ii) και άρθρο 3(d)(ii), αντίστοιχα.

²²⁸ ΕΟ 14086, άρθρο 4(a).

²²⁹ ΕΟ 14086, άρθρο 3(a).

²³⁰ ΕΟ 14086, άρθρο 4(d)(i) και 4(k)(i).

²³¹ Σχέδιο απόφασης, υποσημείωση 320.

²³² ΕΟ 14086, άρθρο 4(k)(i) και 4(d)(ii).

καταγγελίας. Αντιθέτως, όπως εξήγησε η Επιτροπή, ο δυσμενής αυτός επηρεασμός θα αφορά κάθε καταγγελία σχετική με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για δραστηριότητες πληροφοριών σημάτων κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 4(d)(iii), π.χ. τις εγγυήσεις του ΕΟ 14086. Το ΕΣΠΔ εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι τούτο δεν προσδιορίζεται στο κείμενο του σχεδίου απόφασης και καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω την έννοια του «δυσμενούς επηρεασμού», προκειμένου να διασφαλίζεται ότι κάθε προσβολή των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων αξιολογείται και θεραπεύεται και ότι δεν χρειάζεται να αποδειχθεί οποιοδήποτε επίπεδο «βαρύτητας» για σκοπούς πρόσβασης σε επανόρθωση και κατάλληλη αποκατάσταση.

236. Όπως προαναφέρθηκε, κατά την υποβολή καταγγελίας βάσει του ΕΟ 14086, ο καταγγέλλων δεν υποχρεούται να αποδείξει ότι νομιμοποιείται ενεργητικά (βλ. σημείο 215)²³³. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη διευκρίνιση, στο άρθρο 4(k) του ΕΟ 14086, ότι θα εφαρμόζεται «κριτήριο πεποίθησης» καθώς και για το γεγονός ότι δεν θα απαιτείται να καταδειχθεί ότι αποκτήθηκε όντως πρόσβαση στα δεδομένα του καταγγέλλοντος στο πλαίσιο δραστηριοτήτων πληροφοριών σημάτων. Η θέσπιση του μηχανισμού προσφυγής αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου, καθώς η απαίτηση ενεργητικής νομιμοποίησης καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την προσβολή μέτρων παρακολούθησης ενώπιον τακτικών δικαστηρίων στις Ηνωμένες Πολιτείες.
237. Βάσει των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ δεν θεωρεί ότι η προσφυγή ενώπιον τακτικών δικαστηρίων, την οποία επίσης αναφέρει το σχέδιο απόφασης²³⁴, παρέχει επαρκές επίπεδο προστασίας²³⁵. Συναφώς, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει τον προβληματισμό που έχει ήδη εκφράσει επανειλημμένως σε σχέση με την απαίτηση ενεργητικής νομιμοποίησης ενώπιον τακτικών δικαστηρίων²³⁶. Επιπλέον, βάσει πρόσθετων πληροφοριών που προσκόμισε η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών, το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι, μολονότι το ΕΟ 14086 δεν αποκλείει την προσφυγή ενώπιον τακτικών δικαστηρίων, δεν είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο ένα τέτοιο δικαστήριο θα εφαρμόζε το εν λόγω εκτελεστικό διάταγμα. Εφόσον το σχέδιο απόφασης εγκριθεί, το ζήτημα αυτό θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω κατά τις μελλοντικές επανεξετάσεις.

3.2.4.4.3 Η διαδικασία της καταγγελίας

238. Το ΕΣΠΔ εγκρίνει, καταρχήν, τη διαδικασία δρομολόγησης της καταγγελίας μέσω εποπτικών αρχών των κρατών μελών και εξακολουθεί να πιστεύει ότι η ταυτοποίηση του καταγγέλλοντος θα πρέπει να πραγματοποιείται στο έδαφος της Ένωσης. Ωστόσο, όπως και στο πλαίσιο του μηχανισμού του Διαμεσολαβητή της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, το σχέδιο απόφασης προβλέπει ότι το υποκείμενο των δεδομένων που επιθυμεί να υποβάλει τέτοια καταγγελία πρέπει να την καταθέσει σε εποπτική αρχή κράτους μέλους αρμόδια για την εποπτεία υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας και/ή την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιες αρχές²³⁷. Συναφώς, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει τους προβληματισμούς που είχε ήδη εκφράσει στη γνώμη της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, για παράδειγμα, τις δυνητικές δυσχέρειες των φυσικών προσώπων να εντοπίσουν την αρμόδια αρχή, λαμβανομένης υπόψη της ποικιλίας των εποπτικών αρχών των υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας στα κράτη μέλη²³⁸. Λαμβανομένης υπόψη της συμμετοχής των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων στην εφαρμογή

²³³ Clapper κατά Amnesty International USA, 568 U.S. 398 (2013) II. σ. 10.

²³⁴ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 187 και επ.

²³⁵ Βλ., επίσης, απόφαση ΔΕΕ Schrems II, σκέψεις 191 και 192.

²³⁶ Βλ. γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σ. 54.

²³⁷ Σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 169.

²³⁸ Γνώμη 01/2016 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σ. 60 και 61.

και την εποπτεία του ΠΠΔ ΕΕ-ΗΠΑ, η δρομολόγηση των καταγγελιών μέσω των αρχών αυτών είναι πιο πρόσφορη.

3.2.4.5 Η απόφαση του DPRC

239. Μετά την ολοκλήρωση του εξέτασης της προσφυγής του καταγγέλλοντος, το DPRC δεν πρέπει να αποκαλύπτει αν ο καταγγέλλων αποτέλεσε αντικείμενο δραστηριοτήτων πληροφοριών σημάτων από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αντ' αυτού, ο καταγγέλλων ενημερώνεται ότι «η εξέταση δεν κατέληξε στη διαπίστωση καλυπτόμενης παράβασης» ή ότι «το DPRC εξέδωσε απόφαση με την οποία επιβάλλεται υποχρέωση κατάλληλης αποκατάστασης»²³⁹. Η τυποποιημένη αυτή απάντηση στην καταγγελία εξυπηρετεί τον γενικά θεμιτό σκοπό της προστασίας ευαίσθητων πληροφοριών που αφορούν δραστηριότητες πληροφοριών σημάτων των Ηνωμένων Πολιτειών. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ εκφράζει προβληματισμό για το γεγονός ότι το ΕΟ 14086 δεν προβλέπει οποιαδήποτε εξαίρεση από την τυποποιημένη απάντηση του DPRC.
240. Στην υπόθεση Kadi II, το ΔΕΕ κλήθηκε να εξετάσει τα αντικρουόμενα συμφέροντα του κρατικού απορρήτου, αφενός, και της δίκαιης δίκης και, στο μέτρο του δυνατού, της εκατέρωθεν ακρόασης, αφετέρου. Το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι, σε συνθήκες στις οποίες λόγοι αναγόμενοι στην εθνική ασφάλεια αντιτίθενται στην κοινοποίηση πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων στο οικείο πρόσωπο, εναπόκειται στο δικαστήριο να εφαρμόσει, στο πλαίσιο του δικαιοδοτικού ελέγχου, τεχνικές που παρέχουν τη δυνατότητα να συμβιβαστούν οι θεμιτοί λόγοι ασφάλειας που αφορούν τη φύση και τις πηγές πληροφοριών και η ανάγκη επαρκούς διασφάλισης στον πολίτη του σεβασμού των διαδικαστικών δικαιωμάτων του, όπως είναι το δικαίωμα ακρόασης και η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης²⁴⁰. Το ΔΕΕ διευκρίνισε περαιτέρω ότι εναπόκειται στο δικαστήριο, κατά την εξέταση του συνόλου των νομικών και πραγματικών στοιχείων που προσκόμισε η αρμόδια αρχή της Ένωσης, να ελέγξει το βάσιμο των λόγων που προέβαλε η εν λόγω αρχή για να αντισταχθεί σε μια τέτοια κοινοποίηση²⁴¹. Εάν αποδειχθεί ότι οι λόγοι που επικαλέστηκε η αρμόδια αρχή της Ένωσης αντιτίθενται πράγματι στην κοινοποίηση των πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο, απαιτείται να σταθμίζονται καταλλήλως οι απαιτήσεις που συνδέονται με το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας με εκείνες που απορρέουν από την εθνική ασφάλεια²⁴². Για τους σκοπούς μιας τέτοιας στάθμισης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν δυνατότητες όπως η κοινοποίηση περίληψης του περιεχομένου των σχετικών πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων²⁴³. Μολονότι τα συμπεράσματα του ΔΕΕ δεν θέτουν απαιτήσεις σχετικά με την απόφαση που εκδίδεται από δικαστήριο, αλλά αφορούν μάλλον την απόφαση της αρμόδιας αρχής και τη διεξαγωγή της δίκης, παρέχουν στοιχεία για τη στάθμιση των προαναφερθέντων συμφερόντων στο πλαίσιο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Για περαιτέρω καθοδήγηση, γίνεται επίσης παραπομπή στην υπόθεση Big Brother Watch, στην οποία το ΕΔΔΑ, μνημονεύοντας τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας και ειδικότερα την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης, έκρινε ότι οι αποφάσεις δικαστικού ή άλλου ανεξάρτητου οργάνου θα πρέπει να είναι αιτιολογημένες²⁴⁴.
241. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι οι αποφάσεις του DPRC είναι όντως αιτιολογημένες. Το DPRC υποχρεούται ρητώς να εκδίδει γραπτή απόφαση, στην οποία εκθέτει τις διαπιστώσεις του και προσδιορίζει κάθε

²³⁹ ΕΟ 14086, άρθρο 3(d)(i)(H). Το άρθρο ΕΟ 14086 προβλέπει ότι η ίδια απάντηση δίδεται και στον CLPO.

²⁴⁰ Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 125.

²⁴¹ Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 126.

²⁴² Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 128.

²⁴³ Απόφαση ΔΕΕ Kadi II, σκέψη 129.

²⁴⁴ Απόφαση ΕΔΔΑ Big Brother Watch, σκέψη 359.

κατάλληλη αποκατάσταση²⁴⁵. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι το φυσικό πρόσωπο θα ενημερωθεί στην περίπτωση που οι πληροφορίες που εξετάστηκαν από το DPRC αποχαρακτηριστούν²⁴⁶. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει επίσης των ρόλο των ειδικών συνηγόρων που προβλέπονται στο πλαίσιο του νέου μηχανισμού προσφυγής, ο οποίος περιλαμβάνει την προάσπιση του συμφέροντος του καταγγέλλοντος στην υπόθεση²⁴⁷. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών της νομολογίας του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ που προαναφέρθηκε καθώς και του γεγονότος ότι δεν χωρεί οποιοδήποτε ένδικο μέσο κατά της απόφασης του DPRC, η οποία είναι απρόσβλητη²⁴⁸, το ΕΣΠΔ εκφράζει προβληματισμό σχετικά με τη γενική εφαρμογή της τυποποιημένης απάντησης του DPRC. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι η PCLOB θα διενεργήσει ανεξάρτητη επανεξέταση της λειτουργίας του νέου μηχανισμού προσφυγής και καλεί την Επιτροπή να αποδώσει ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα αυτό, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αξιολόγησης του ζητήματος από την PCLOB, κατά τις μελλοντικές επανεξετάσεις της απόφασης, εφόσον εκδοθεί.

4 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

242. Σε σχέση με την παρακολούθηση και την επανεξέταση του σχεδίου απόφασης, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, «όσον αφορά το γεγονός ότι το επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζει η τρίτη χώρα ενδέχεται να μεταβληθεί, στην Επιτροπή απόκειται, μετά την έκδοση αποφάσεως βάσει του [άρθρου 45 του ΓΚΠΔ], να ελέγχει ανά τακτά χρονικά διαστήματα αν η διαπίστωση σχετικά με το ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζει η τρίτη αυτή χώρα παραμένει δικαιολογημένη από πραγματικής και νομικής απόψεως. Η επαλήθευση αυτή είναι, σε κάθε περίπτωση, επιβεβλημένη όταν υφίστανται ενδείξεις που προκαλούν αμφιβολίες ως προς ζήτημα αυτό»²⁴⁹.
243. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι στην επιστολή του Υπουργείου Εμπορίου αναφέρεται ότι το Υπουργείο Εμπορίου και άλλες υπηρεσίες των Ηνωμένων Πολιτειών, κατά περίπτωση, θα πραγματοποιούν περιοδικές συσκέψεις με την Επιτροπή, τις ενδιαφερόμενες ΑΠΔ της ΕΕ και τους αρμόδιους εκπροσώπους του ΕΣΠΔ²⁵⁰.
244. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η προστασία της πολιτειακής νομοθεσίας σε σχέση με την πρόσβαση στα δεδομένα από τις αρχές επιβολής του νόμου, η παρέκκλιση από την προσωρινή μαζική συλλογή δεδομένων ενόψει στοχευμένης συλλογής από αρχές εθνικής ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών, η πρακτική εφαρμογή των νεοθεσπισθεισών αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προγράμματος UPSTREAM, η αλληλεπίδραση μεταξύ του ΕΟ 14086 και των διαφόρων νομικών πράξεων των Ηνωμένων Πολιτειών που επιτρέπουν στις υπηρεσίες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών να συλλέγουν και να επεξεργάζονται περαιτέρω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες εφαρμογής, ο τρόπος με τον οποίο οι προαναφερθείσες εγγυήσεις θα λαμβάνονται επίσης υπόψη στο πλαίσιο της εποπτείας από το FISC, ο τρόπος αποτελεσματικής λειτουργίας του μηχανισμού προσφυγής καθώς και το ζήτημα των περαιτέρω διαβιβάσεων, η αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, η ουσιαστική και αποτελεσματική εποπτεία και επιβολή των αρχών ΠΠΔ καθώς και η αποτελεσματική προσφυγή είναι τομείς οι οποίοι θα απαιτήσουν ιδιαίτερη προσοχή στο πλαίσιο των προσεχών περιοδικών επανεξετάσεων.

²⁴⁵ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης, § 201.9 (g).

²⁴⁶ ΕΟ 14086, άρθρο 3(d)(v).

²⁴⁷ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης, § 201.8 (g).

²⁴⁸ Κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης, § 201.9 (g).

²⁴⁹ Απόφαση ΔΕΕ Schrems I, σκέψη 76. Βλ., επίσης, σχέδιο απόφασης, άρθρο 3 παράγραφος 4.

²⁵⁰ Σχέδιο απόφασης, παράρτημα ΙΙΙ.

245. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η επανεξέταση της διαπίστωσης της επάρκειας θα πραγματοποιηθεί ένα έτος μετά την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης επάρκειας στα κράτη μέλη και, στη συνέχεια, θα πραγματοποιείται τουλάχιστον κάθε τέσσερα έτη²⁵¹. Για την περαιτέρω ενίσχυση της συνεχούς παρακολούθησης της απόφασης επάρκειας, το ΕΣΠΔ ζητεί από την Επιτροπή να διενεργεί τις επακόλουθες επανεξετάσεις τουλάχιστον κάθε τρία έτη.
246. Όσον αφορά την πρακτική συμμετοχή του ΕΣΠΔ και των εκπροσώπων του στην προετοιμασία και τη διεξαγωγή των μελλοντικών περιοδικών επανεξετάσεων, το ΕΣΠΔ επαναλαμβάνει ότι όλα τα σχετικά έγγραφα, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας, θα πρέπει να κοινοποιούνται εγγράφως στο ΕΣΠΔ εγκαίρως πριν από τις επανεξετάσεις. Όπως και στην περίπτωση των επανεξετάσεων στο πλαίσιο της ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής, το ΕΣΠΔ συνιστά ο τρόπος επανεξέτασης να καθορίζεται και να συμφωνείται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της επανεξέτασης μεταξύ της Επιτροπής, της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών και του ΕΣΠΔ.
247. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ παρατηρεί και εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι στην αιτιολογική σκέψη 212 του σχεδίου απόφασης παρέχονται παραδείγματα τροποποιήσεων που υπονομεύουν το επίπεδο προστασίας και που μπορεί να δικαιολογούν την κίνηση «κατεπείγουσας διαδικασίας κατάργησης», η οποία επικεντρώνεται στις τροποποιήσεις που μπορεί να πραγματοποιηθούν στο εκτελεστικό διάταγμα 14086 και στον σχετικό Κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης.

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η Πρόεδρος

(Andrea Jelinek)

²⁵¹ Σχέδιο απόφασης, άρθρο 3 παράγραφος 4.